

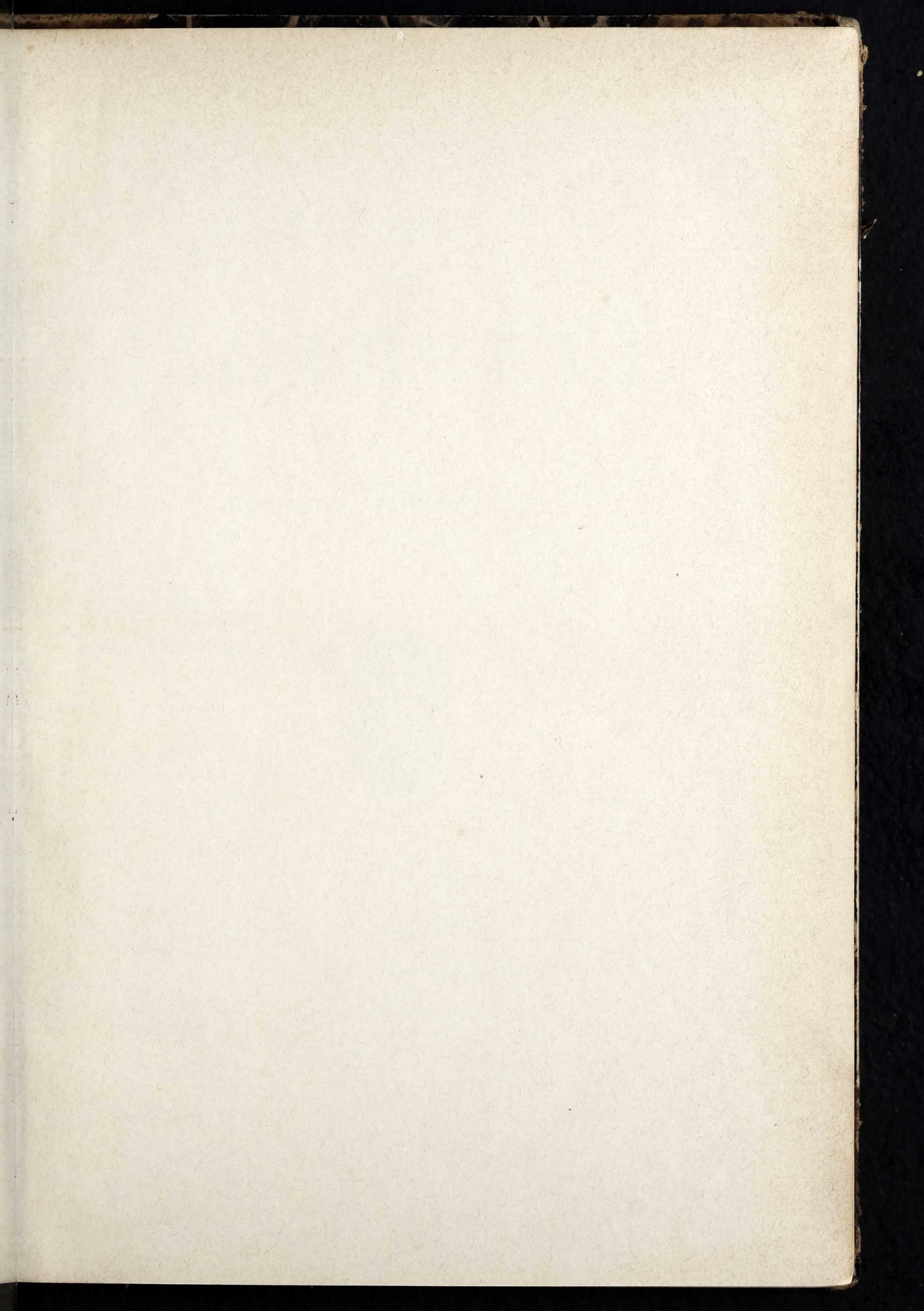
26-120

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130016622754

BOGANIS:
JAGTBREVE

MED VIGNETTER AF HANS NIK. HANSEN

KJØBENHAVN

P. G. PHILIPSENS FORLAG

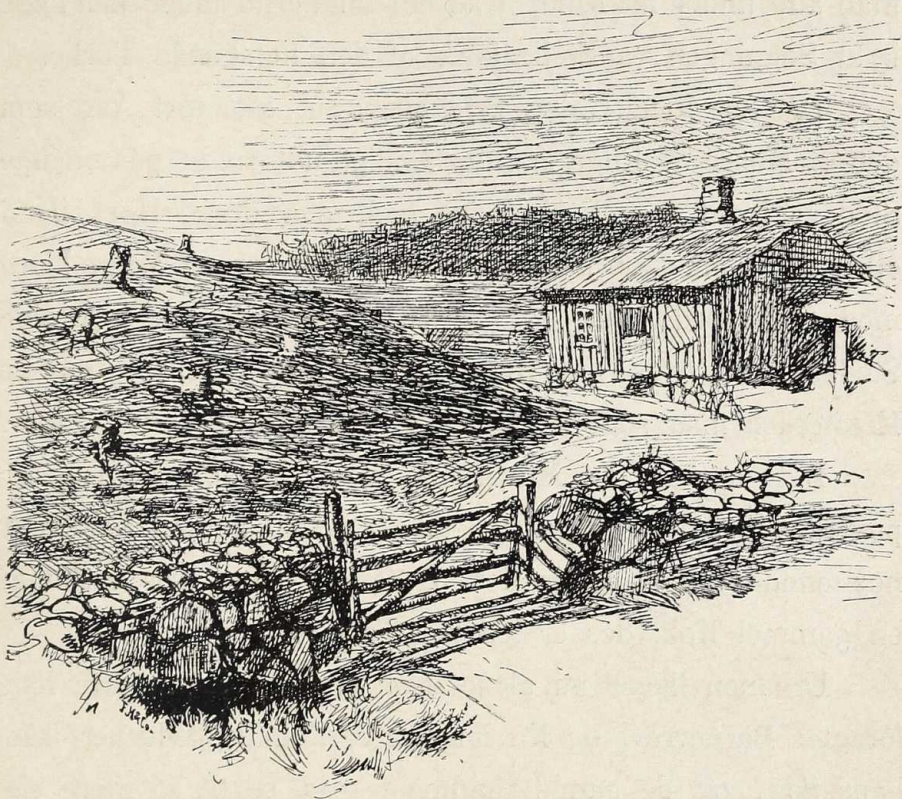
THIELES BOGTRYKKERI

1889

JE NE CHANTE QUE POUR TOI

I.

Småland, i August 1886.

Det er iaar daarligt bevendt med den Fuglejagt heroppe, for hvilken Jagttiden er begyndt, og det tegner til at blive endnu ringere med Agerhønseljagten, som begynder den 11. September. I den lange Vinter, hvor et tykt, skorpet Snelag dækkede Jorden, er Agerhønsene døde i massevis. Det Samme har ikke været Tilfældet med Urfluglene; men de synes dog at have faaet et Knæk, idet

man kun finder faa Kuld, hvad der imidlertid tildels kan ligge i, at Søgningen vanskeliggjøres af den herskende Tørke.

Der er Ingen, der kan huske et saa tørt Aar som dette. Moser og Enge er fuldstændigt udtørrede paa mange Steder; hvor man i Almindelighed maa drage Høet iland eller sejle om for at bjærge det, kan nu en Vogn kjøre med Sikkerhed, selv de største Aaer kan man paa sine Steder vade over, og Brøndene udtørres, saa at mange Mennesker maa søge Drikkevand hos fjerntliggende Naboer.

Det er kun om Morgenen, naar den stærke Dug er paa Bladene, at Hunden kan tage Færten og den har ondt nok endda ved at holde den og følge Foden, hvis det er af en gammel Kok, der er let paa Tærne.

Urhanen ligger nu alene eller med en Kammerat; han foragter Barnevrøvl og Kærlingsnak, Familiegleder er ikke hans Sag, og de gamle Goldmøer maa se til at more sig uden ham, enkeltvis eller indbyrdes, som de kan bedst. Eller maaske — maaske er Ensomheden paatvungen, den fornemme Tilbagetrækken kun paataget: han vil ikke vise sig, han skammer sig. De glimrende sorte Fjer, der i Foraaet prangede i det Kobberrøde og Staalblaa, er Skæret gaaet af, de ser sløve ud, sodede som en Krages, den purpurfarvede Kam er bleg, Lyren er borte — og Modet med den. Det gaar den fældende Urkok som den kullede Hjort, der slaar sig i Flok med Kjønshænder, de danner en smuk harmonisk Han-Klub (Klubber er som Regel rent mandlige), de hviler, de længes, de haaber, de samler Kræfter, indtil

næste Brunsttid forvandler Perlevennerne til Dødsfjender, hvis vilde Brøl og voldsomme Kampe bryder Skovens Ro.

Da Urkokkens Fjerdragt blev pjusket og mat, da Kronhjorten tabte sin grenede Hat, da Pragten forgik af den springende Lax, saa kølnedes Lysten, som før var saa hed, saa slappedes Viljen og Modet gik ned — som Samsons Styrke for Dalilas Sax.

Naar Takken er fejlet og slebet og slank, naar Fjeren er plejet og pudset og blank, naar Skjellene straalere i Regnbuens Glands — da gjælder det Ære og Lykke og Liv, det gjælder at være, at skabe, et: Bliv! det gjælder om Blomster til Mindernes Krands. — —

Den brændende Sol paa den skyfri Himmel i Forbindelse med den stadige Blæst drikker hurtigt hver Draabe; Kl. 10 er Urfuglejagten forbi, efter den Tid løber Hunden omkring i Lyngen, gispende, med hængende Tunge, leder efter et Vandhul og kan gaa lige forbi Fuglen, der trykker sig, uden at tage Færten.

Saa maa man ned i de tætteste Skove efter Tjuren. Bunden er lige saa tør som oppe paa Lyngbakkerne, men her er svalt, Duggen holder sig længere, og Tjuren trykker sig ikke saa tidligt. Men Fuglen løber gennem det mest filtrede Krat, naar den mærker Hunden efter sig, og det gjælder om, at Jægeren og Hunden forstaar hinanden, hvis de skal sejre i Kampen. Hunden maa være sikker, følge paa Foden, men ikke gaa raskere paa, end at Jægeren kan

følge den, vente til han er kommen over Hegnene, af hvilke der her er en urimelig Masse, standse, saasnart Fuglen trykker sig, staa urokkelig foran den Busk, hvor den sluttelig slaar sig fast, inden den tager til Vingerne, og saa drive den ud til den rette Side. Der skal Anstrængelse til, men Vildtet er kongeligt: en stor prægtig Fugl paa 8—10 Pund.

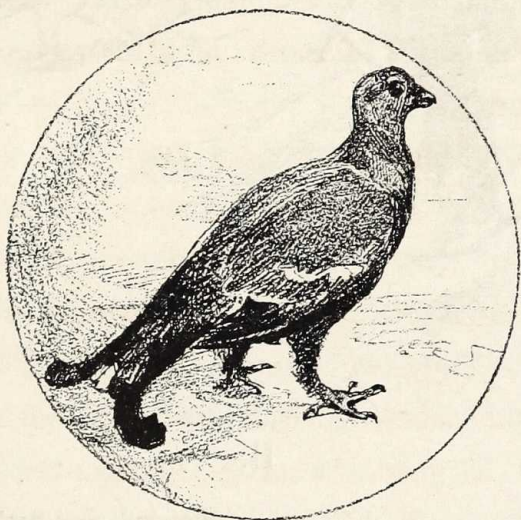
Snepperne findes spredte som sædvanligt, men Ynglen er ofte ikke fuldvoksen. Det følger af sig selv, at der ingen Bekkasiner findes paa Engene og at Ænderne har søgt til de store Søer.

Men Vildt nok til at spise faar vi da — igaar skød jeg 3 Tjurer, 2 Urfugle og en Sneppe — og Appetiten er, som man kun har den i Småland. Op Kl. 4, jage (man maa tidt et langt Stykke bort, før Jagten kan begynde) fra Kl. 6 til 11, Mødested — man jager hver for sig — ved en af de sprudlende Aaer, bade, nyde sin Snaps og den Bid Brød, man har med i Tasken, strække sig, ryge, hvile, sove og vrøvle til Kl. 3, og saa jage igjen til Solen gaar ned, bade igjen, klæde sig i Kjole (for at holde Stilen), spise en voldsom Middag, ryge en Cigar og saa sove som en Sten, til Solen begynder at rødme den østlige Himmel — det er Livet. Og paa et Sted, hvor Luften er saa let, saa ren og frisk, hvor Duggen ligger hver Morgen som et lille Regnbad, hvor Vandet i Brøndene er iskoldt og uden Smag, hvor man har Skov og Lyng til alle Sider, Plads til at røre sig, hvor man kun af og til støder paa et malerisk, faldefærdigt Træhus, eller gaar forbi en ung Pige,

velvoksen, gulhaaret som Freja, hvor man har Jagten og kun Jagten i Hovedet — er det ikke misundelsesværdigt?

Det er langt bedre end en Kur i Ems eller Marienbad.

Det er et Liv uden Sorger, men det er et anstrængende Liv. Og Den, der ikke vil lægge Krop til, skal blive hjemme.

II.

Midtsjælland, i September 1886.

Jagtloven her tillands er i mange Henseender fjollet. Der er Dyr, som hverken undes Rast eller Ro hele Aaret rundt, uden at dog vist Nogen vil betegne dem som *skadelige*, f. Eks. vor uskyldige almindelige Vildand; den kan enhver Mordlysten skyde bort fra de nyfødte Ællinger, uden at man derfor kan krumme et Haar paa hans Hoved. Grævlingen derimod, den er fredet. Om Vinteren ligger den i Hi i sin Hule, gaar kun af og til en lille Tur ud om Natten, og der eksisterer ikke den *Grævlingehund* — Vor-

herre maa vide, hvor de Hunde har faaet det Navn fra! — der kan drive den ud; den kommer kun undtagelsesvis for paa Klapjagterne og kan egenlig med nogenlunde rimelig Udsigt til Held blot jages, naar den om Eftersommer-Aftenen paa ganske bestemt Klokkeslet gaar ud af Hulen med sine halvvoxne *Grise*; men saa er den fredet. Og dog er det et ækelt Bæst, som ødelægger Agerhøns- og Anderederne og trimler sig i Kornmarkerne, hvorved den ofte gjør betydelig Skade. Naa! den gjør vel ogsaa sin Nytte, den roder f. Ex. Olden ned. Overhovedet har Inddelingen af Dyr i *skadelige* og *nyttige* ingensteds hjemme. Alt afhænger her af Tid og Sted.

Krager f. Ex., som vilde være ubetalelige i de af Oldenborrer hjemsøgte Egne, er en sand Landeplage andre Steder, saaledes i Nordsjælland, hvor de ødelægger alle Smaa-fuglereder — saa at Fuglesangen alvorligt trues — æder Sæden og trykker Aksene ned, naar Kornet staar i Hov, hvorved det let spirer. Og Beboerne er magtesløse, saalænge Forstvæsnet ikke hjælper dem; thi Kragerne lever af Bøndernes Marker, men de bor i de kongelige Skove. Den for Tiden meget omdisputerede Ræv kaldes jo skadelig eller nyttig, eftersom man stiller sig paa et jagtmæssigt eller forstmæssigt Standpunkt; ja, ikke en Gang Rovfuglene tror jeg, man ubetinget bør kalde skadelige, selv om man vil slaa en Streg over Skjønhedshensyn. De opdrager Smaa-fuglene, lærer dem Aarvaagenhed, Paapassenhed og Snille. Hvorledes vilde det gaa, naar der ingen Fare var? Tænk,

om Vorherre sagde, at der i ti Aar intet Skib skulde gaa under. Saa vilde vi blive saa dristige, at vi sejlede i bar gamle Aviser. Og gik tilbunds det elvte.

Men Jagtloven er urimelig.

Det er ikke saa underligt, naar man tænker paa dens Tilblivelse. Den er ikke Resultatet af Overvejelser fra Lovgivere, med særligt Hensyn til Jordbrugere og Jagtelskere. Den er kommen til Verden i Stumper og Stykker, i Ny og Næ, med Beklippelser og Tilføjelser, Ændringer og midlertidige Bestemmelser, efter personlige Ønsker og tilfældige Indfald.

Der er nu f. Ex. Høns- og Harejagten, som iaar begyndte den 20. September og hører op før Jul, medens Hønsjagten for et Par Aar siden aabnedes den 12. September og Harejagten først den 1. Oktober for saa at vare ved til Nytaar. Men det passede ikke for en af vore Lovgivere, eller rettere sagt, det passede ikke for hans Hund, min Ven *Diane*.

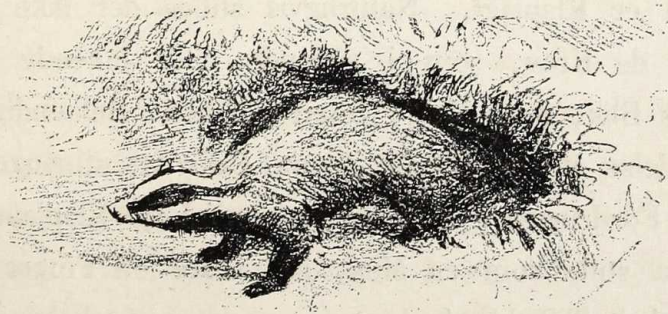
Diane har mange gode Egenskaber, dens Herre anser den for den smukkeste Hund i de Danskes, de Venders og Gothers Lande, for at laane et Udtryk fra en fransk Ven, jeg engang havde, der mente, at hans Hund var: *le plus beau chien de France et de Navarre*; men *Diane* er ikke harerén; ingenlunde. Hver Gang, der springer en Hare op, bliver der den vildeste Jagt for fuld Hals med unyttig Raaben, Smælden og Banden og efterfølgende Afbankning, Hysten, mismodig Jæger og jaloux Hund. Og naar Haren sprang op lige for Næsen af *Diane* og ikke *maatte* skydes,

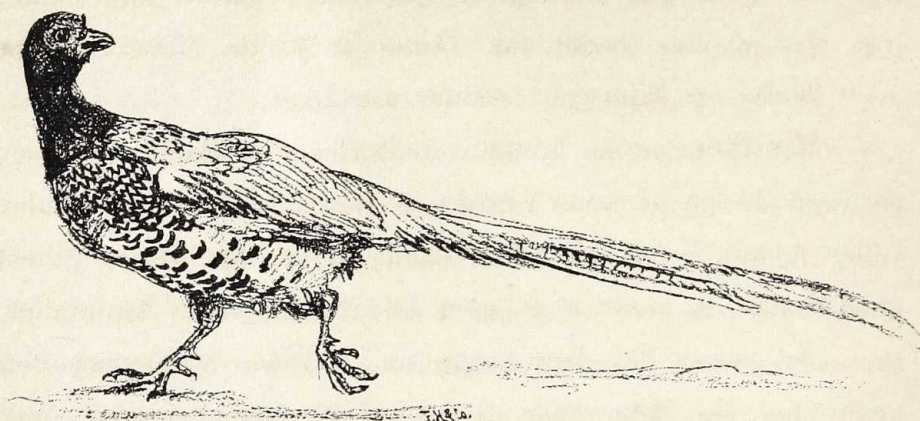
var det naturligvis rent galt. Men naar Haren blev skudt, var der jo ikke noget for *Diane* at rende efter. Derfor blev Hare- og Høsejagt aabnet samtidigt.

Men Høsejagten kunde ikke skydes ud til den 1. Oktober, fordi en anden af mine Venner — ogsaa Lovgiver — holder (eller ialfald for 2 Aar siden holdt) af at jage Haren tilhest med Hunde og holdt af at gjøre det i Slutningen af September.

Nu passer det dem begge to, at Hare- og Høsejagten varer fra 20. September til Jul. Det passer mindre godt for Feriegjæster og Arbejdsfolk. Men de er ikke Lovgivere.

Altsaa den 20. gik Jagten ind. Det synes at være et Middelaar. Kyllingerne er stærke (fuldvoksne), Kuldene gjerne paa en 12—14 Stykker, Goldhøns ser man ikke mange af. Vejret er glimrende, klart, passende varmt, og det lufter lidt, saa at Hunden kan tage Færten. Men det er jo en forfærdelig Tørke. Græs er der ikke noget af, Haren sidder paa Rugstubben, Kreaturerne gaar magre og forsultne omkring, Vandhullerne er tørre, og Støvet trænger gennem Klæder og Støvler.

III.

Jylland i October 1886.

Jagt kan De jo gjerne kalde det Fasanskyderi, om De har Lyst, men Jæger behøver man da ikke at være for at blive Fuglekonge deri; blot man kan skyde tilmaals. Man staar paa sin Plads, behøver ikke at forholde sig roligt, kan vrøvle saa meget man gider med Naboerne, bliver averteret, naar Fuglen kommer — man skal blot holde rigtigt paa den.

Det er Klapjagt. Naturligvis stilles der ikke paa en Klapjagt de Krav, som i søgende eller løbende Jagt til Jægerens Blik, rette Valg, Snarraadighed, Behændighed og Anspændelse af alle Ævner, hvoraf Udbyttet afhænger; men en Del Fordringer gjør dog en almindelig Klapjagt. Man skal staa stille som en Mus, ikke røre en Finger og for hvert enkelt Tilfælde bedømme, naar man skal afgive sit

Skud — hvis man da har noget Valg, hvad man f. Ex. ikke har paa en Brandlinje. Men alt det er der ikke Tale om paa en Fasanjagt. Det er en given Sag, hvor Fasanerne er og hvor de — eller ialfald de fleste af dem — vil staa op, gjerne et kratbevoxet Hjørne af den Skov, der skal afklappes, og om det Hjørne bliver saa alle Honorationes: Lehnsgrøver, Kammerherrer, Ministre og Amtmænd, Børsbaroner og Familjen posterede (derfor altfor tæt ved hverandre), medens Jægermestre og Knaldproprietærer faar Pladser ud til Siderne og bagud, hvorved de rigtignok ikke faar ret mange Skud, men de, de faar, er til Gjengjæld fri og Fuglen i Fart.

Saa gaar Klapperne, tæt sammen, langsomt, Fod for Fod fremad, og Fasanerne løber foran, og Jagtbetjente raaber og skriger sig hæse og styrter fra den ene Ende af Klapperlinjen til den anden.

„Brug Klaptræerne, Drengene! Hold Linjen, for Satan! Gaa godt igjennem det Tykke og brug Kæppene.“

Et Par Spaniels vimser omkring og rejser af og til en Fasan. Saa er der et Skrig paa hele Linjen — og saadan en forfløjen Fugl kan gjerne flyve lige i Armene paa en Forpagter; men Hovedmassen drives, løbende foran Linjen, hen imod Excellenserne. Snart er Klapperlinjen naaet til knap et lille Bøsseskud fra Skytterne og gjør saa Holdt. Nu skal Slaget staa! Fasanerne titter frem paa Gjærder og Stubbe, Skytterne staar i Færdig-Stilling med

spændt Hane og bankende Hjærter, Drengene bruger Klappetræerne.

En Hane!

Lige ud mod Excellenserne.

1 Skud, 2, 4, 6 — og saa faldt Hanen.

Men hvem har skudt den?

Den, der skød det sidste Skud.

Men hvem var det?

Og Hanen var jo død forinden.

Saa rykker Klapperlinjen lidt frem og en halv eller hel Snes Fasaner rejser paa en Gang; det giver en Kanonade. Og der gjøres et lille Pust, for at Herrerne kan faa Tid til at lade igjen, saa en ny Sending Fasaner, nok en Salve og saa fremdeles. Og naar efter Saaten enhver Skytte melder til Jagtherren, hvor mange Fasaner han har nedlagt, og de forskellige Angivelser adderes, passer det slet ikke med Antallet af de opsamlede Fugle: Enhver tæller de Fugle, han har skudt paa og som faldt, for sine.

Kald det Jagt, om De vil, men det er da ialfald en stærkt civiliseret Jagt.

Vildt Fasaneri trives ikke hertillands. En enkelt Høne kan nok lægge nogle Kyllinger ud i det Fri, men det bliver ikke til Noget. Det er Kalkuner, der maa ruge Fasanæggenes ud. En skjøn Dag lægges alle Kalkunerne paa de opsamlede Æg, f. Ex. paa 1000; det er godt, hvis der kommer en 7—800 Kyllinger ud; de faar Myreæg og Larver og hakket Kjød, og hvis de ikke faar Pip eller Difteritis eller

dør paa Grund af Skaldethed, fordi Kammeraterne trækker Fjerene af dem, kan Halvdelen blive voksne, og saa sætter Fasanjægeren dem, der skal ofres, ud i Skoven, nogen Tid før Jagten skal til at gaa løs.

Nu er der mange Fasanerier i Danmark. I gamle Dage var der kun det i Kongelunden paa Amager. Jeg husker endnu, at jeg som Dreng blev stillet for paa *Kongeposten* af gamle Frederiksen — det var Fasanjægeren — og Fasanerne fløj om Ørene paa mig, saa at jeg kunde danne mig et Begreb om Sviren, hvis jeg havde været Konge og haft et Gevær.

A propos om gamle Frederiksen, som sagde, han kunde lugte, naar der kom en Ræv til Amager, han havde en anden mærkelig Egenskab: han havde Gravænder, vilde Gravænder, som han lavede Gange og Reder til i Gjærderne, og over Rederne anbragte han Laag, som han kunde løfte op, og saa sad Anden der ganske roligt og rugede, drejede paa Hovedet, blinkede lidt med Øjnene — og saa satte Frederiksen Laaget paa igjen.

Det næste Fasaneri var paa Jægerspris; det følgende paa Knuthenborg paa Lolland. Da Grevinde Danner døde, kom Fasanjægeren med Fasaner og Kalkuner til Grev Frijs, som anlagde Fasaneri paa Frijsenborg og Boller, Baron Blixen gjorde ligesaa paa Dallund, Grev Danneskjold paa Samsø, og flere andre Steder blev der oprettet Fasanerier, saaledes af Hofjægermester Dinesen paa Katholm, af Baron Juel-Brockdorff paa Taasinge, Godsejer Bech paa Kruses-

minde, Hofjægermester Scavenius paa Basnæs, Baron Reedtz-Thott paa Gaunø, Hofjægermester Bech paa Valdbygaard, General Haffner paa Egholm.

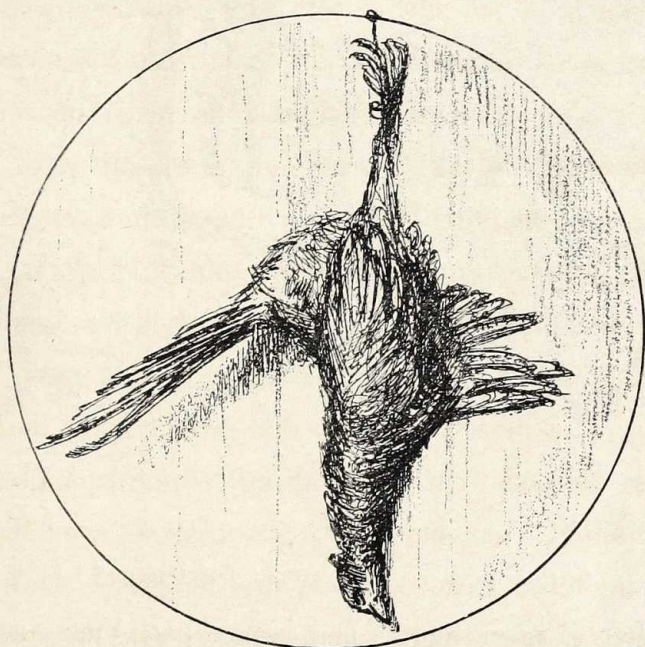
Ræves og Rovfugles Antal indskrænkedes, og Harer og Agerhøns trivedes med Fasanerne.

Men nu gaar det lidt tilagters med Fasanerne. Folk er blevne kjede af at skyde dem, og Folk er ogsaa blevne kjede af at spise dem. Her gjør man nu Fasanerne Uret. Fasanstegen skal ikke være Middagens pièce de résistance, som en Oksemørbrad skal være det, den skal være en lille, let Mellemret i en stor Diner og vædes med et Glas ægte Châteaumin, helst retour de l'Inde, lidt Salat (laitue) til — og saa er der Ingen, der med Rimelighed vil kunne klage over Tørhed.

Der er Fasanerier hele Europa over. Naar den indiske Nabob, Hs. Højhed Prins Djulyp-Sing, som, da han ikke var ganske paalidelig, har faaet Lov til at spise sine Millioner i England, inviterer Prinsen af Wales til Jagt, staar der en Buket af Fugle op, hvori der baade er Guldfasaner, Lady Amhorst og Paafugle. Men det er vel ikke finere, end naar den Tredje Napoléon hos Rothschild paa Ferrières skød Papegøjer, der i Faldet — som Roms Gladiatorer — raabte: Vive l'empereur.

Herregud, Ferrières! Det var dér, at Jules Favre løb ud til Bismarck og græd og trumfede med sin *Tomme* og sin *Steen* og viste sig at være en lige saa stor Stakkel som daarlig Diplomat; men det skiftevis flæbende og trumfende

Bourgeoisie hele Jorden rundt faldt *den store Patriot* om Halsen og blandede Taarer med ham. Dem har Bourgeoisiet altid parat. Blod — det vil sige dets eget — er det ikke saa rundhaandet med.

IV.

Ved Øresund i April 1887.

Nu har Bøssen hængt saa længe paa Væg, at det er velgjørende at tage den af Knagen. De store Hagl fra Efteraars-Klapjagterne duer ikke: man maa have nye Patroner — og en brav Jæger laver sine Patroner selv — med Hagl Nr. 6, ja Nr. 7 kan ogsaa gjøre det. Vandstøvler behøver man i denne tørre Tid ikke; vi har ingen ordenlig Regn havt i et Par Aar; men der maa sættes et dygtigt Smæld paa Hundepisken, thi Øret er lige saa vigtigt som Øjet paa Jagt i Krat.

Og Hunden danser og svanser og hylér af Glæde og er straks med paa Noderne. Det er ikke Agerhøns paa Stubben, ikke Harer paa Brakken, ikke Ænder i Mosen, det gjælder, det er Snepper; og derfor gaar den hinter, indtil Skoven naaes, og Bøssen spændes og et Par Fløjt giver Signal til, at nu begyndes der.

Det er det store Spørgsmaal, om der idag er Snepper i Skoven; en Dag er de der, en anden ikke, og Ingen véd, naar de kommer; thi Sneppen er snu, snu som en gammel Ræv, fiffigere end den mest durkdrevne Jæger. Men hver Dag har Jægeren en god Grund til at søge: det var mørkt i Nat, — det er Nymåane, — det var Sydvest med Rusk, — Viben har været her, — Glenten er kommen — —; men naar man ser den hvide Vipstjert, saa er man midt i Trækket.

Mange paastaar, at Sneppen kommer efter Almanakken, det første Træk — „de smaa“ — fra 17. til 27. Marts, det andet fra 1. til 10. April, men jeg deler den gamle Sneppejægers Mening, som sagde, at „de falder paa Skjærtorsdag og Langfredag, naar Pokker de saa falder.“

Man kjender sin Skov, Kilderne, Bøgepurrerne, Gran-tykningen, Ellemoserne: alle de Steder, hvor det er værd at søge. Men de forandres fra Aar til Aar, eftersom Træerne fældes og Buskene vokser og Grøfterne gjøres op; og Hunden kjender dem saa godt som En selv; den snoer sig mellem Stammerne, kravler under Grenene og vogter paa hvert Fjed, men alt det gamle Løv fra ifjor rasler, naar den vader i

det og fortæller Jægeren, hvor Hunden er, om ogsaa Buskene skjuler Udsigten. Og hører han, at Hunden standser, saa staar han stille og lytter, spejder og kigger, og kan han ikke opdage den, giver han med et Par Fløjt Ordre til at gaa frem; men nytter det ikke, smelder han med Hundepisken, og hvis Hunden staar for en Sneppe, trækker den sig forsigtigt baglænds ud af Synskreds, gjør en stor Omvej hen til sin Herre, logrer og springer for at vise, at den har taget Fært og er sikker i sin Sag.

Saa véd Jægeren Besked, og Hunden viser Vej og gaar tilbage, hvor den kom fra.

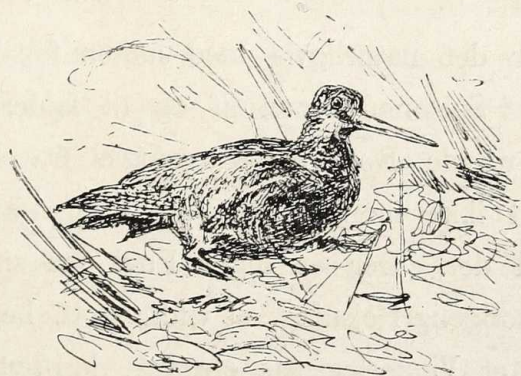
Men Sneppen er snu — snu som en gammel Ræv — og har lugtet Faren; kan den komme ubemærket bort, er den lettet; hvis ikke, sidder den og lurur under en tæt Busk, og nu begynder Kampen; for Jægeren gjælder det om at overse det størst mulige aabne Stykke, for Hunden om at jage Fuglen ud til den Side, hvor Jægeren staar, for Sneppen om at finde en ubestrøget Retraitelinje, og de bruger Sanserne alle tre: Benene, Øjnene, Ørene, og Hunden Næsen, ethvert Kneb er tilladt, indtil saa lave Midler som at skyde den Sneppe, der trykker sig, paa Jorden, lige foran Hundens Snude, thi Sandsynligheden er for, at Fuglen slaar bagud og lader de tætteste Buske være mellem sig og Jægeren.

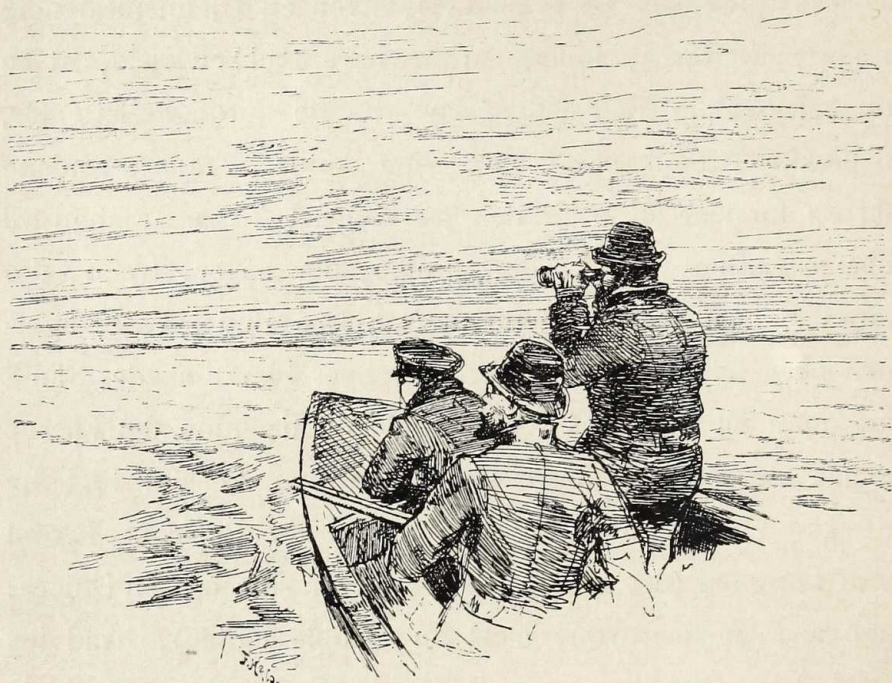
To Skytter, der jager sammen, har udmærkede Chancer.

Men naar man nu netop elsker Jagtens Ensomhed.

Naar man netop holder af at drøsse alene omkring, alene med sin Hund, holder af at se paa sin Skov, se,

hvor der trænges til at plantes, hvor en Gjennemhugning kunde gjøre Gavn, holder af at høre Bækken risle, at se Draaberne piple fra Snedyngerne paa de nordlige Skrænter, at plukke Brøndkarse — Cresson kalder Franskmændene den og forstaar at prise den paa Bordet — naar man vil indsuge Luften, der bryder, Solen, der bager, Lyset, der kommer, naar man vil lytte til Naturens Bud i Vaar, hvorefter hver lille Fugl en Mage faar, hver Plante skyder Skud, naar man vil nyde det Nærværende og drømme det Fjerne og gaa sig varm og kaste sig ned paa en knastør Plet for at slikke Foraarssolens Straaler og trække Papir og Blyant op af Lommen (det gjælder om en Jæger som om en Officer: un officier sans crayon, c'est un meuble inutile), hvad jeg gjør i dette Øjeblik — saa jager man helst alene.

V.

I Maj 1887.

Skralt er det naturligvis med Jagten for Tiden: man er rent ude af Saisonen; men af og til falder der jo dog lidt af. At myrde Rov- og Kragefugle fra Reden, kan ganske sikkert ikke henføres til Jagt, og man gaar kun nødtvunget til det. Der er ingen Fugl saa smuk som en Rovfugl: en kongelig Rejsning, et vildt, stolt, begjærligt, foragteligt Blik, et Vingeslag saa elegant, kraftigt, adræt — Lærkefalken tager Svalen i Flugten — som hos ingen anden Fugl — — det er Synd og Skam at udrydde Rovfuglene. Hvor fængslende er det ikke at følge den jagende Hønehøg?

og det gjør man ofte ingensteds bedre end i Kjøbenhavn. Flokken splittes, de forskræmte Duer farer forvildede omkring, Dueholderen trækker Flaget ind og fløjter og kalder, men Høgen er midt imellem dem. Han slaar nedad, det gjælder derfor om at komme øverst, og de Duer, der ikke pilsnart kan kaste sig ind i Slaget, har intet andet Valg end at stige; og de maa se sig for; thi Høgen har Øjnene med sig, han jager en Due paa Skrømt og kaster sig saa pludseligt efter en anden, der tror at kunne benytte Øjeblikket til at søge Slaget; indhenter han den, rejser han sig lige lodret op, kaster Kløerne ind i Ófret, saa at Dunene staar omkring som af en revnet Dyne, og sejler saa sindigt, roligt ned paa et Tag, hvor kun Dueholderens Forbandelser kan naa ham. Det er spændende at følge Høgens Jagt. Man fristes til at skaane hans Rede. Men han forstaar sig ikke paa Erkjendtlighed, han er uden Barmhjærtighed, og naar man den ene Dag savner en Due, der rugede, den næste finder en plukket Agerhøne, saa forgaar Taalmodigheden, og man lister hen til Høgereden. Man dræber et Utyske, men man jager ikke.

Det gjør man heller ikke, naar man med en Riffel piller Ravne- eller Raageungerne eller de halvvoksne Hejrer ned fra de Grene, de har vovet sig ud paa, inden de endnu tør forlade sig paa Vingerne: det er en Skiveskydning mod levende Maal.

Marken er lige tilsaaet; der er ingen Jagt paa Landjorden. Men der er paa Søen — i vore Bugter og Fjorde

og Bælter. Dér er Knortegæssene. Nu er de komne og skal nordpaa for at yngle, højt mod Nord, siger man, de gaar, og de maa skynde sig; thi de forlader os først i Juni og er her igjen med de fuldvoxne Unger i September. De ligger i Flokke, store og smaa, langs Kysterne, men de kommer aldrig i Land, de gaar ikke som Graagaasen op paa Markerne, de holder sig omtrent paa samme Sted i Søen, og letter de, kaster de sig snart igjen.

Der er mange gode Jagtgrunde; Limfjorden og Øresund er blandt de bedste; henne om Saltholmen, oppe ved Rungsted og i Nivaabugten er der fuldt op af dem.

Fra Ro- eller Sejlbaad giver Jagten kun et højst tarveligt Udbytte; man maa give 40 Kroner for at leje en lille Dampers en Dag. Helst skal man være ude om Morgenen i Dagbrækningen, men forresten kan man jage Knortegæssene hele Dagen og Fangsten retter sig — naar man da forstaar Kunsten og har passende Vaaben: en Muskedonner — hovedsagelig efter Vejrliget. Frisk Kuling, saa at Havfladen er lidt bakked uden at skade Sejladsen, det er Hovedbetingelsen. Saa sejler man fra Flok til Flok; man maa ikke lade sig skuffe af Afstanden, som man paa Søen er tilbøjelig til at beregne for kort, og derfor aabne Ilden for tidligt; men kan man skjelne Gæssenes Øjne, er det Tid. Tidt letter ikke hele Flokken paa én Gang, en Del er mindre ængstelige, og navnlig er Kurmagerne saa optagne af de Skjønnes Yndigheder og forstaar at hviske disse saa fortryllende Ting i Øret, at Øjet blændes og ikke

ænsrer den lille sorte Baad, der hurtigt nærmer sig gjennem Vandet, at Øret for kælnø Ord ikke har Plads til de taktfaste Stød fra Maskinen („Leonidas“ kan jeg huske en saadan lille Provinsbaad hed, og Stemplet slog uafbrudt: Le—o—ni—das, Le—o—ni—das), der som Klapperslangens Raslen melder om Faren. Men Gasen nejer og krummer Hals og drejer sig og snadrer og gjør sig saa smuk som muligt; og Gaasen er i én Henrykkelse, men lader som Ingenting; og Baaden nærmer sig.

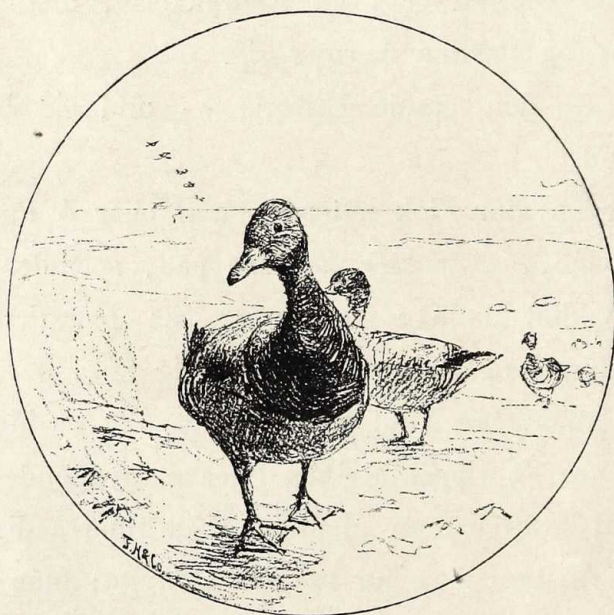
Det er den gamle Historie — und sie bleibt doch immer neu.

Naar en stor Flok letter, men 3 eller 4 Par magende bliver tilbage, saa passer Jægerne paa, spænder Bøsserne, fordeler Vildtet mellem sig — og saa har den daarende Elskov endnu engang vundet en blodig Sejr.

Man maa tage Vind og Vejr iagt, det er ingen let Sag at skyde fra et vippende Dæk efter et gyngende Maal, og denne Jagt kræver som al anden Jagt Snarraadighed, Omtanke og Anstrængelse for at give Udbytte; men den bliver let sløvende, man spærres inde i en lille kvalm Kabys, man steges paa den ene Side og fryser paa den anden, man maa leve af tør Kost og en Dampskibsbøf, som man endnu smager næste Dag, og selv om man, naar man om Aftenen lægger sig, er veltilfreds med Dagen tilbragt i en 3—4 gode Venners Selskab, med sig selv som Jæger og med Udbyttet, saa hviler man dog ikke, som naar man har jaget en Dag over Lyngheden eller gjennem Krattet, Sjæl

og Legeme, og Blod og Muskler, og Hoved og Ben er ikke lige trætte, lige udmattede, lige trængende til Fornyelse — og det er Jagtens første Charme.

Tværtimod! Fødderne er kolde og i Hovedet dunker det: Le—o—ni—*das*, Le—o—ni—*das*!

VI.

I Maj 1887.

Det Bedste er Jagt, det Næstbedste Fiskeri.

Ja for En selv er i Grunden Fiskeriet Nr. 1, men man har ikke Hunden at more — og den morer sig heller ikke. Den hader Fiskestangen. Enten kan den faa Lov til at blive hjemme eller ogsaa bliver den trukket med hen til en eller anden Dam eller Aa for at ligge alene i timevis paa den nøgne Jord og passe paa nogle Pinde, Trækasser og

Snore, som man maa være meget varsom med ikke at komme for nær, da de bider; og Herren roer og stager og vader og sviner. Er det en Herre-Bestilling? Og saa Fangsten! Ækle, kolde, klamme, klæbrige Tingester — det manglede bare, at de havde hvidt Blod — som ikke lugter af Nogetsomhelst, men som kan klistre Ens Snude til med Skæl, der ikke er til at blive af med igjen. Det er sørgeligt, naar man tænker paa Lyngheden og de laadne Grøfter, paa Urfuglen og den dampende Hare, paa den bløde, manglefarvede, duftende Sneppe, som saa nyligt har forladt os. Naa! der er ikke Andet for end at rulle sig sammen, sætte et tvært Ansigt op, lade som om man sov (man kan jo altid kigge lidt med det ene Øje: *blunde*, som det hedder paa Militær-Sproget) og resigneret vente, til denne fordømte Fiskepassion har raset ud, og Ænderne om en Maanedstid eller to har sat Spejl. — Hunde og Fiskeri passer ikke sammen.

Der skal helst godt Vejr til, naar Fiskeriet skal nydes; stille Varme. Det vil sige Snørefiskeriet. Der skal drives, dræves, drøsses, *dase* er nok egenlig Ordet for det Slags Sommer-Drivveri; enten man ligger i en Baad eller hænger over et Rækværk eller rider paa en Træstamme, maa der Varme til, naar man skal finde Fornøjelse i at se Proppen danse paa Bølgerne.

Om Foraaret er det navnlig Gjedderne, det gaar ud over, og der er mange Maader at tage dem paa.

Den simpleste bestaar i at fange nogle ulykkelige Skaller, stikke en Messingtraad, som bærer et Kors af store Kroge,

ind gennem Munden paa dem og ud ved Gattet og saa gjøre Traaden fast til en Snøre paa en lang Stang eller til en Dusk Siv eller til et Stykke Kork, der flyder paa Vandet. Saa kan man blive i Nærheden og se til, eller man kan ro sig en Tur, eller gaa hjem og lægge sig for om kortere eller længere Tid at røgte Snørerne. Den Maade kaster tidt godt af sig.

Man kan ogsaa pilke med en *Sølvskalle*, σ : en kunstig Fisk eller en blank Ske, omgivet med Kroge og trukket i en lang Line efter Baaden; afvekslende drager man med et Kast i Linen og giver efter, hvis man sidder agter og har en Anden til at ro, men er man alene, gjør man Linen fast i Aaren, man pilker da ved Aareslaget, og naar man mærker, der er Bid, trækker man til sig, og det er Spændingen: om Fisken er stor eller lille, om det er en Aborre eller en Gjedde, det mærker man paa Trækket, paa Fiskens Faren op og ned og ud til Siderne, og er dog først sikker i sin Sag, naar den slaar mod Vandskorpen, saa at man kan se den. Den kan ikke slippe løs: Tovet er solidt, en grov, stor, tyk, beget Line; det er ikke som med Laksen eller Ørreden, der hænger i et Hestehaar, hvor det blødeste Haanded maa fjedre som et Uhrværk for at Linen ikke skal springe, og hvor det store Dyr skal løbe sig mat, ofte først gennem flere Timers uafbrudte Anstrængelser. En stor Laks paa en Flue i en sprudlende Aa — det er Snøre-Fiskerens Drøm. Men indtil den Tid kommer, tager man en Mundsmag deraf paa Gjederne. Man trækker den snur-

rende Kunstfisk eller en Frø paa Krogen gennem Vandet ved Kast fra Bredden, og naar man har det rette Haandelag, kan Gjedden ikke modstaa og hugger. Saa spræller den naturligvis det bedste, den formaar, og maa have lidt Line; men den løber mest og tosser, der er ikke den Kraft, de Spring, de Ryk, det Slag i den som i en Ørred, snart bliver den mat, dvask, vender den hvide Bug op, gjør endnu nogle kraftsløse Volter og lader sig med Lethed trække til Land.

Fangsten af Gjedden kræver ikke den Anspændelse og Paapassenhed som af Ørreden, og Udbyttet er heller ikke saa lokkende. Tørre er de begge to (det er i Grunden kun de Ferskvands-Fisk, der har Kjødet paa Ribberne, Suderen og Karpen, der er rigtigt lækre), men Gjedden, selv om den spækkes med Flæskesvær, staar med sine farlige elastiske, gaffelformede Ben dog tilbage for den rødkjødede Ørred, baade i Udseende og i Smag og egner sig egenligt kun til Fiskebudding. Det er ikke for Ingenting, at Kokken byder: „Fisken skal svømme“. En kogt Gjedde, som ikke bliver vandet jævnlgt af Mosels gule Vin, er der ikke stor mere Fornøjelse ved at sætte Tand i, end ved at hale den halvdød op fra en døgngammel Snøre.

Frisk maa Fisken være, hvis den skal smage.

Der skal gives Lande — men jeg tilstaaer, det er ikke dem, jeg har været i — hvor man er saa civiliseret, at Fisken staaer levende i Glasbeholder i Spisestuen og først bæres ud for at koges efter at man er gaaet tilbords. En

mat Fisk, ikke blot en, der ikke lugter, men en, der har været død fra om Morgenen (for ikke at tale om dag-gammel Fisk), f. Ex. en, der fra Kjøbenhavn er sendt ud paa Landet til Middagsselskab — Tak! — — og Hus forbi.

Der er nogle fæle Lækkermunde blandt Kjøbenhavnerne. Kjøber man sig en dejlig stor Karpe og passer man ikke nøje paa, bliver man ubehageligt overrasket, naar man ved Bordet glæder sig til Tungen, der er rund og fed og tyk som en Papegøjes; den er der ikke. Man skal selv gaa hen paa Torvet og se til, at Karpen kommer levende op af Vandet og heel ned i Kurven. Man kan godt selv bære den hjem; det har jeg set de rigeste Mænd gjøre. Og man kan blive narret endda.

En Gang kjendte jeg i Paris en Englænder, hvis Rigdom var ubegrændset; han boede paa Grand Hôtel. En Morgen gik vi sammen hen til Hallerne, Englænderen forelskede sig i en stor Karpe, vi købte den samt en Kurv til at putte den i, bar den hjem til Hôtellet og forlangte den til Frokost.

Som Indledning havde vi nydt et Par Smaaretter, vi havde faaet os en Flaske Château Yquem fra Kejserens Kjælder — den solgte Republikken —, vi havde slaaet Plat og Krone om, hvem der skulde have Hovedet, Alt var parat, saa kom Fisken, dampende, lækker, kantet med Roser.

Englænderen serverede.

Men istedenfor straks at stikke i den, undersøgte han den nøje, satte først et betænkeligt, saa et fordægtigt Ansigt

op og erklærede sluttelig kort og godt, at det var ikke *hans* Karpe.

Protest fra Opvarteren.

No, No! fra Englænderen, han havde i Smug taget Mærke paa den, skaaret den i Halefinnen.

Overkellner, Kok, Vært og Kasserer hentedes, Englænderen vilde ikke røre Karpen (saa spiste jeg den), forlangte sin Regning og flyttede. — —

Men der er en anden Maade end Krogfiskeri at fange Gjedder paa, og det er den fineste Sport, det er den mest æggende Fornøjelse, Jagt- og Fisker-Livet byder, Mindet derom driver Længslen frem, og som Tjur-Jægeren om Foraaret, paa den Tid, da han er vant til at gaa efter den parringslystne Hanes Slag, vaagner om Morgenen, naar Klokken slaar 4, selv om hans Vindue vender ud til Baggaarden i en stor Bys stenede Gader, dem han ikke skal forlade Dagen igjennem, saaledes kaster Aprilsolen, naar den spiller paa Rendestenen, Uro i Fiskerens Blod og kalder lokkende den blanke, sivgroede Sø frem for hans Tanke i Erindring og som Ønskers Maal, og det dirrer i hans Haand af Begjærlighed efter at gribe Lystret.

Med det i Haanden lader Fiskeren sig stage frem i en smal, fladbundet Baad, eller han kan, hvis han er tilstrækkeligt dygtig, gaa ud alene, baade være Fanger og Baadstyrer, slippe Stagen uden Støj for hurtigt og dog næsten umærkeligt at gribe Lystret; eller — og det er Fuldkommenheden — han kan staa med en Fod paa hver

Rælings Kant og arbejde sig frem med Lystret som Stage. Der skal en rolig, sikker Haand til for at glide lydløst gennem Sivene, saa at Fisken ikke skræmmes; der skal et skarpt Øje til for at skjelne den fra Rødder og Pinde, naar den staar ubevægeligt paa Bunden under den krusede Flade; der skal Øvelse og Kraft og Smidighed til for at træffe, thi Fisken staar ikke dér, hvor man ser den: Vandet bryder Lyset. Og kan Fangeren fra sin gyngende Plads kaste Spydet i den opskræmmede Fisk, der med et Slag med Halen ilsomt flygter gennem Vandet, forstaar han sin Kunst.

Af og til falder der ogsaa en Suder af. Har man Held med sig, kan man snart faa til en Ret, selv om der er mange Munde, thi en Gjedde paa 20 Pd. fylder godt, men gaar man hjem, skal man ikke glemme et venligt Ord til Hunden, der har ligget og kjedet sig. Saa er den lykkelig, gøer og danser, springer op ad En og hamser efter Næsen; den følte sig tilsidesat, overflødig, forladt, troede sig unyttig og er taknemlig for Paaskønnelsen.

Det er som i Kjærlighed: il n'y a rien comme l'amour d'une laide.

VII.

I Juni 1887.

Man maa skynde sig, hvis man vil skyde Bukken paa Blad; der er kun et Par Dage tilbage. Den rette Tid er det ikke, men den nye Jagtlov har fredet Bukken fra 1. Juli til 12. September, vistnok under den fejlagtige Forudsætning, at dér falder Parringstiden. Det er kun Smalraaen, Bukken

nu jager. Raaen sætter sine Lam om Foraaret, som Hinden og Daaen Kalvene, og det vilde være en urimelig Antagelse, at den bar dem længere end hine. Men om Efteraaret er Bukken ikke fredet. Den hele Fredningsbestemmelse er unødvendig, er grundet paa Ukjendskab til Tingen og staar som en underlig Omhu i en Lov, der tillader at skyde Anden fra Reden eller bort fra de dunede Ællinger.

Men da nu Loven engang sætter Skranken den 1. Juli, og der efter 12. September ikke kan være Tale om at blade, saa *maa* man blade for tidligt. Det er ikke Jægerens Skyld, det er Lovens. Og det var Synd, om den Idræt skulde aldeles uddø hertillands.

Jagten bestaar i at efterligne den parringslystne Raas pibende Stemme, naar den kalder Bukken til sig. De Instrumenter, man kjøber, giver som oftest falsk Tone og er derfor uanvendelige. Der er Jægere, der blader i et Græsstraa, lagt paa langs mellem Tømmelfingrene; men man skal være meget dreven, naar Lyden skal blive tilstrækkelig ensartet, og det sikkest er at skære sig en Pibe. Man tager da en tynd Gren, f. Ex. en Lindegren, af Tykkelse som en Finger, skærer den paa to Steder, med en indbyrdes Afstand af et Par Tommer, halvt igjennem, tager Mellemstykket ud og erstatter det med et andet løst, der er hulet en lille Smule. Et Græsstraa strammes da af det løse Stykke ned i Aabningen, og naar man sætter Munden til og puster med smaa Melletrum, blader man, det vil sige, man kan skuffende efterligne Raaen. Men man *maa* prøve sig frem hjemme.

Saa gaar man ud i Skoven, helst hvor man i Højskov kan skjule sig i lidt Krat, og lader den lokkende Stemme lyde. Og den Lyd har Bukken aabent Øre for; han kan høre den langt borte og hverken Middagsluren eller Kløvermarken holder ham tilbage: han lystrer straks Kaldet. Men den gamle Buk er forsigtig, han buser ikke lige i Fælden, han følger Krattet, standser ofte og lytter, gaar i Læsiden for at tage Vinden, og hører han en Mislyd, en skrattende eller skærende Tone, eller lugter Mennesket eller mærker Uraad ved det underlige Valg af Stedet, saa er Mistroen vakt og han lister sig bort gennem Buskene eller giver et Par korte Brøl og springer afsted i lange Sæt. Men en Springfyr af en Spidsbuk taber tidt baade Næse og Mund, gaar fra Sans og Samling og løber lige paa Jægeren, skjønt den baade hører og lugter og ser ham.

VIII.

Smaaland, i Juli 1887.

Aa! det er velgjørende at ligge og strække sig paa en smaalandsk Lynghøj. Lige paa Ryggen.

Skyerne, uldne, blændende, driver forbi paa den hvidblaa Himmel, Vinden er netop tilstrækkelig som Kølighedsvifter og til at holde Fluerne borte, Landskabet ser ud, som om det var Skov altsammen: Agerjord, *Betesmarker* (bevoksede Græsgange), Krat, store Granstrækninger, Tykninger og Trægrupper falder ind mellem hverandre, hen over *Myren* (Mosen)

staar Varmen og dirrer i Luften, men nede paa Engene svajer det lange Græs paa begge Sider af Aaen og bølger for det mindste Vindpust, indtil det falder for den skarpe Lee og bliver bjærget op paa det Tørre af barbenede Piger, hvis lange gyldne Haar flimrer i Solskinnet.

Det er Helgeaa eller Helligaa, der snoer sig dernede mellem tætte Skovbakker, over side Enge, gjennem stille Indsøer. Et historisk Navn! Det var ved den, at de Danske, som Ulf Jarl uforsigtigt stak Kongen i Næsen, flygtede som — — — men lad os springe det over; det var dér, vi og Svenskerne plejede at levere vore Fægtninger, indtil de tog hele — — — men lad os ikke tale om disse gamle Skader. — Dog! Minde er her paa Minde, man kan ikke undgaa dem. Nede i det nordligste Skaane, hvor Aaen løber ud i Ousby-Søen, ligger *Skansen*, den danske Skanse; men Landet omkring den, som før var lige saa dansk som Amager, er nu lige saa svensk som det ved Mälarens Bredder, og naar her imorges har lydt svenske og danske Knald mellem hverandre, har det været i broderlig Forening, vi er Gæsterne, Værterne er *förtjusande*, der er ikke Tale om at erobre eller forsvare Landet, det er de stakkels Ænder, overfor hvilke Nationernes Kappelstrid udkæmpes. Men Udbyttet har været tarveligt; Vandet er for lavt og Ællingerne for smaa. Naa! Jagten vilde tabe det Spændende, om det ikke var saa, at det vel hver Dag er Skyde-Dag, men ikke hver Dag Fange-Dag.

Den 11. Juli gaar Andejagten ind her, det er ikke som i Danmark, hvor dette ædle og levedygtige Vildt er fredløst.

Vi gik ud ved Midnat, da vi havde et langt Stykke at ro til Slagmarken og vilde være først paa Pletten. Det stænkede lidt; den Mand, der roede for mig, mente, at det var *Dimmen*, der faldt, og det var godt, den ikke steg; nu vilde vi faa rigtig vakkert Vejr. Deri fik han ogsaa tildels Ret. Det var en ung, kraftig Mand, paa hvem et Par Timers anstrængende Roning ingen synlig Virkning efterlod. Han saa ud som en *Patron*, men erklærede at være *Affärsman*, og det lod til, at han var Sportsmand foruden paa Jagtens og Rokunstens tillige paa Hippologiens Vegne, at dømme efter følgende Ytring af ham: „Nästefter et par gode vagnhäster, sätter jag en hustru högast.“

Saasart det dagede, var vi parate, og fra den tidlige Morgenstund har det lydt som en Kanonade omkring Søerne og op ad Aaen. Tiden, den 11. Juli, er nu engang fastsat ved Lov. Maaske var det rimeligst som i Frankrig at lade den lokale Øvrighed hvert Aar bestemme Tiden for Jagtens Aabning, eftersom Yngelen var voksen til; men det har ogsaa sine Ulæmper; blandt Hønsefuglene udvikles Kuldene nogenlunde ensartet, men Ænderne staar paa højst forskjelligt Trin. Her er ganske *afslaaede Roandrikkere*, som i Fældetiden (der ikke falder samtidigt for alle Individier) taber Svingfjedrene, hvorved de ikke kan bruge Vingerne uden som Aarer; saa er der *Flyveænderne*, dels de gamle Ællingeænder og de golde, dels de fuldvoksne Ællinger, som van-

skeligt kan skjelnes fra de gamle, selv om man har dem i Haanden; man prøver ved at løfte Anden i Undernæbet; holder det, er Anden gammel, brækker det, er den ung; saa er der *Ællinger med Spejl*, fint Vildt, men de flyver nødigt, selv om de kan, de trykker sig for Hunden eller løber omkring i Græsset som Vagtelkonger og Tredækkere, undertiden helt op i Krat eller ind i Kornmarker; endelig er der *grønne Ællinger*, dem apporterer Hunden og man sætter dem straks i Frihed igjen. Dem er der flest af iaar.

Det er godt at strække sig i Lyngen, og Livet er skjønt i Smaaland. Ingen Post, hverken igaar eller idag og heller ingen imorgen; ingen Driftskvaler, ingen Sukken efter Regn, Visne- eller Forhandlingspolitik er lige gode, Kursnoteringen lader vi Børsen om og Smørpriserne ligesaa. Kammeraten ligger og snorker her ved Siden af; jeg er lige vaagnet og har til min egen Ulykke faaet fat i et Blyant og et Stykke Papir; om en halv Time er Middags-hvilen udløben, saa kilder jeg ham under Næsen med et Græsstraa, han sparker og bander i 5 Minuter — og saa begynder Jagten igjen. Dog tager vi os maaske først et Bad. Helgeaaen indbyder her nedenfor; den sprutter og sprudler, skummer og falder rislende mellem kæmpestore Sten: løsrevne Fjældblokke, der vel i sin Tid er kommen glidende med Indlandsisen; Aaens Leje er her fast og gruset, Vandet spillende og forfriskende, men oppe i Engene er Bunden blød, sid, sølet, Vandet dødt og vammelt, og man bliver snavset ved at bade i det. I og for sig er Vandet i

de smaalske Søer og Floder, selv hvor det er rent, mørkladent, næsten sort, naar man ser det fra oven; det er en Nationalegenskab, der stammer fra de vidtstrakte Tørvelag.

— Det er oppe i Engene, at Ænderne ligger paa det flade Vand i det lange Græs. Saa sopper man omkring efter Hunden, der staar for Vildtet og rejser det, hvis det kan lette, paa Jægerens Bud. Baaden er kun med — bagved i Aaen — for Proviantens og Udbyttets Skyld og for at sætte En over fra Bred til Bred eller til Øerne.

Man kan lige saa gjerne springe som krybe i det: vaad, dyngvaad bliver man alligevel. Et Par Vandstøvler, der holder Vand, er en Opfindelse, der endnu staar tilbage at gøre (Guttaperka-Støvler kan man ikke holde ud at gaa med), men desuden gaar Vandet oven-ind, og jeg er gjennem den Vej: at gjøre Skafterne længere og længere, indtil de som Sømandsstøvler var til at slaa op lige til Skrævet, naaet til slet ikke at gaa med Støvler; nu bruger jeg afdankede Salonsko og Gamascher; saa er man da fri for at slæbe om med nogle Lispund Vand i hver af Réusserne. En tynd Uldskjorte, blaa Lærredsbluse, dito Buxer og Kasket (min er grøn og Kammeraten paastaar, jeg har selv malet den; men det er Bagvaskelse) med blød Skygge, der kan stilles eftersom Solen staar — det er Dragten. Den er ikke fin, vi ser maaske ud som Sjøvere, men vi gaar heller ikke paa Jagt i Smaaland for at vise Dragten frem. Det kan være godt nok i Danmark, hvor

man bliver stillet paa Strandkanten ved en Glime (en Skudlinje, frembragt ved, at Rørene er huggede bort) eller sat af fra Baaden paa et Brædt, slaaet fast paa et Par Pæle ude i Søen i Skydegangens anden Ende, og hvor det gaar med Skrig og Skraal: *Hallo! Hallo-op!* fra Jagtbetjentene og med Hals og Plask fra Hundene, men hvor Jægeren ikke har Andet at bestille end at tage sig ud og passe paa, naar en And passerer Glimen, ofte kun med Næbet over Vandskorpen; Hundene kommer ham ikke ved, dem fører Jagtbetjentene, og det skudte Vildt maa han lade ligge, til det bliver apporateret eller taget op fra en af Baadene. Der kan man pynte sig saa meget man lyster og gjøre sig saa tillokkende, man formaar, for det smukke Kjøen, der kommer tilligemed Frokosten.

Tidligere var det Skik og Brug at mæje sig ud, navnlig paa Hovedet, store Fjerbuske, en hel Urfuglebagdel syet til Hatten, ja endog et udstoppet Pindsvin som Kasket var til-ladeligt for Gentleman-Jægeren; nu er saadant banlyst, overladt til den laveste Jæger-Pøbel; den fine Jæger gaar i Spaseredragt, ikke i Fantasidragt.

A propos om Fantasidragt, saa falder det mig i Tan-kerne, at jeg engang kom op til min kjøbenhavnske Skræder, hos hvem der hang en glimrende Uniform, guldbroderet for og bag, paa Krave og Skøder.

Skræderen viste den stolt frem, drejede paa Mannequin'en og spurgte: „Hvad synes De om den?“

„Prægtig!“

„Ikke sandt!“ udbød Skræderen fornøjet og svarede paa mit Spørgsmaal, om hvad det var for en Dragt, med Selvfølelse: „Generalkonsuluniform for Stillehavssøerne til Grosserer N. N.“

„Men,“ tilføjede jeg lidt mistroisk efter at være gaaet rundt om den, „er De nu ogsaa sikker paa, at den er reglementeret?“

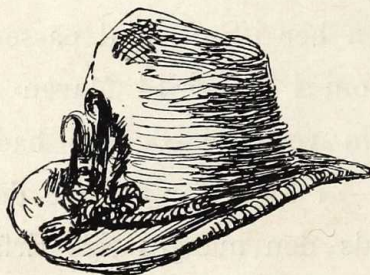
„Reglementeret!“ raabte Skræderen forbauset og saa halvt fornærmet paa mig, „derovre gaar de nøgne. — Det er min Fantaside.“

— For Jagten her i Smaaland passer det ikke at fine sig. Vi stolper om i Vand til Maven den ganske Dag, kommer først hjem ved Solnedgang, bader og møder — saasnt vi kan — i Kjole for at tage de forsultne Damer tilbords. Thi trods den mangeaarige Erfaring: at Jagt og Tid er inkommensurable Størrelser, faar man stadig Skænd for at være kommen senere end lovet eller i al Fald end ventet.

To, højst tre Dage kan man holde den Jagt ud, saa har man jasket mange Mil over, er mat af Vand og Varme, mæt af at jage og ligesaa udaset som sin Hund. Den kan ikke mere. Men Jagten er ikke ødelæggende for Hundens Dressur, som den i danske Søer, hvor den slippes løs og med æggende Tilraab animeres til at blive saa vild og gal som muligt. Her er den uafbrudt under Kommando, det vil da sige, hvis Jægeren gider passe paa sin Hund. Det

er en af de første Grundregler, som tidt falder besværligt nok at overholde.

Rigtignok har jeg engang hørt en bold Jægersmand hævde, at det var en smal Sag at passe paa sin Hund, hvorimod han ansaa det for vanskeligt at passe paa sin Kone, og han tilføjede, at han vilde hellere passe paa sin høje sorte Hat fuld af Lopper.

IX.

Østjylland, i August 1887.

„Naar den første Stjerne bliver tændt, spænder Jægeren sin Bøsse“ — det er en gammel Regel paa Andetræk.

Klitten løber langs hen med Kysten, dens Ryg og Sider er bevoksede med Marehalmen, gult, stift, vissent ser det

ud, sejt er det, naar det skyder sine lange trevlede Arme hen over Brinken og ned i det hvide, magre, sprøde Sand, der kun yder en karrig Næring og ikke forstaar hverken at holde paa Vand eller Varme; men hvor Stormen pisker Bølgernes Fraad op eller Højvandets Skvulp skyller, dér kvæler Havsaltet al Plantevækst, selve Marehalmen maa give tabt, og derfor ligger der et nøgent, skinnende blankt, fugtigt Bælte mellem Klitten og Havstokken.

Havet er uendeligt.

Men ind mod Land vædes Klittens Fod af en lille Indsøs blide, bløde Vande. En Bæk rinder til og fra med sprudlende Sprøjt og kvidrende Rislen; den har boret sig et Udløb gennem Klitten, en dyb Kløft ned i Sandet ud til Havet; oppe i Landet, før den flyder ud i Søen, snoer den sig som en grøn, frodig Stribe med kratklædte Sider og neldebegroede Bredder over golde Flader, hvor kun den korte spraglede Lyng, de smaa Stedmorsblomster, den blaa Hedeklokke og Margueritten trives og afgiver en sparsom Faaregræsning; men længere borte skimter man kornrige Agre og sorte Brakmarker mellem vidtstrakte Skove, og op over dem rager Gaardens røde Tag med takkede Gavle og spidse Taarne, som knejser lige stolt gennem Aarhundreders skiftende Tider.

Jeg sidder paa Klittens Ryg. Jeg har god Tid; jeg er kommen for tidligt afsted.

Fra fjærne Kirketaarne hist nu Aftenklokkerne ringer. Deres dybe, hule Kling-Klang lyder manende ud over Landet.

Det er stille, som det kun kan være det en Sommeraften, Bladene hænger slapt ned, Græsset begynder at rejse det sænkede Hoved efter Dagens kvælende Solvarme og at spejde ud efter den læskende, kvægende Dug, hvis Perler snart forfriskende sætter sig overalt, ikke falder ned som Regnen, men kravler ind i de lønligste Gemmer; Marehalmen staar strunk som altid, den lader sig ikke skræmme, hverken af Storm eller Tørke eller Varme; Havet er blankt, Vinden kruser ikke dets Overflade, men Dønningerne fra fordums Oprør føles endnu, Gammelsøen, som staar og skvulper derude, sætter den ene dybe Vandmasse efter den anden ind mod Land, det presser og piner og skubber hen under Havskorpen, man aner Bølgen, men skjelner den næppe, før den brydes mod Strandkanten og skummende ruller en Række Ralsten op paa Sandet og suger dem i Tilbageløbet med sig igjen ud i Dybet. Derfra stammer den jævne, raslende, vuggende Lyd som et hult Drøn helt hen langs Kysten. Den nedgaaende Sol kaster sine sidste matte Straaler paa et enkelt Skibs slappe Sejl derude paa Havet og ind over Land paa de gyldne Marker og de mørke Skove og paa Gaardens røde Tag og spidse Spir og paa de fjærne Kirketaarne hist, hvorfra Aftenklokkerne ringer; snart er Solen helt forsvunden, saa skinner den endnu en Stund paa Skyerne, saa farves Himlen med Regnbuens Spil: Rødt, Orange, Gult, Grønt, Blaåt, Violet lærer Optikken, men vi bryder os ikke om Videnskaben, for os er Regnbuen Gudernes Bro, Jorden er flad som en Pandekage,

Havet uden Ende; hvorledes Solen kommer fra Vest til Øst, maa den om, vi hilser den blot Godnat og Godmorgen, vi tæller ikke Støvdragere og piller ikke Bægerblade fra hverandre, vi deler Blomsterne i de blaa og de gule og Fuglene efter deres Sang. Fra Østen stiger Natten op, det lyse Skær i Vest trækker sig mere og mere nedad og om i Nord, Flagermusene kommer frem og boltrer sig i Luften, en enkelt spidsvinget Ryle stryger pibende hen langs Kysten, den første Stjerne tændes — og saa spænder Jægeren sin Bøsse.

Men det kan godt hælde, at han faar Lov til at vente og ofte narres. Synes han, langt borte, i den disede Luft, at skimte en And, dukker han sig ned i Marehalmen; men bliver Anden ikke større, saa viser det sig nok ved nærmere Eftersyn at være en Myg, der staar stille og summer en Alen foran hans Næse og gjækker ham, eller en Natsværmer, der svæver over Sivene. Aftenskumringen skuffer. Den Busk dér oppe paa Bakken, mørk mod den mørke Himmel, ser ud som en Bjørn. Og den kratklædte Aa, der snoer sig, indtil den bliver borte i den sorte Uigjennemtrængelighed, den er som en Colonne, en fjendtlig Colonne, der rykker frem med Blænkerne foran og Patrouiller ud til Siderne. Og den klirrende Lyd, det er vist ikke blot fra Havstokkens rullende Ral og Bækkens sladrende Rislen, det er Sablernes Skrab mod Stigbøjlen og Beslagenes Gnid og Bidslernes Raslen, naar Hestene gumler paa dem. Gnisterne, det er ikke Kornmod og Sildeglimt og dansende Lygtemænd,

det er Bajonnetternes Glimt før Slaget. Bajonnetten har som Diamanten sine *beaux jours*; der er Sjæl i dem begge to. Derfor foragter Diamanten Imitation. Haardheden, Bruddet, Glansen kan efterlignes, Lunet ikke skænkes; thi hvor faar man Sjælen fra? En Brillant, sleben à jour, kan tage sig straalende ud i Juvelerens Butiksvindue, eller naar han drejer den i Fingrene mellem to Voksløys, men den *spiller* først paa et sort Fløjlsbaand om en yppig Skjønheds hvide Hals i en oplyst Salon. Hemmeligheden ligger deri, at det ikke er Diamanten, der laaner Kvinden Glans, det er omvendt; og derfor burde de gamle Damer forære deres falmede Sten til deres voksne Døttre, thi det er ikke *das ewig Weibliche*, der lokker Diamantens Smil frem og tænder Ild i dens Indre, det er det unge Blod, der daarer baade den og Bajonnetten og faar dem til at skyde Gnister. Eller er der maaske Nogen, der tror, at en Bajonnet kaster samme Blink paa Fælleden som paa Slagmarken? Hist kan den funkke, her lyner den. —

Saaledes var det, saaledes som her. Fjenden anede ikke vor Nærværelse og rykkede sorgløst frem, en sort Stribe paa mørk Grund, som Aaen dernede. Vi holdt os stille som Mus, tavse, spændte, skjulte, og rettede Kanonerne paa den snigende Masse. Saa blæste vi et Par Ildsøjler, tykke som Arme, ud i Mørket med vældigt Drøn. Det rystede Nattens Stilhed og ruskede i dens tavse Fornemhed; Lydbølgerne rullede med Brag og Bulder, ustandseligt som rappe Budbringere: at der var Ufred i Landet, hen over

Eggen og gav Gjenlyd fjærnt og nær. Men fra Fjenden lød der Hvin og Skrig og han spredtes og flygtede. Da saa næste Morgens Sol kiggede op over Bakkerne, skinnede den paa et Par blodige Kroppe og nogle afrevne Arme og Ben, paa Tornystre, Huer og Patrontasker, de Saarede havde Fjenden taget med sig, kun en enlig Hest, en Skimmel, stod paa tre Ben og dinglede af og til med Stumpen af det fjerde, saa at de røde, levrede Draaber sprøjtede omkring og plettede dens hvide Skind og Manke.

— — Tanken flyver over Land og Sø, til fjærne Steder og svundne Tider, medens man sidder paa Klittens Ryg og venter paa, at den første Stjerne skal tændes og Andetrækket begynde. Og det varer kun kort, Trækket. Naar Maanen bliver Enehersker, er det Tid at gaa hjem. Hjemad følger man Stierne, om de ogsaa slaar en Bugt, thi Græsset er fugtigt, Duggen er falden og Gjenvej tværs igjennem Skoven er ikke tiltalende om Natten, selv om det er maanelyst. Maanen gjør ræd.

Halvmaanen med det bleggule Skær, den maa om Natten vaage; dog skjelner man kun, hvad der er En nær, Resten svinder i Taage. Men naar saa Vinden blæser frisk, i Søen sig Straalerne bader, som om en Stime gyldne Fisk leged i Bølgernes Flader.

Og Havfruene med den svulmende Barm og det lokkende Suk, men skæklædte fra Bæltstedet (som de holder under Vandspejlet), og de lette Ellepiger med det straalende Ansigt og den hule Ryg (men de vender Ansigtet til) og

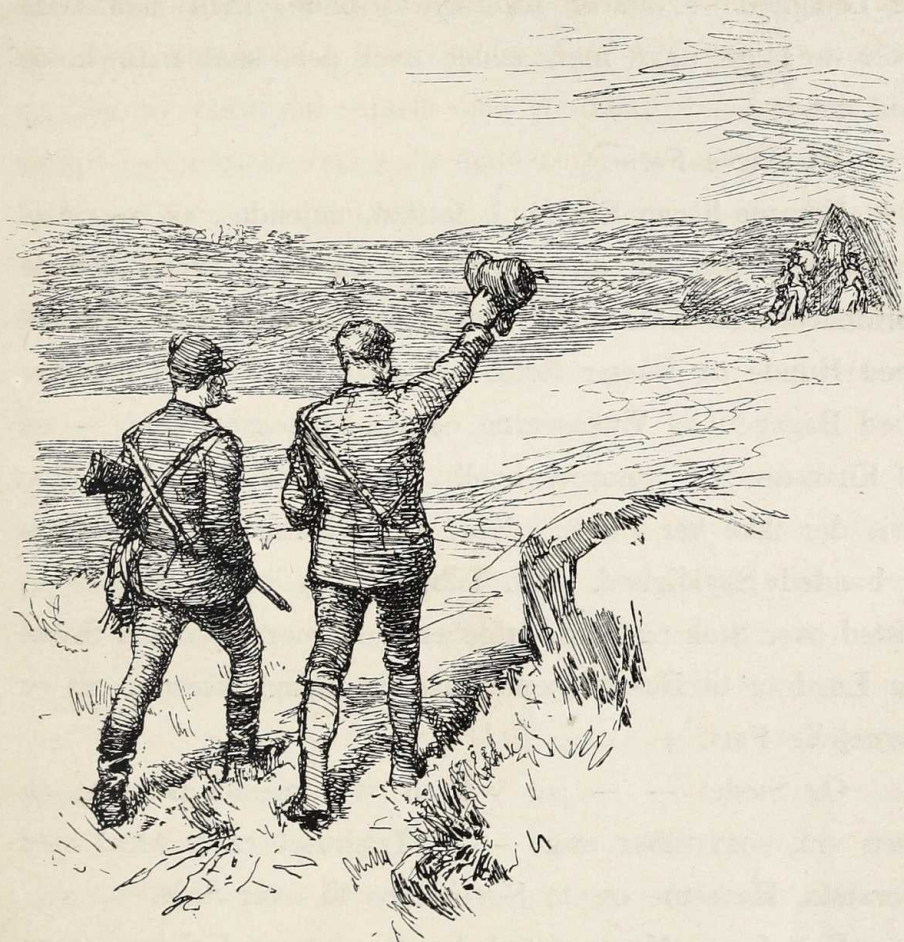
de kolde Kys, og Gavtyvene, der leger Skjul bag Stammerne, færdes i Maaneskin.

Et Kvarters Tid, højst tyve Minuter, har man til at skyde i; det gælder at nytte Tiden. Pludseligt, naar man begynder at mistvivle, har man Ænderne om Ørene, enkeltvis, et Par Stykker sammen eller i Sværme, fra alle Sider, fra Havet og inde fra Landet, op af Jorden synes de at stige eller at falde ned fra Skyerne, naar de pilsnart, saa at Vingerne fløjter i Luften, kaster sig med Plask og Bram i en Vandpyt eller staar op med Rap og Skræp, idet de mærker Uraad eller Skuddet falder. Man maa skyde, hvor man kan, op mod Himlen eller ned mod Vandspejlet; med Land til Baggrund er det for mørkt; og det er vanskeligt at bedømme Afstanden, men man skal ikke være for gjerrig med sit Skud, da man som oftest kun kan skjelne indenfor Rækkevidde.

Og Hunden skal holde sig smukt stille ved Siden af, enten der skydes eller ej; den er kun med for Selskabs Skyld og for at apportere paa Befaling. Er den ukjendt med Jagten, vil den gjerne springe op og løbe efter de skudte Ænder; saa maa man tage den i en Rem, den vil hurtigt lære Kunsten og holder den sig ikke roligt, kan man give den et Rap med Pisken, men man maa ikke blive hidsig og sparke den eller trække den i Ørene eller Gehørene eller Behængene eller Gehængene eller hvad det nu er, det hedder, Høreredskaerne paa Jægersproget, som er et Slags Norsk-Arabisk, Ingen kan hitte ud af, og som ikke

kan læres som et andet fremmed Maal ved Selvstudium og Stileøvelser og Roman-Læsning med paafølgende Rejse til det paagjældende Land og Tale-Øvelse dér med Venner og især med Veninder. Naar man skal lære et fremmed Sprog grundigt, hører der Flid til. Il faut coucher avec son dictionnaire, siger Franskmændene. Men kan De ikke lære Jagtsproget, skal De ikke sætte Dem graa Haar i Hovedet for det.

X.

Midtsverig, i August 1887.

Et vellykket partie carrée lader sig ikke lave, arrangere, indbyde til — man maa falde over det. To Par, der passer sammen, hvorledes de end deles, og passer ind i Omgivelserne og Forholdene, som har Tilbøjeligheder og Vaner tilfælles, som har Spændighed i Muskler og Tankegang, Tid

og Lejlighed — det er ikke til at finde, man maa falde over det; og naar man falder over det, skal man holde paa det.

10 Dages Ferie.

Komme herop leende, i Solskin, ukjendte, *sjusse* ud til Jagtstedet, som er os overladt af en fælles Ven, der er forhindret i at møde selv, i Enspænder-Kærrer, partie carréet med Hunde og Bøsser foran i 2 *Sjusser*, Kuskene bagefter med Bagagen og Vinkasserne og de henkogte Sager — en af Kuskene, en gammel hvidhaaret Gubbe, tilbød at gaa, hvis der ikke var Plads. Naa! Beskedenhed er en Oldings forbandede Skyldighed. Men Tilbudet blev ikke modtaget —, afsted over Stok og Sten, faldefærdige Broer, gennem Skove og Engdrag til Huset, gjemt, mellem Lyngbakkerne, det er fornøjelig Fart.

Og Stedet — — jag vet en vrå imellan bergen, en liten vrå, som tilhør mig — — Træhuset er et Ideal med Veranda, Havestue og to Sovekamre til hver Side.

Den første Morgen stod Jægerne op med Solen; men Themaskinen snurrede allerede, Damerne havde været oppe før Solen og var parate til Udrykning, en som Baby og en som Sømands-Brud, med Straahatte og Alpe-en-tout-cas'er og fast bestemte paa at gjøre Morgenjagten med, at nyde Frokosten i en sval Dal, hvor ingen Vind kan naa ned, for saa at kjøre hjem med Vildtvognen, hvile og forberede Bordet og sig selv til det Øjeblik, da de bedaarende aabner Verandadøren og byder: „Messieurs sont servis.“

Det er Luften her, Højlandsluften, der er saa velgjørende; fin, klar, gjennemsigtig, mild, ikke tung og fedtet som nede ved Kysten, hvor vist Havets Salt hænger i den. Man aander friere, føler sig lettere, det er en Forskjel ved at komme tilvejs, som naar man om Foraaret kaster Vinterfrakken.

Partie-carréer søger gjerne op i Bjærgene, hvor Luften vel er ren og sund, Fjældene stolte og skønne at se paa, men utaalelige er de for en Sletteboer.

Ja! hvis man havde Vinger og i en Fart med et Par raske Slag kunde sejle gennem Rummet og sætte sig paa Toppen af Mont Blanc, det var en anden Sag. Men Fod for Fod, med Møje og Besvær, forpustet, stakaandet, træt og ødelagt at naa sine Ønskers Maal, da man var dernede: en Spids, for kun at se sig omringet af andre, højere Spidser, der skjuler Udsigten — det er ikke morsomt. Og saa Nedstigningen! Man — eller da ialfald jeg — faar saa ulideligt ondt i Tærne, at det er tvungent at gaa baglænds. *Den* maa være født i et Bjærgland, der skal holde af at leve i det. Jeg priser Højsletten.

Det er Luften her, Højlandsluften, der drager, og Vandet, og Skoven, og Landskabet, og Vildtet.

Den 11. August gik Jagten ind paa Urfugle og Tiurer. Nu er Ungerne fuldvoksne, Hanekyllingerne sorte, de unge Urkokke kan snart faa Lyre, deres største Prydelse, men i fuld Pragt med glinsende Fjer og brændende Øjehud bliver de først til næste Foraar, naar de samles i Flok til Strid

og Leg paa Sletterne, hvor det gjælder om ved Udfoldelsen af Mod og Kraft og Skjønhed og Smiger at daare Hunnerne og besejre Medbejlerne for at kunne bestaa i Kampen for Tilværelsen, nyde Lykken og gennem Forplantningen vinde Delagtighed i det evige Liv. Kyllingerne begynder at falde fra Kuldene, at sprede sig, enkeltvis eller et Par Stykker i Selskab, Hønen trækker om med et Yndlingsbarn eller en Svækling, eller slaar sig sammen med Goldhøns; de gamle *Orretuppe*, som vi her kalder Urhanerne, holder af at ligge to-tre Stykker samlede, men *Tjædertuppen* (Tiurhanen) fører endnu Eneboerliv, først naar Sneen dækker Mark og Mose, søger den sig en Kammerat, og saa holder Venskabet ud, til den varme Foraarssols Spil paa en ung Hønes spraglede Fjerdragt bringer Blodet i Kog, og Elskoven kommer i Vejen for Venskabet og sprænger det.

Paa *Ryerne*, de mere eller mindre bevoksede Lyngbakker, lever Urfuglen, men Tiuren forlader nødigt den tætteste Skov; sid, fugtig Elle-, Birk- og Granmose med Knolde og Tuer, med langt Græs, med Blaabær, Tytte- og Enebær, er dens kjæreste Opholdssted. Dér søger Jægeren ned, med Hanen spændt, og Øjet spændt, og Øret spændt, over Stammer og Stene, gennem Krat og Lyng, og Hunden foran. Tager den Fært eller, som man her siger: *faar den Slag*, skjelnes det øjeblikkeligt; men Hunden viser det paa forskjellig Maade efter Færtens Styrke; enten ved at den søger ivrigt med svingende Hale indenfor en lille Omkreds; eller den trækker for i lige Linje med lynende Øjne,

Munden sammenkneben, Halen stift bagud, Poterne løftede ved hvert Skridt og satte med yderste Varsomhed til Jorden; eller den staar, bomstille, som livløs. Saa er den sikker i sin Sag: der *er* Vildt, og saa kan *den* Jæger, der kjender sin Hund, som oftest se paa den: enten den løfter et Ben, eller den sænker Kroppen, eller paa utallige Smaating, hvad den staar for, om det er et Kuld, eller en Sneppe, eller en gammel Kok. Hver Hund har sin Manér. Saalænge Fuglen trykker sig, staar Hunden urokkeligt, ofte i de mest besynderlige, forvredne Stillinger. Er den kommen strygende ned for Vinden, tæt forbi Fuglen, og har pludseligt lugtet denne paa nært Hold ved at dreje Hovedet, saa hænder det, at den standser lynslagen, som en Clodoche, og staar i en hel Bue; ja, engang, da min Hund søgte i Galop hen over en Mose og sprang over en Grøft, tog den Færten, idet den var i Luften, det gav et Sæt i den, den var stiv, inden den naaede Jorden, faldt ned, som om den var udstoppet, krummet fra Snuden til Halespidsen, Næsen op i Vinden mod en lille Gran, under hvis skjærmende Skygge en gammel Urkok havde søgt Skjul til Middagsro.

Et Kuld Urhøns eller Tiurer staar ikke som Agerhøns op samlet, men en for en, ofte kan man faa Tid til at lade paany, og de flyver ikke længere bort, end at man atter kan søge dem. Men en gammel Kok ser man kun én Gang. Naar den først tager til Vingerne, sejler den afsted, højt oppe over Trætoppene, som en Ørn. Men det er slet

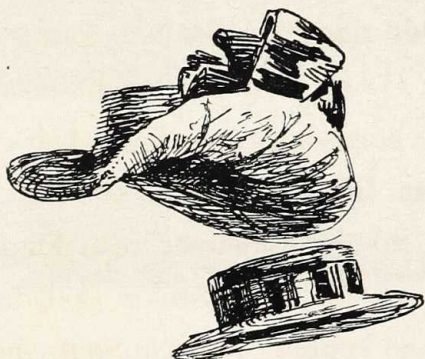
ikke givet, at den straks vil forlade sig paa Vingerne. Har den været saa uforsigtig og ligegyldig at lade Jægeren komme ubemærket tæt ind paa Livet, og er Pladsen nogenlunde aaben, foretrækker den at løbe. Saa er det, at man skal have en paalidelig Hund, der uden Fejlgreb, uden Støj følger paa Foden, ikke braser paa, ikke taber Afstanden; saa skal man have rappe Ben og skarpe Øjne, der er om sig som et Spejl; man har næppe Tid til at blinke, thi man maa uafbrudt sluge Landskabet forude og til Siderne; staar Fuglen op — og den kan godt have slaaet en Bugt i Løbet — faar man højst et Kasteskud mellem et Par Buske; man maa ikke — end ikke blot et Nu — tabe Hunden af Sigte, af den skjønner man Fuglens Bevægelser, og man skal se sig for, hvor man skal frem, hvor man kan træde uden at snuble, hvilken Sten, der ligger fast og hvilken, der ruller, hvilken Tue, der bærer, hvor Hængedyndet vil briste, hvor Gjærdet er lavest, hvilken Gren, der brækker, hvilket Træ, der skjuler, hvor Grøften ikke er bredere, end at man kan springe over den.

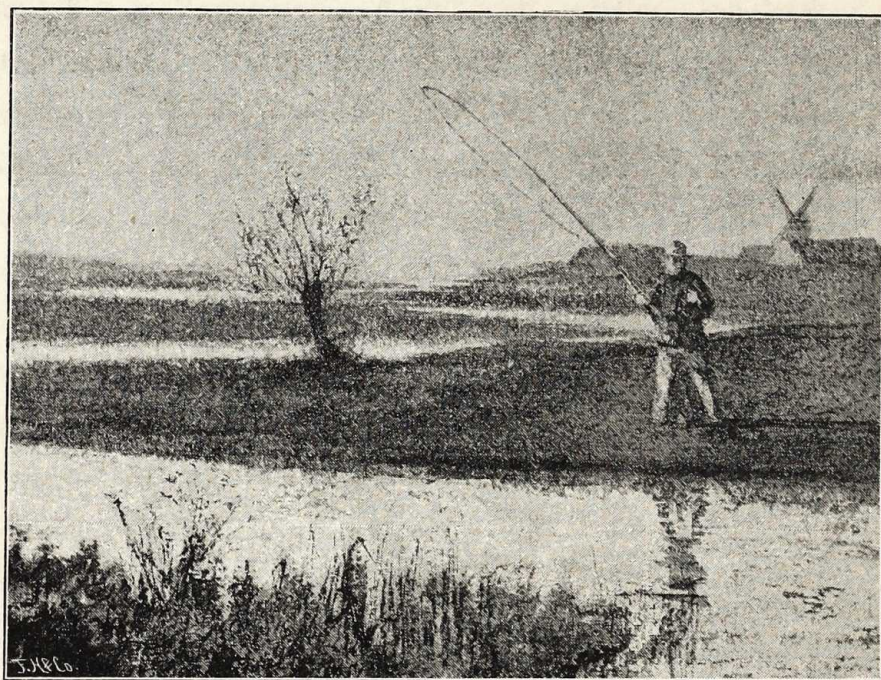
Og Højlandsluften er ren og klar og Himlen er blaa og Solen varmer.

Og der er intet Sted, hvor Kjærligheden lurder og spirer og fænger og groer og brænder og vokser og trives som i Sommervarmen ved Bredden af en stille Indsø mellem mennesketomme Lyngbakker.

Det er Atavisme.

Saaledes omfatter den lille Vrå imellan Bergen Edens Have og Mahomedes Paradis og Indianernes lykkelige Jagtgrunde — og vi kan ikke blive smidt ud af den, om vi spiser aldrig saa meget af Kundskabens Træ, før paa næste Fredag.

XI.

Jyllands Højderyg, i September 1887.

Bøssen er skilt ad og puttet i Futeral; med Fiskestangen i Haanden strejfer jeg i et Par Dage op og ned ad Aerne paa Jyllands Heder.

Den, der vil fiske Foreller, skal have sit Kram i Orden.

I et vandfattigt Aar som iaar hænder det, at man i Smaahuller kan tage en afstænget Fisk med Hænderne, og der er heller Intet til Hinder for at gjøre Fangst ved Hjælp af en Hasselkæp med Bomuldssnor paa, Prop, Krog og Orm; men stor bliver Fangsten sjældent og yderlig usikker. Skal

Fiskeriet have nogen Art, maa der lang, smækker, fin, hul, helst engelsk Stang til, i 3 Stykker til at sætte sammen, haardtspunden Line med skrattende Hjulspil, hvidt Hestehaars-Forfang med Dobbelt-Snurre, rigt Udvalg af Madding. Deri ligger for en stor Del Hemmeligheden; og naar Bønderne med Misundelse erkjender, at den fremmede Fisker kan „konfirmir Ørreden“, burde deres Beundring først og fremmest gjælde Redskaberne. Den Madding, Fisken den ene Dag er graadig efter, ser den ikke til næste, og det er ikke godt forud at vide, hvad der vil slaa an. Derfor maa Fiskeren være forsynlig og medføre i Tasken baade *Flue* (en til en Krog snirret lille Fjer, som kan være af alle mulige Farver), Kunstfisk og Orm.

Forellernes eller Ørredernes Opholdssted er rindende Vand. Man kan sætte dem i Damme eller Mergelgrave, de vil trives, naar man passer at vække for dem i Istiden og helst fodre dem lidt, men de formerer sig ikke, dertil hører Smaasøer med Tilløb, og allerhelst lever de i stride, sprudlende Strømme. Laks, Laksørred og Ørred er nær i Familie og løber ud i hverandre; men Laksen er en Havfisk, der kun en Del af sit Liv og i Yngletiden opholder sig i fersk Vand, Ørreden eller Bækforellen er en ren Ferskvandsfisk, som aldrig kommer i Havet, Laksørreden er nok lidt af begge Dele. Laksen *skal* op i fersk Vand for at yngle. Men vore barbariske Love tillader at stoppe enhver Fisk; ejer jeg begge Bredder af en Aa ved Udløbet, kan jeg bygge et Fiskespring tværs over, hvori alle Fiskene *maa*

gaa, naar de vil op ad Aaen, fuldstændigt spærre, ikke *en eneste* kan komme ud igjen. Paa den Maade kan jeg forhindre al Ynglen, og mine højereboende Naboer kan slikke sig om Munden efter Fisk. I England f. Ex. er der efter Loven visse bestemte Dage af Ugen, i hvilke Løbet *skal* være frit, Kisten skal staa aaben. Det var værd at efterligne. Men vi bryder os ikke om det Slags Beskyttelse, vi fisker, saa længe der er noget, lige til vi kun fanger Hundestejler; den Dam, vi kalder Kattedagtet, og som kunde være en rigtig rar Fiskedam, er snart opfisket; og de jydske Aaer vilde være blottede for Foreller, hvis Beboerne dér kunde fange dem; men det kan de ikke.

Der er mange Ting at tage iagt.

Snart vil Fisken kun springe efter Flue, maaske kun efter en grøn, medens en rød lades aldeles upaaagtet, snart kun nappe i Orm, snart kun jage efter Kunstfisk; og hvad man skal bruge, afhænger af Strømmens Hastighed, Vandets Klarhed og Dybde, Dagstiden, Vejrliget, Lysstyrken, Vinden, Omgivelserne. En Dag vil Fisken kun bide paa Flue, naar man gaar opad og kaster fremefter; en anden kun paa Orm ved at følge Strømmen o. s. v., og naar man nu vil erindre sig *Permutationer og Combinationer* fra sin Skoletid, kan man danne sig et Begreb om, hvor meget der er at vakle imellem og hvor vanskeligt det er for Fiskeren at gjøre det rette Valg. Regler kan man ikke give; thi hvor Et passer for En, passer det slet ikke for en Anden. Derpaa kjender man Fiskeren, at han føler det Rette. Naturligvis maa han

tidt prøve sig frem, og Øvelsen, Erfaringen er en udmærket Hjælp. Men den skaber ikke Fiskeren. Talentet er som alle Talenter medfødt. Der er Folk, der kan fiske hele deres Liv og ikke drive det udover at slumpe til en Fisk engang imellem. Det er ganske naturligt. Naar en Mand uden Stemme vilde synge 10 Timer dagligt i 10 Aar, vilde han dog ikke blive nogen Tenor.

Et skarpt Øje, en sikker Haand og en rolig Puls — det er nogle af Hovedbetingelserne. Man maa kunne kaste sin Flue 12, 15, 20 Alen bort, lige paa en Prik, netop i en Strime klart Vand mellem Grøden, eller nøjagtigt hvor Strømmen rislende falder, indeklemmt mellem en ud i Aaen væltet Stamme og en Rod paa den modsatte Bred. Slaar man en Haandsbred fejl, for langt eller ud til Siden, hænger Krogen fast, man maa maaske en halv Fjerdingsvej omkring for at komme over og løsne den. Men saa lærer man at bedømme Afstanden. Det er en vidunderlig Færdighed, man kan drive sit Kast til, der er næppe den Afkrog, man ikke kan ramme. Men Vanskelighederne kan blive uovervindelige; langs en kratklædt Bæk lader der sig f. Ex. ikke fiske med Flue i Stormvejr. Saa tager man en tung Kunstfisk.

Flue anses, og har navnlig været anset for den ædleste Sport; nu er Kunstfisk, ja endog Orm kommen paa Mode blandt Englænderne. For dem kommer det an paa at faa noget i Posen, saa og saa mange Pund Fisk eller saa og saa mange Stykker Vildt, derfor tager de, hvad der giver mest; men unægteligt er *Fluen*, der trækkes hen over

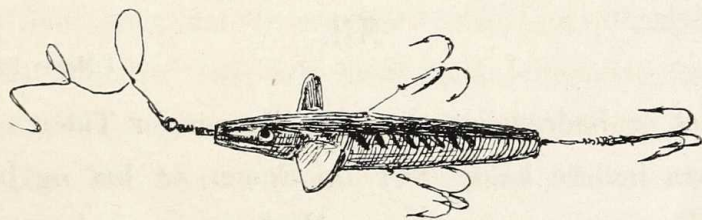
Vandspejlet og som lokker Fisken til at springe op i Luften, den eleganteste Fiskemaade. I Graavejr, hen mod Aften, efter en Regn er det en fortrinlig Maade, men tidt er den uanvendelig, og man fanger paa Flue Fisk af altfor uens Dimensioner, hvorimod man paa Kunstfisk kun tager udviklede Dyr og selv til en vis Grad kan regulere Størrelsen ved Valg af Maddingens Dimensioner.

Man skal ikke give Raad eller Regler, og dog vil jeg anbefale, hvor det gjælder om hurtigt at samle en Ret Fisk, hvis der f. Ex. uventet er kommen Besøg, som skal trakteres til Middag, at tage en hul Kunstfisk ved Navn *Devon*, gaa ned med Strømmen og kaste frem efter.

Det gjælder naturligvis først om at faa Fisken til at bide. Tidt maa man gaa langt fra Bækken for at være skjult, Skyggen maa ikke falde paa Vandet, og man kaster hen under Brinken. Men fordi Forellen har bidt paa, er den ikke fanget. Saa begynder Kampen. Den slaar og vrider, kaster sig frem, farer med et Ryk ind mod Land og ud igjen ned med Strømmen, og Fiskeren giver Line, ruller op, linder og strammer, firer og haler i rette Tid, som hans Haand føler til, men om muligt altid med Fiskestangen opad, helst lidt bagud, og Linen strammet, dog ikke mere, end at et Ryk kan fjedres af med Haandleddet; thi et Hestehaar er et skrøbeligt Ankertov. Saa løber han Fisken træt; og er det en stor Laks, kan det tage Timer. Er Fisken mat, leder man den ind paa grundt Vand, opad en lille Grøft, hen mellem Stene og tager den med et

Fangstnet eller med Hænderne, slaar den over Baghovedet, gjør den løs fra Krogene, ruller den i en Avis, putter den i Tasken og kaster ud paa ny, kaster og drager igjen hen langs Bækken, der snoer sig som en Slange gjennem Ellekrat og over øde Enge og mellem mosklædte Sten.

Men oppe i Lyngbakkerne ser man af og til noget Tyndt og af og til noget Tykt hæve sig i Vejret og smækkes ned mod Jorden. Det er en Hyrdedreng, der ligger paa Maven og basker med Pisken og med Benene og synger i vilden Sky, saa det klinger ned ad Slugterne og runger i Dalene og giver Ekko mod Egepurrerne.

XII.

I Marts 1888.

Det er bedrøveligt at gaa i Skoven for Tiden — *vade* maa man hellere kalde det; thi Sneen er løs og blød og bærer ikke oppe som ude paa Marken, hvor den er føjet sammen i store Dynger og frossen paa Overfladen.

Vi er midt i Sneppetiden — efter Almanakken. Men Bøssen hænger urørt paa Væggen og Hunden blev helst liggende i Kakkelovnskrogen: der er ikke en Sneppe i alle Kongens Riger og Lande. En Snestorm kan Sneppen nok ride af; men en Polarvinter med en halv Alen Sne og der under den stivfrosne Jord, haard, saa at der ikke kan bores et Søm i den, end sige da et Sneppenæb, det er ikke noget

for Sneppen, saa venter den heller lidt i Syden og betvinger Længslen efter Rugepladserne.

De kommer nok, Foraarsfuglene, naar Sneen smelter og Længslen vokser, saa kommer de alle paa engang: *Stæren*, som skulde have været her for længe siden, og der har ogsaa været nogle Stykker i Februar, men de er omkomne eller har gjort et lille Trip sydpaa, som de gjør ved Midsommerstid, efter Druerne ved Rhinen, siger man; *Rødkjælken* og *Viben* følger efter, saa *Vindroslen*, *Musvaagen*, og med *Glenten* er Sneppehærens første Spejdere ifølge, med den hvide *Vipstjert* kommer Grosset, med *Storken* de sidste Efternølere.

De trækker — hver Art — paa sin Vis.

Snepperne enkeltvis om Natten, i taaget, diset Luft, om det byder sig, for at undgaa Rovfuglenes Forfølgelser; Droslerne flokkevis, fra Skov til Skov, med Smaaophold paa Græsmarkerne; Meiserne i Selskaber, sladrende og flagrende fra det ene Træ til det andet, søger de Føden undervejs i Rakler og Kogler; Musvaagerne slaar sig helst sammen i Sværme og kredser højt oppe i Luften; Glenterne kommer gjerne parvis; med næsten usynligt Vingeslag og svajende, eftersom den kløftede Hale — Roret — drejes, sejler de med yndefulde Sving og bløde Vendinger gennem Luften, som en Ellepige over Mosen; men Skovduerne flyver rakt mod Nord, faa eller mange, som det kan falde sig, kort over Jorden, den lige Vej med Il og hastige Vingeslag. Storken staar en skøn Dag paa Bondens Tag, som var

den skudt op gennem Rygningen, og Svalen, som aldrig viser sig før henimod Majtiden, kommer enkeltvis; først om Efteraaret ser man Svaleflokke.

Efterhaanden fyldes Skoven, tavs fra Vinterens barske Tag, med Liv og Lyst, med Grøde, med Had og Kiv, med brændende Ønsker og vildt Begjær, med ømme Suk og truende Kampskrig. Det lytter vi til, det længes vi mod, det higer vi efter. Og det savner vi nu. Vi savner Stærens fløjtende Toner, Vibens udæskende Hvin, naar den tumler sig i Luften som en Flagermus, Droskens lokkende Trille, Ravnens hæse Kald, Maagens skrattende Skrig, Spurvens Kvidder og Nattergalens sukkende Elskovsdrømme. Thi Jorden er stenfrossen, hver Vandpyt er lukket og Spirekraften holdes nede af et isnende Snedække.

Det gjælder ikke om at tage Livet af Vildtet, det gjælder om at holde Livet i det. Derfor lægger Jægeren Hø ud til Raadyrene; men de vrager det, de gaar omkring og bider Ege-, Aske- og Ædelgranknopperne af og lader det meste af Høet ligge: det er ikke saa meget Sult, de lider af, det er Kulde. Peltsen er ikke nu tæt og varm som ved Juletid, der er ikke Mulighed for at skrabe en tør Liggeplads frem, de friske Spirer, der varmer og nærer, udebliver, Blodet kølnes og Hjærtet mattes og Foden ryster og Livet slukkes. Saa samler Glenterne sig, ofte i Snesevis, om et døende Raadyr, og naar det er for kraftesløst til at kunne væрге sig og segner i Sneen, hugger de dets Øjne ud og flænger i Kjødet. Men Ravnene vinder Liglugten paa Miles

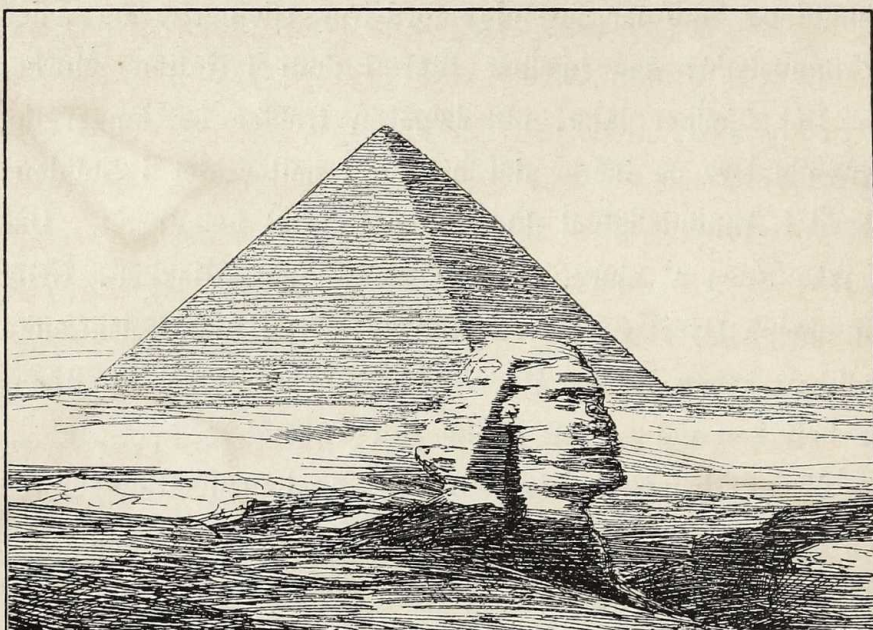
Afstand og kommer farende, fordriver Glenterne og æder sig oppustede; saa hjælper Ræven dem i Nattens Mørke.

Det hjælper ikke, om Jægeren træffer og fanger det segnende Dyr og bærer det hjem og sætter det i Stalden; det vil i Almindelighed dø, det har faaet for meget. Der er ikke Stort at gjøre. Tætte Plantninger, Bakker, Lyng kan hjælpe Dyret over Nøden, og Jægeren maa indskrænke sig til at lægge Hø og Roer ud og fælde nogle Egetræer, om han kan det — og haabe paa Tøbrud.

Men Vildænderne kan han fore; og han maatte skamme sig, om han tænkte paa at skyde disse Stakler, som der ikke er mere Kjød paa end paa en Kanariefugl, i de enkelte varme Væld og Kilder eller sprudlende Bække, hvor de søger hen for at friste Livet; og han kan sætte Neg ud til Agerhønsene.

Vi er langt henne paa Aaret, det er Ravnens Rugetid, Harerne skal snart sætte Killinger, og varer dette ved ret længe endnu, bliver det et skralt Jagtaar, det kommende.

XIII.

I April 1888.

Sneppetrækket lader bestandigt vente paa sig, man har endnu Intet hørt om *den første Vaarsneppe* fra Statsskovene, der sendes ind til det kongelige Kjøkken og indbringer den heldige Skytte 5 Rigsdaler foruden Æren; men Stæren, Viben og Musvaagen er da komne, og der er En og Anden, der har seet Storcken.

Det er en Begivenhed, ak! efterhaanden en sjælden Begivenhed, at se en Stork.

I vor Barndom var der ikke en ordenlig Gaard i Landet, som ikke havde sin Storkefamilie — Storcken hører ikke som Svanen fornemt kun hjemme paa Herregaarde og

Slotte, den holder fuldt saa meget af Bøndergaarde og især ynder den Præstens hyggelige Straatag — tidt var der mere end én Familie, og der var flere gamle Ægtepar eller nystiftede Menager, end der var Reder, derfor kæmpedes der om dem paa Liv og Død, og til Tak for Husly sendte Sejrherreren i Sommerens Løb en Unge eller et Æg eller maaske blot en af de lange Svingfjer ned til Gaardens Ejer.

Det gav Lykke.

Og Ejeren lod Reden i Fred fra Aar til Aar, indtil den ved stadig Udbedring voksede i en saadan Grad, at den truede med at knuse Tagværket, saa rev han den ned — og der kunde være flere Læs Kvas i en saadan Rede — og Storken byggede paany, fra Tagryggen. Men efterhaanden blev Storkene sjældnere og sjældnere, der var ingen Kamp, der var Reder i Overflødighed, men Mangel paa Beboere, og det nyttede ikke at lokke med lækre, lune Reder i polstrede Hjul, de fik Lov til at staa tomme; der var flere Reder, end der var Storke, og den ene Gaard efter den anden blev Storke-løs.

Men endnu i mange Aar spejdede man dog ud efter Storken i Foraaret og narrede April med den, thi dens Navn har altid været misbrugt til at narre med.

Det var i dens Navn, at vi fik fortalt de første Historier — de om Børnene hentede fra Nilens Moser — hvis Upaalidelighed vi opdagede og hvorved vor Autoritetstro for første Gang blev rystet i sin Grundvold. Det var vitterlige

Usandheder, udsprede af dem, vi blindt troede paa, vi ubetinget stolede paa, fremsatte for at narre os.

Mon saa ikke ogsaa de andre usandsynlige Historier, f. Ex. den om Tornebusken, der talte, eller om det røde Hav, der revnede, skulde være mindre tilforladelige? Thi Mistroen var vakt.

Maaske var de ogsaa tvivlsomme, Fortællingerne om Regnar Lodbrog og Gorm den Gamle? Men det var ikke saa let at opdage. Derimod var det til at faa Syn for Sagen, om der var et *Storebelt* eller et *Kjøbenhavn* — eller om det var bare Løgnehistorier.

Saaledes væltede Tankerne ind i vor Hjerne, da den begyndte at arbejde paa egen Haand: Mistroen og Overvejelsen, Nysgjærrigheden og Videbegjærligheden; og det hænder endnu, at vi springer Alt over, hvad vi har seet og hørt og lært i Mellemtiden, at Barndomstankerne slaar ned i os — som Barndomsminderne gjør det — og hvisker: Mon det er tilforladeligt, det om Amerikas Urskove eller Arabiens Moskeer? — — og saa er det, at vi maa hen at se det.

Det følte næsten som en Ulykke hele Landet over, da Storkene tog af — en Nationalulykke kan man ikke kalde den; den var ikke fælles; der findes fremdeles en Del Begunstigede — thi Storke er Tegn paa Lykke, og vel havde man ikke udfordret og trodset Lykken, som hvis man havde sløffet en Kæmpehøj: man havde jo ikke skudt Storke, man havde tværtimod gjort alt, hvad man kunde, for at lokke den; men derfor søgte man dog alle mulige gode

Grunde og undskyldende Omstændigheder til Forklaring for den tomme Rede, og den almindeligste var den, at Storkene var omkomne paa Farten over Middelhavet, voldsomme Storme havde forslaaet dem og kastet dem ned i Bølgerne, udmattede Fugle havde i Tusindtal forgjæves søgt Redning paa Skibene, og Kysterne var bedækkede af deres Lig.

Æventyr! som Alt om Storke (Storke var H. C. Andersens bedste Ven); det var ikke Middelhavet, der ødelagde Storkene i Danmark, det var *Drænerøret*. Hvad skal de lange røde Hoser bruges til, naar der hverken er Enge eller Moser at spankelere i, naar man kan gaa Landet rundt i Dansesko, uden at blive vaad om Fødderne? Hvad nytter det lange spidse Næb til, naar der ikke er saa meget som en Porsetue at bore i? Der er Ingenting, der frister i Danmark, derfor bliver Storke i sit Hjem i Nordafrika.

Det var hos os og Tyskerne og Hollænderne, at Storke aflagde Besøg, søgte hen til i Hvedebrødsdagene og hos hvem den nød Familielivets Glæder. England har ingen Storke; Frankrig heller ikke, siden det har afstaaet Rhinprovinserne — Strassburg staar for Erindringen med Storke, Gaaselever og Domkirke —, i Tyskland gaar det agter ud som her, paa Grund af Udtørringen, og naar først Holland faar sit Kanalsystem helt istand efter Nutidens Fordringer med dybe lige Grøfter, som omslutter faste Enge, bliver der heller ikke Noget dér at vade efter. Saa vil Storke, med Undtagelse af Tyrkiet — hvor den aarligt holder til i Byerne langs Maritza-Dalen — og Donaulandene, ophøre at

være europæisk Trækfugl, den vil udelukkende blive Standfugl Syd for Middelhavet. Det er den allerede nu. Det er og har altid kun været en lille Part af Nordafrikas Storke, der trak Nord paa, op til os; de fleste blev hjemme, og i de sandede Søer, i Floderne, der snart svulmer af sprudlende Strømme, snart er næsten tørre, mellem stenede Skrænters og sumpede Slugters filtrede Vækster, hvor Slinger og Øgler ret føler sig tilpas, der vil endnu gennem lange Tider Storke og Flamingoer finde Føde og Fred og Hygge. Dér maa Aarstiden ikke tages saaledes iagt som i Danmark, hvortil Storken ofte maa komme i Slud og i Sne for at kunne blive færdig med Ungernes Opdragelse, før Efteraarskulden knuger dem; i August øves de unge Fugle til den lange Rejse, inden Maanedens Udgang er Skarerne dragne over Kongeaaen, kun undtagelsesvis, som i sidste Efteraar, bliver Storkene et Par Dage ind i September. Men i Nordafrika ser man samtidigt Reder under Bygning, Fugle, der ruger, og udvoksne Unger, der gaar henad Tagryggene med spilede Vinger, ængstelige, lig en usikker Line-danser — som man dér ser Knopper, visnende Blomster og fuldmodne Appelsiner paa samme Orangetræ. Der er Byer i Nordafrika, hvor der næppe er et Tag uden en Storkerede, som Constantine inde i Landet eller den lille Søstad ved den tunesiske Grænse: Bône. Bona vil Italienerne have, at den skal hedde, som Nice: Nizza — og deri stikker hele Hemmeligheden i Misstemningen mellem Frankrig og Italien.

Det er underligt, at man ikke har prøvet paa at flytte Storke til Amerika, hvor dog baade Mennesker, Dyr og Planter fra Europa har fundet en saa velvillig Jordbund, at der snart Intet er tilbage af det Oprindelige. Spurven er ligesaa hyppig i de amerikanske Byer, som i vore. Rigtig nok er det faldet uheldigt ud med Indførelse af Kameler, og det skal være gaaet tilbage for de Nattergale, Maximilian satte ud i Haverne omkring Mexiko, ialfald hvad Sangstemmen angaar. Men det var da nok et Forsøg værd med Storken. Tænk! hvad f. Ex. en dansk Nybygger, der havde gjemt sig oppe i de jomfruelige Skove ved en sprudlende Flod mellem talløse Søer, eller ude paa de flade Græsgange ved *Vandenes Fader*, vilde føle, naar han en Dag saae en Stork knæbrende dale ned paa Husets Tag. — —

Men dette Jagtbrev handler jo slet ikke om Jagt. Det er ikke saa underligt; thi, som der stod i den illustrerede A-B-C fra vor Barndom:

Den Jægersmand gaar ud paa Jagt:
Hjort, Hare, Ræv tag Jer iagt.
Du Stork kan roligt gaa Din Vej,
Thi Jægeren Dig skyder ej.

Den er hellig, Storken, fredlyst overalt — og Sneppen er forfulgt og efterstræbt, hvor den viser sig —, der behøves intet Lovbud, ingen internationale Overenskomster for at beskytte den og værne om dens Liv — og vore Lovgiveres Kjærlighed gaar vel ikke til et Udtørringsforbud — den staar over Loven eller udenfor den, som man vil

det; men derfor, fordi den ikke er Vildt, ligger den ikke udenfor Jægerens Forstaaelse: de to er Venner, de kan tale sammen.

Jeg drev en Efteraarsdag omkring med Hunden, Bøssen og Posen. Tanken løb i Streger og Sving, frem og tilbage i sære Spring, — saa saa jeg en Stork i Mosen.

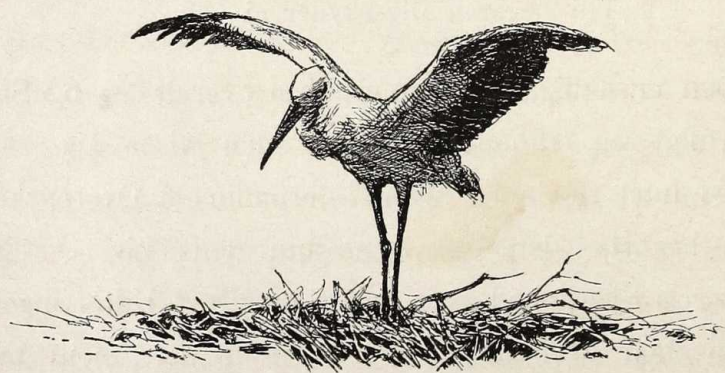
En Stork er dog en underlig En, naar man betragter den nøje. Den stod og hang paa det ene Ben; stiv, som om den var gjort af Sten. Men jeg læste i Storkens Øje.

„De Andre kredsene fløj afsted, jeg længes, dødstræt af Hvilen; jeg higer efter at komme med, jeg har ikke Ro, jeg har ikke Fred, jeg maa sydefter, ned til Nilen.“ —

„Jeg længes bort, hvor jeg sad saa tidt, ved Vandfaldet fjærnt i Skoven. Dér kives man ikke om Mit og Dit: Vandet, der falder, er lige saa frit, som Jorden og Luften foroven.

Jeg længes efter den hvide Sky og Drønet i Kampens Bulder, det summende Jern, det hvislende Bly. Det gjælder om Folkenes Ret og Ry, og derfor: Skulder mod Skulder.“

Og saa rejste vi Begge-To.

XIV.

I April 1888.

Nu er Sneppetrækket i fuld Gang og varer næppe ret mange Dage. Tidligere har man nok kunnet støde paa en og anden forfløjen mager Fyr, men Hovedstyrken er først kommen i de sidste Par Dage. Igaar skød jeg 11 Stykker, og det er godt; thi naar Jægeren rejser 3 Snepper paa en Dags Jagttur, har han ingen Grund til Misfornøjelse. De er fede og holder for Hunden, hvilket tyder paa, at de har gjort et langt Trip om Natten, og de ligger gjerne to sammen, Par om Par, magede, lige parate til at begynde

Æglægningen efter Ankomsten til Smaalands fredelige Skovmoser.

Ærligt talt er det en stor Skam at skyde Sneppen paa denne Aarstid. Der burde være internationale Love til dens Beskyttelse; men saa længe der ikke eksisterer saadanne Love, er Vaarsneppen godt Vildt, og Jagten paa den saa fornøjelig en Sport, som Mark og Skov overhovedet byder.

Der er to Slags Jagt: den vilde, hvor man uden Hensyn til Alder og Kjøen hele Aaret rundt dræber, hvad der kommer for: den drægtige Hun, Moderen bort fra de hjælpeløse Unger; og den civiliserede, hvor Loven til Dyreartens Beskyttelse gjør visse Indskrænkninger i Jagtens Udøvelse.

Sneppen — som Svanen og Gaasen — hører ind under den vilde Jagt, som ellers kun træffes hos barbariske Nationer eller i nysoptagne Lande.

Den ufødte Buffalokalv er, som Lækkerbidsken, Indianerhøvdingens Part udenfor Deling — eller rettere: den var det, thi dette ædle Vildt er nu saa godt som udryddet.

Endnu for en Snes Aar siden fandtes Buffaloerne paa de vidtstrakte Prairier i *the far west* i saadanne Masser, at Jernbanetogene til San Francisco kunde blive stoppet op af en vandrende Flok; men det gik hurtigt ned ad Bakke med Buffaloen — og Indianeren fulgte efter.

„Lad Indianeren gaa over Mississippi og herske der, saa længe Græsset groer“ — det var Parolen i Aarhundredets Begyndelse. Saa blev *Missouri* sat istedenfor *Missis-*

sippi. Men Missouri's Vande standsede ikke den fremvæltende, graadige, hvide Menneskestrøm mere, end Mississippis havde gjort det; Broer kastedes over Floden, og snart løb Damphesten prustende over Sletten og gennem Bjærgene.

Hidtil var Indianeren bleven anset for at være Buffaloes værste Fjende, nu viste det sig, at han var dens bedste Ven. Han dræbte ikke ud over hvad han behøvede til Ernæring og Beklædning — og det kunde Bestanden holde til, Formeringen erstatte. Men de hvide Mænd tog fat paa en helt anden Maade: Buffaløjagten blev en Forretning, Jægerne lurede med Baglade-Rifler i Passene, sendte Kugler i Tusindevis ind i Flokkene, dræbte en Masse Dyr, saarede endnu flere, trak Bælgen af de døde Kroppe og lod Kjødet ligge til Føde for Ulvene.

Indianeren jagede Buffaloen med Bue og Pil tilhest, og han mente, hans Pil paa henimod en Alens Længde med Jern- eller Flintespids i den ene og tre Fjerkamme i den anden Ende virkede bedre, naar *den* sad fast i Dyret, end en Kugle, der slog igjennem det: Smerten ved Bevægelse standsede Buffaloen. Et Par Gange om Aaret drog de *Tappre*, i Afdelinger paa et Par Hundrede Mand, ud paa Togt med et tilstrækkeligt Antal Kvinder til Hjælp ved Flaaning og Tilberedning af Huderne og til Kjødet's Sol-Tørring; thi Krigernes Opgave indskrænkede sig til at forsvare Expeditionen mod Fjender og at dræbe Dyrene. Det gjaldt for Jægerne ikke blot om at være godt beredne, men lige saa fuldt om ved Snarraadighed, Orden og Disciplin at

omringe og angribe Sværmen paa rette Maade, at den ikke for tidligt skulde mærke Uraad og tage Farten ud paa Prairien — og saa var den lige saa fortabt som den Grindeflok, der søger Søen. Derfor maatte Chefens Plan ikke krydses, om den skulde lykkes — og vee den, der forbrød sig.

Jeg har i 1873 i Staten Nebraska seet nogle unge Mænd af Nationen Pawnee blive pidskede nøgne, fordi de havde været for ivrige og ved Uforsigtighed og Overilelse skræmmet Flokken.

Af og til slog en hvid Mand sig sammen med Indianerne eller søgte ud paa Prairien, en ivrig Jæger, eller en Forstemt, en Slappet, en Trykket, En, der trængte til Hvile eller Arbejde, eller En, som søgte Ensomhed.

— Thi Sletten har Plads og Livet er skjönt — og frit saa vide som Græs er grønt. Du gjør, hvad Du *kan* og ei hvad Du *maa*; Du er Herre saa langt som Sky er graa. Og Himlen blaaner og Græsset gror; og Mismod smelter som Sne ifjor. —

Men Bue og Pil ligger ikke for den hvide Mand: han holder sig til Karabin og Revolver. Dragten er vel af simpelt Stof; men Hatten er krammet op, et rødt Schærf slaaet om Livet, Støvlerne Spore-besatte, og Silkehalstørklædet saa ulasteligt, som Forholdene tillader. I strygende Fart indhenter han den flygtende Buffalo, slaar Tøjlen stramt om Laaret eller fast paa Sattelknappen, Hesten stoppes voldsomt op — og Kuglen er kastet.

Men nu er Buffaloen omtrent uddød.

Ifjor udgik der Ordre fra Washington til de spredte Tropper om at indsende Meddelelse om Buffaloen, og det fremgik af de indkomne Beretninger, at der fandtes en lille Flok paa et Par Hundrede oppe i *Yellow Stone Park* (hvor de *skal* være fredede), og en anden paa en Snes Stykker eller to i Texas, nede ved den mexikanske Grænse. Det var det Hele.

Og saaledes vil det gaa overalt og med alt Vildt, hvor Civilisationen med sine fortrinlige Mordredskaber trænger frem, naar ikke Jagten bliver gjort civiliseret ved Lovens stærke Arm. Da de hvide Mænd gik i Land paa *Long Island* — det er New Yorkernes Amager, Brooklyn er Christianshavn og Kæmpe-Broen, som de største Skibe kan sejle under, er deres Knippelsbro — var den amerikanske Hjort meget almindelig der; men den blev snart udryddet; nu er den indført igjen og trives under Lovens Beskyttelse udmærket. Med Menneskenes nuværende Fangeredskaber betyder Rovdrift Ødelæggelse, saavel for Dyrene paa Landjorden som for Fiskene i Havet og Fuglene paa Land og Sø. —

Endskjønt vi er saa langt henne paa Aaret, er Skovbunden for Størsteparten endnu ikke optøet, derfor ligger Snepperne mest ved Væld og Kilder og i Smaakrat, Purrer og laadne Skrænter med gammelt Græs og Hindbærbuske, hvor Undergrundsvarme eller Solens Straaler har blødgjort den frosne Jordskorpe, og især skal man om Morgenens se

godt efter paa de Affald, der skraaner mod Øst: dér er Sneppen ude at slikke lidt Solskin — og den gyldne Regel: at *Morgenstund har Guld i Mund*, gjælder ogsaa for Snejpejagt. Hen ad Aften bliver gjerne baade Jægeren og Hunden trætte; mere end om Efteraaret; det er Foraarsluften. Men at det er Foraar, mærker man ellers ikke stort til.

Af den første Snejpe stikker Jægeren stolt en Fjer i sin Hat; den næste Dag bliver Fjeren afløst af en Pilekvist med *Gæslinger*, eller en udsprungen Anemone, eller maaske af en lille bladløs, blomsterbedækket Gren af et vildtvoksende Pebertræ, hvortil vel en eller anden Fugl har tabt Frøet; men iaar staar Træerne nøgne, Skovbunden er stiv og haard og Anemone og Bukkar — som Børnene samler om Foraaret og binder grønne Kranse af, der beholder Udseende og Aroma hele Aaret rundt — er ikke engang begyndt at pible frem og fylde Skoven med Haab og Længsel og Savn og Vellyst.

En Foraarsskov med Buske og Anemoner er de Elskendes Himmerige.

Tørre, solbeskinnede lune Pletter indbyder til Hvile; men derved forsømmes let Jagten — og det er jo for dens Skyld, man er ude — for at se paa de svulmende Knopper og lytte til Lærkens og Bogfinkens Sang, hvorimod Is og Kulde, som vi har det nu, bringer Noget i Posen. Man gaar let, Sneen er smeltet, og Vandet løber ovenud, Jorden, som har tørstet i aarevis, blev snydt for, hvad den havde

glædet sig til. Endnu er der Klage i Jorden, og Jægeren skal se sig for, naar han springer over Grøfter og Bække, thi selv om Kanten ser blød og elastisk ud, kan den godt være stivfrossen, glat eller smattet, og man kan komme slemt til Skade.

XV.

I Maj 1888.

Vildtet kom nogenlunde over Vinteren, bedre end man havde ventet; rigtignok er det mange Steder gaaet ud over Agerhønsene, hvor der ikke er bleven sat Neg ud til dem, men hvor dette er sket — og de meldte sig selv —, borede de sig ind i Negene og ned i Sneen og holdt Livet i sig; af Raadyrene er der gaaet en Del i Løbet, men de kan dog bedre taale en lang, stræng Vinter end en, der begynder efter en varm Periode; Harene har derimod staaet sig, de har kunnet finde Føden, thi selv om den

stivfrosne, isbelagte Rug ikke lod sig gnave, var der gammelt Græs i Overflod, Knopper og Bark, og i Haverne stak en og anden lækker Kaalstok op over Sneen.

Haverne har i det Hele maattet holde slemt for. Ikke blot har Harerne taget Kaalen — det kunde endda være det Samme — men bidt Frugttræernes unge Spirer af og i Forening med Musene gnavet Barken af Stammerne, ja helt ud ad de spinkle Grene. Det begynder først at knibe for Harerne, naar der over et jævnt Lag Sne ved afvekslende Tø- og Frostvejr eller ved Isslag danner sig en Skorpe, der er saa skør, at Poten for hvert Trin træder igjennem; saa kan Ræven tage Haren.

Men har Vildtet staaet sig nogenlunde, kan det Samme desværre ikke siges om Fiskebestanden. Her er Ødelæggelsen grundig, uoprettelig for lange Tider, og det er vor egen Skyld, ialfald tildels. Vi er blevne vænnede af med strænge Vintre, vi har i aarevis ikke behøvet at vække for Fisken, og saa er vi blevne ligegyldige, skødesløse, forsømmelige; Fisken ser man Intet til, den banker ikke paa som Raadyret eller Agerhønen, den kan ikke raabe op igjennem Isdækket, saa glemmer vi den eller slaar os til Taals eller gider ikke: skaffer den ikke Luft og lader den kvæles i Vandet. Naturligvis har man Undskyldninger paa rede Haand; man troede Dit og man troede Dat, derfor undlod man at hugge Huller i Isen og at sætte Halmknipper ned i dem. Man anede Intet, man var fordummet. Nu,

da Isen smelter, driver de døde Kroppe paa Land og røber, hvilken Rigdom, man har haft.

Jeg har f. Ex. blandt andre Damme en lille Pyt, en gammel Tørvegrav, hvori jeg nok vidste, at der var Fisk (jeg har af og til taget en Gjedde der), og jeg undlod at vække, fordi jeg troede, at der kom tilstrækkelig luftmættet Vand gennem de Drainerør, der munder ud i den. Men hvor skulde der komme Vand fra i Rørene? Isen er nu smeltet og der er skyllet over 20 store, fede, bredryggede døde Karper paa 10, 12, 14 Pund Stykket paa Land. De har paa ingen Maade staaet tilbage for dem i Fontainebleau, som hver Dag bliver ringede sammen med en Madklokke for at fodres og som er saa gamle, at der gror Mos paa Hovederne af dem.

Der er en, som Agnes Sorel skal have sat en Guldring i Næsen paa, og det var nok hende, der begyndte paa at dressere Karperne, hvilket lykkedes — lige saa fuldt som med hendes kongelige Elsker, der — som Valdemar med Gurre og Tovelille — gjerne havde skænket Vorherre Himmerige, naar han blot maatte beholde Fontainebleau og Agnes — — og Ungdommen, bien entendu.

Det maa være en gammel Kavalér, den Karpe, en 4—500 Aar, om jeg husker min Historie ret, hvis den lever endnu; men det er tvivlsomt; thi siden jeg saae disse historiske Fisk, har det været en drøj Tid for dem: Preusserne aad væk paa dem — og hvad forstaar preussiske

Ganer sig paa Karpetunger? — uden Hensyn til Dressur — som dog Preusserne ellers véd at vurdere — og Historie.

Det er underligt, at vi ikke lægger os mere efter Fiskeavl end Tilfældet er; vi lader Dammene ligge ubenyttet hen. Tidligere har der da ialfald ved mange Klostre og Herregaarde været en udviklet Karpeavl med Yngledamme og Sættedamme og Fededamme i Terrasser, saa at Vandet kunde ledes ud, Fisken tages og Bunden dyrkes med Havre til det nye Hold; men det eksisterer ikke mere. Nu skal al Ting være Agerland, skjønt Fiskeriet vilde betale sig langt bedre. Hvis jeg havde taget de døde Karper (og der er maaske nogle levende endnu) af min lille Dam i rette Tid, havde de kunnet indbringe mig et Par Hundrede Kroner, det var mere, end et tilsvarende Stykke Agerjord er værd, og saa beholdt jeg Dammen alligevel. Ulejligheden bestaar hovedsagelig i at vække for Fisken om Vinteren; Udgiften er et Stigbord.

Efter denne Vinter er det kommet for Dagen, hvad Vandene skjulte, mange Steder ligger Fiskeligene i Dynger langs Bredden, og skjønt Fiskeriet har faaet et slemt Knæk, kan det gjerne hænde, at det netop derved har faaet et Opsving, idet Folks Øjne er blevne aabnede og Interessen vakt. —

Nu, da Snepetrækket er forbi, er det Stunder at gaa paa Gjeddefiskeri, det er Gjeddens Legetid, og den Idræt er ikke saa hæseblæsende: den Fisk, der findes idag i Dam-

men, er ikke forsvunden imorgen; men den ene Dag kan Skoven være fuld af Snepper, den næste er der ikke saa meget som Færten af dem, og Reglerne om, naar de kommer, er ikke en sur Sild værd. Der er Torsdag og Fredag — og da især Skærtorsdag og Langfredag — som ansees af mange brave Jægere som de bedste Dage; Ny-maane; Rusk og Taage; sydvestlig Brise; der er en Søndag, som hedder *Oculi*, og Jægeren nynner: *Oculi, saa kommer de*; — og saa hænder det, at de kommer en Mandag med Fuldmaane, Stjernehimme og stiv Nordost. Derfor maa man hver Morgen søge Skoven af, og er Trækket kommen, er Dagen kort nok, man faar lige Tid til at løbe hjem i Middagstiden, tage sig en Bid Brød og en Slurk og kaste et Glimt i Bladene for at se, om vi har vore gode gamle Konger og Kejsere endnu, eller om de skulde være blevne vippede af Boulanger, Bismarck og — ja, man har ikke engang Tid til at tænke helt ud, saa maa man afsted igjen. Med Gjeddefangsten er det anderledes; man tager det med Ro, laver sig til og ser paa Vejret, thi kun med stille Solskinsvejr kan man opdage Fisker, skjælned fra Blade og Rødder og kaste Lystret efter den. Det er derfor ikke hver Dag Fiskedag; om man skal ud imorgen, kan man idag kun spaa sig til — og Spaamanden tager som bekjendt Varsel af Mangt og Meget. En ser paa Barometret, om det staar højt eller lavt; en Anden erklærer det for betydningsløst, det er: om det er op- eller nedadgaaende, hvorpaa det kommer an; en Tredje holder sig til Trold-

barometret eller Baroskopet; der er dem, der anser meteorologisk Institut for ufejlbarligt, medens Andre gaar ud fra, at vi faar det modsatte Vejr af, hvad Institutet formoder; Nogle tager Varsel af, om Maanen ligger paa Ryggen eller paa Maven, og jeg retter mig efter den gode gamle sjællandske Regel:

Mandagsvejr til Middag (udtales: Meda)

Er Ugevejr til Fredag;

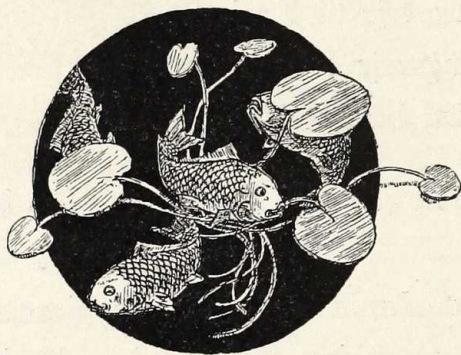
Fredagsvejr er Søndagsvejr;

Lørdag har sit Vejr især.

Derefter kan jeg nok saa nogenlunde indrette Gjeddefiskeriet.

Det er spændende at spejde ned gennem den krusede Vandflade mellem faldne Siv og visne Blade efter Fisken, der ikke rører sig, ikke blinker med Øjnene, indtil den med et vældigt Slag med Halen stryger bort i Vandet; og saa skal Øjet være skarpt og Haanden sikker og Stødet kraftigt, om Lystret skal ramme. Men den er dum for Tiden, for dummet, den ellers snilde og vagtsomme Fisk; Blodet spænder den i Hovedet. Det gaar med den som med Ramleren — Hanharen — der nu løber paa Sætterens Fod med Snuden ved Jorden som en Støver, stive Øjne og bolden i Hovedet: den snubler over Plovfuren og er lige ved at løbe En paa Benene, hvis man netop staar paa Sætterens Sti. Sommetider løber der en 3—4 Ramlere

efter hverandre og fjotter; de har kun én Ting i Hovedet: Sætteren. De er stupide, lige saa torskede som unge — for ikke at tale om gamle — Kurmagere, der, som Franskændene siger, har „les femmes dans la tête“, Pigerne i Hovedet.

XVI.

I Juli 1888.

Ild i Bøssen kan man ikke faa paa denne Aarstid — undtagen da paa Skydebanen; og for Mange — og deriblandt for mig — er det utaaleligt kjedsommeligt at skyde til Skive. Det er vor Fejl. Men forresten er det vist hele Nationens Fejl; ialfald driver den det da ikke til Noget-somhelst.

At Militairetaten i den tvungne, kejtede Stilling med højre Albue tilvejs — en Stilling, der er lige saa stiv og ubekvem som den reglementerede Rytterpositur: den ene Rytter kan ikke sidde som den anden og ikke ens paa alle

Heste, han maa have nogle Cautschuk-Tilbøjeligheder for at kunne falde paa Hesten og fatte om den — at Militair-etaten ikke uddanner Skytter eller Parforceryttere, er sikkert nok; og det er heller ikke dens Opgave; ialfald ikke dens Hovedopgave.

Derimod burde vore Soldater jo nok kunne ramme en Skive; men det skulle vi ikke brovte for meget af, ellers gaar det som ifjor ved Kapskydningen i Chicago, hvor det forresten i Retning af Skydefærdighed ikke gik de Danske værre end Nordmænd eller Svenskere — hvis almindeligt Skibbrud kan være en Mildnelse.

I Amerika drives ogsaa Skydefærdigheden af dens Dyrkere — som alle andre Færdigheder af deres — ikke blot som Videnskab, men som Lidenskab; en Mand skyder Aaret rundt Hundreder af Skud dagligt, og saa kan der naaes til, som af Dr. Carver, staaende foran et Spejl med Riffelen paa Skulderen at kunne sætte Kugle paa Kugle i Glasboldte, der kastes tilveirs bag Ens Ryg, hvorimod Betydningen af det: *at være forrest* eller *at komme først*, aldeles ikke er gaaet op for os i Danmark; Tid har vi det slet ikke saa knapt om. Selv har vi god Tid til at rejse med Snøvletog og Passager-Dampere paa en 10—11 Miles Fart, og hvis Udlændinge ikke vil spilde deres Tid paa det, staaer det dem jo frit for at rejse uden om Landet. At der skulde være Noget vundet ved at tjene en halv Time paa to Timers Jernbanefart, ansees hertillands for taabeligt, og at det ikke skulde være ganske betydnings-

løst, enten den røde Hest med Blis eller den brune med Sokker kom foran med et Hestehoved, for latterligt.

Før saa vidt er vort aarlige Væddeløb ved Eremitagen uberettiget; men det er en god Anledning til en Skovtur, — og det bliver nok heller ikke sidste Væddeløb denne Gang.

Hvert Aar bekjendtgjøres det som en Hemmelighed, at nu er det sidste Gang — og hvert Aar trækker den Bekjendtgjørelse Publikum.

Heldigvis!

Og i Betragtning af den store uventede Tilslutning bliver saa Bestemmelsen om Ophøret forandret: man vil forsøge endnu næste Aar.

Det var ogsaa Synd og Skam, om Væddeløbene gik ind; de hører nu en Gang med til Kjøbenhavns Sommerfornøjelse, og det vilde efterlade et Savn, om de manglede, med deres Tilhør af kongeligt Optog, Hurraraab, Trængsel, Spænding o. s. v.

Spændingen kan være stor nok; men det er Ogsaa videret, der er Hovedsagen.

Der er Spænding, selv om man ikke har parreret. Det er ikke her som ved Kapsejlads, hvor Ingen (uden maaske de Sagkyndige) har mindste Begreb om, hvorvidt det er den Baad, der kommer først, eller den, der kommer sidst, som sejrer. Den Hest, der kommer først forbi Pælen, har løbet hurtigst og vinder med Rette Prisen, den har noget mere Solidt at holde sig til, end den, der bekranses paa et Dyrskue. Det drejer sig om et Nu, en Brøkdal af et Sekund, Enhver

føler Sympati og Antipati, nærer Forhaabninger, er for og imod, mærker Hjærtet banke, selv Den, der ingen Part har i Udfaldet.

Det er Spændingen.

Men Ogsaaavideret?

Ja, det er alle de hemmelige Traade.

Størsteparten af den Masse Mennesker er ikke komne for Løbene eller Parréerne, ikke for at se og sees, ikke for Publikums Skyld, men for en Enkelts. Hver for Sin. Og dog er Enhvers Opgave at tiltrække sig Mængdens Opmærksomhed, helst dens Beundring. For den Ene. Et Blik, et Smil, et Ord, sagt lige saa løst som alle de andre, det er Dagens — maaske mange Dages — Udbytte. Se paa Damerne, se paa Toiletterne, om det ikke er rigtigt, se paa Rytterne.

Naar Rytteren — ikke Jockeyen — farer forbi Tribunen, søger han blandt de svejende Hatte og viftende Tørklæder et lille smilende Nik, og imellem Hylene og Hurraerne hører han et Par smaa behandskede Hænders Klap. Han har Brug for Mængdens Hyldest — til den Ene.

Det er som Forfatteren. Han bejler til Offentligheden, han bryder sin Hjerne; den trygler for den store Hob — og han skriver kun for en eneste Læser, der er Læserinde.

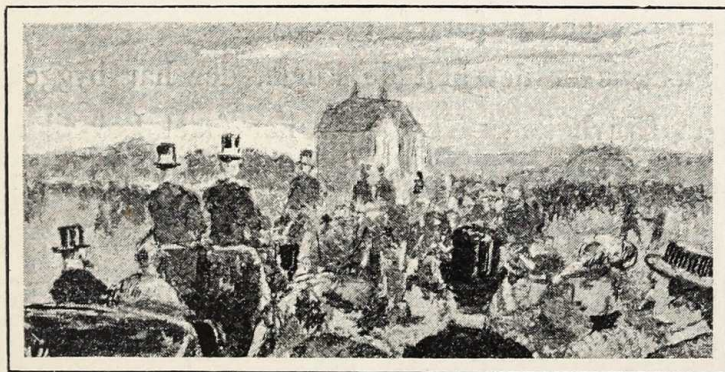
Det var engang i Paris, at en Diva, jeg kjendte, en Stjerne, der netop stod i Zenith, sang Zerlina. Bedaarende. At der ud af denne lille Strube kunde strømme saa vidunderlige Toner, saa indsmigrende, saa rene, saa høje, saa

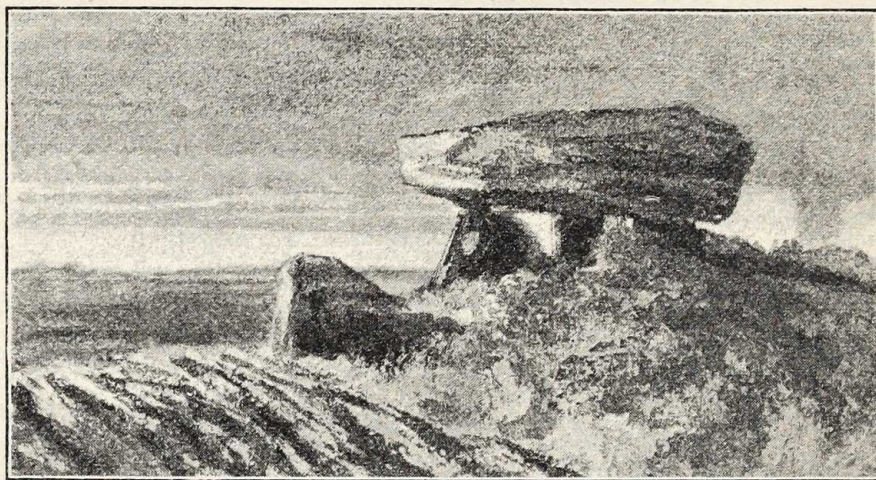
fyldige, saa bløde, saa dybe, saa runde, saa fortryllende klangfulde, var forbavsende. Og hun blev feteret, som kun et fransk Publikum kan gjøre det. Dødsstilhed, et enligt Bravo! fra et overvældet Bryst drog et Pust, et Bifaldspust, et Aandedrag igjennem Salen; men først naar Ekkoet fra den sidste Strofe, der dirrende fløj fra Væg til Væg, var død hen, brød Jubelen løs, ud i ustandselig Begejstring. Og hun nejede rødmende.

Efter Forestillingen var vi en halv Snes unge Mennesker, Damer og Herrer, som spiste til Aften sammen.

Da hun traadte ind, gik hendes Hjertes Udkaarede hen imod hende, greb hendes Hænder og sagde: *Tout le monde était enchanté.*

Men hun hviskede: *Je ne chante que pour toi.*

XVII.

Jylland, Ulvekjæret i August 1888.

Det er Juks med Tredækkerne iaar; Ungerne er store nok, men der er for faa af dem.

Rimeligvis er det blot de Fugle, der har bygget deres Rede paa Gravhøjenes Top, som har faaet Lov til at ruge ud; Resten af Kuldene er druknede. Derfor ser man ogsaa flest gamle Fugle.

Det er sørgeligt for Jagten; men de gamle er de fornøjeligste.

En ung, let Fugl er flygtig, flyver tidt ud af Synskredsen, som om det kunde være en Dobbelt-Bekkasin, staar op inden Hunden har mærket den. Men de gamle er fede og tunge, de holder for Hunden og søger ikke straks til

Vingerne. Saa skal Hunden bruge Næsen, som den da ogsaa uafbrudt vimrer med — for at følge Fuglens Fod gjennem Græsset, og Jægeren skal passe paa, han maa se med Nakken og have Ørene med sig; thi det hænder, at naar Hunden staar fast, urokkeligt, saa at Jægeren tænker, at nu har Vildtet trykket sig lige foran dens Snude, er Fuglen snedigt løbet i en stor Bue og letter bag hans Ryg. Men skulde han ikke komme til Skud eller skyder han forbi, bliver der nok Lejlighed igjen, hvis da ikke Fuglen har kastet sig i en Kornmark; for saa er den frelst.

Det er til at blive kjed af, al den Regn. Det regner hver Dag — und wie?

Det er sørgelige Udsigter for Landmanden. Markerne staar fulde, men Rugen, som burde være inde nu, ligger som var den trumlet, Kærnen er bleven jordslaet, og faar den mere Vand, vil Aksene spire paa den grønne Stængel. Vaarsæden er en Maaned bagud og kan ikke udvikles uden Sol og Varme.

Dog! Faar vi nu Varme en 6 Ugers Tid, kan det endnu blive et godt Aar for Landmanden. Men Tredækkerjagten er ødelagt for iaar. Det giver ikke Noget, naar man skal gaa og sobbe i Vand paa Engene. Oppe paa Landevejene er det ikke stort bedre, og paa Markerne klæger det.

I en saadan Sommer maa man næsten hellere være i Byen; der kan man dog engang imellem gaa tørskoet, ialfald paa Fliserne (som forresten er til at faa ømme Fødder af); og saa er det ganske morsomt at se Damerne trippe

over de sølede Steder. Man maatte kunne skjælné det smukke Kjøns Alder paa Smalbenene, som man kan skjælné Hjortens paa Takkerne og Vildsvinets paa Tænderne. En Pigeankel paa 20 Aar er til at spænde om med én Haand, 30 Aar senere er den som en Sildetønde.

*And when she went across the street
I saw her pretty little feet.*

XVIII.

Jylland, i August 1888.

Vildænderne — det vil sige Graaænderne — formindskes Aar for Aar i en saa foruroligende Grad, at det truer med Tilintetgjørelse. For en Snes Aar siden var der endnu en Masse Graaænder hertillands i Søer, Moser, Tørvehuller, Aaer og Mergelgrave, og Jagten paa dem var baade fornøjelig og indbringende; nu kaster Jagten saa godt som Ingenting af sig; Fuglen er næsten bleven en Sjældenhed. Det er ikke saa underligt efter det systematiske Udryddelses-

system, som der er anvendt paa den: Graaanden har været et fredløst Dyr, den er bleven jaget hele Aaret rundt og paa alle mulige Maader: i Hækketiden om Foraaret i Grøfter og Damme; saasnart Ungerne var blevne 14 Dage gamle, var det jægermæssigt at skyde Moderen — Ællingeanden — bort, for at den ikke skulde trække af med Yngelen; derved ødelagdes de bedste Rugeænder og Ællingerne kuedes i Opvæksten; naar saa disse havde sat Spejl paa Vingerne, blev de hidsede af Vandhunde og uden Skaansel skudte til den sidste, idet de forsøgte at flattre hen over Vandskorpen, eller de blev snappede, naar de søgte Skjul i Græsset; hele Sommeren blev Roandrikerne, der havde slaaet af, jagede i Søerne fra Land og Baad og skudt, naar de passerede de huggede Skyderender i Rørene: Glimerne; om Efteraaret lurede Jægeren i Skumringen ved Vandpytter og Damme, og i Vinterens Hjærte undsaa han sig ikke ved at skyde de forkomne, afpillede Ænder, der søgte til enkelte isfri Huller i sprudlende Bække eller ved lunkne Kilder. Naar der saaes en Vildand, var det, som om Fjenden var kommen i Landet: Bavnen lyste og Budstikken løb.

Det er mærkeligt med den Lyst, mange Mennesker har til at faa Livet af det Levende, de ser.

Der falder mig i Tankerne to Mejerielever. Den ene hed Oldenburg. En skøn Foraarsdag hørte jeg den anden, der stod i Gaarden, raabe til Oldenburg, der laa i Vinduet:

„Oldenburg! Oldenburg! Kom med Bøssen.“

Oldenburg forsvandt som et Lyn og viste sig kort efter med en stor Muskedonner og et jagtgejlt Aasyn.

„Hv' e' der?“

„Der sidder en Star,“ sagde den anden og pegede op i et Træ.

Og Staren maatte ned. —

At Ænderne ikke kunde holde sig overfor en saa barbarisk Forfølgelse, som den, de har været underkastet, er klart. De tog af, og de, der blev tilbage, blev sky og vilde. Saa tog Forfølgelsen til; Enhver tænkte, at det var ikke værd at skaane Ænderne, da de idag var her, imorgen maaske 20 Mil borte. Løven har først iaar strakt sin beskyttende Haand over Ænderne for nogle Maaneder. Men i et Land som Danmark kan ufredet Vildt ikke bestaa.

Der er maaske enkelte Pletter endnu i det mørke Fastland og andensteds, hvor Jægeren ikke behøver at bryde sig om Andet end at slaa ned, men de moderne Communicationer og de moderne Vaaben vil snart ødelægge alt Vildt, hvor det ikke fredes. Buffaloen er udryddet i Amerika, Hvalen vil forsvinde af Ishavet, Næsehornet og Nilhesten og Løven vil ikke overleve næste Aarhundrede. Vildtet maa dyrkes. Og Danmark egner sig ganske udmærket for Dyrkning af Graaænder. Udtørringerne og Dræningen har ødelagt Bekkasinerne og tildels fordrevet Storkene (iaar er der forresten mange Storke); men har ikke været til videre Skade for Ænderne. Hele Landet er bedækket af store og

smaa Vandhuller, der kun venter paa at blive beboede — og hertil hører ikke andet, end at Menneskene beskytter Ænderne imod Angreb af Rovdyr og omgaaes dem med lidt Venlighed. De maa kunne ruge i Fred. Derfor bør man skyde Ravnene, som stjæler Æggene (Kragerne kan ogsaa være slemme), og væрге Anderederne mod Ræven ved Indhegning eller ved at skabe Øer, hvad der i Almindelighed let lader sig gjøre ved lidt Udgravning.

Danmark kunde blive et Eldorado for Ænder, og nu, da Opmærksomheden er henledet derpaa, da Interessen er vakt og har sat Frugt i Lovbeskyttelse, er det at haabe, at Vildanden fra at være et sky, ængsteligt, fredløst Dyr, man af og til er saa heldig at kapre, maa blive en fredlyst og vigtig Del af Vildtbestanden, som pynter i Landskabet og gjør godt i Kjøkkenet.

Der er gjort en Begyndelse til Dyrkning af Vildanden. Den er gjort af Grev Mogens Frijs, der ikke blot har det største og bedste Jagtterrain i Danmark (om Frijsenborg har han indhegnet Syv Tusinde Tønder Land for Vildtets Skyld), men tillige er en udmærket Skytte og sikkert er vor første Jæger; han kjender de forskjellige Vildtarters Vaner og Behov og forstaar at læmpe Forholdene derefter. Der er Folk, der er fortrinlige Skytter, men som ikke har Begreb om f. Ex. at føre en Hund eller søge Vildtet paa rette Sted; de stolper af efter Næsen. Hvad der lykkes under Grev Frijs' kyndige Haand, behøver ikke at lykkes for Andre, og hvad hans Pengepung kan yde til Jagt, kan

være uoverkommeligt for Andres, f. Ex. større Indhegning eller Fasaneri. Men til et Vildanderi, saaledes som Grev Frijs har anlagt det ved Søbygaard, hvor der nu er Hundreder af Ænder, hører ikke andre Lokalteter, end der findes ved en Masse Gaarde her i Landet, der hører saa godt som ingen Udgift til — der hører egentlig kun lidt Venlighed og Pasning til.

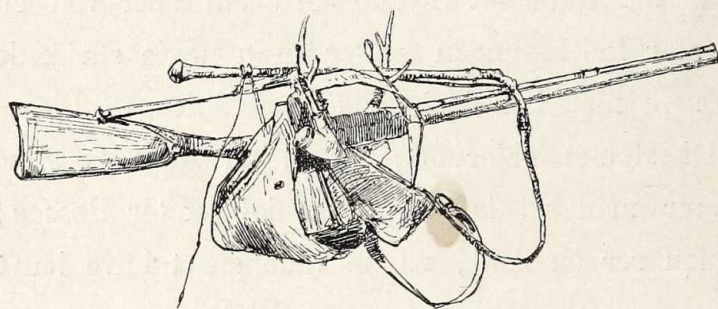
Man indhegner et Stykke Jord om eller ved en Dam og indenfor Indhegningen sætter man nogle stækkede Vildænder, som man kan købe eller lade udruge. Disse fodrer man til bestemte Tider, og de vil trække vilde Ænder til sig. Naar man vil lade være at løbe efter Bøssen, hver Gang man ser en And, vil de vilde snart blive halvtamme og komme til Fodertiderne. Om Vinteren maa man slaa Hul paa Isen, hvis den skulde fryse til, men forresten kan en Flok Ænder længe holde en Vaage aaben.

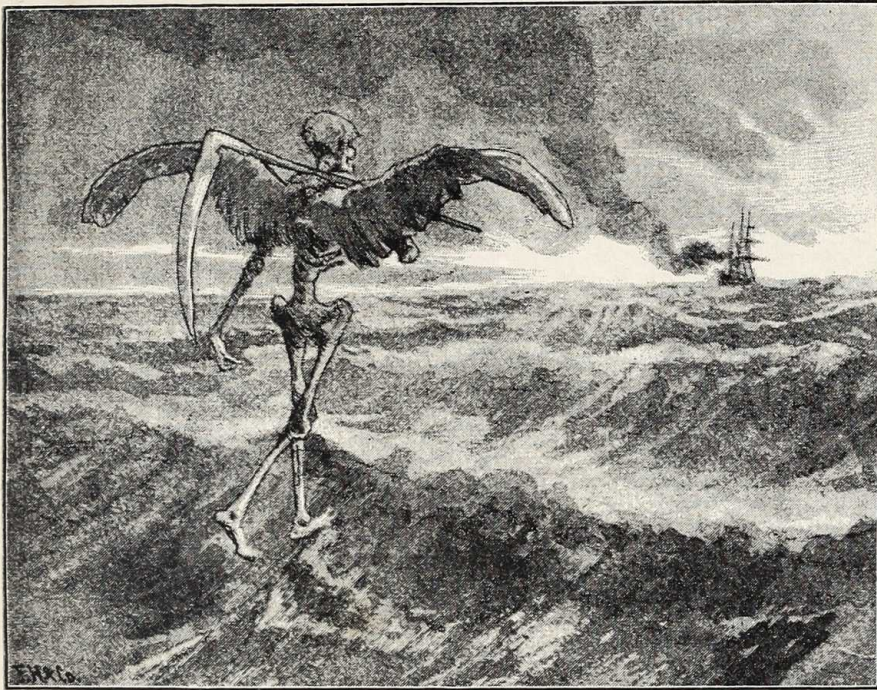
Om Foraaret, naar der kommer Grøde i Alting, ogsaa i Andehjærter, fordeler Ænderne sig Par om Par — den vilde And er monogam, det er først under Menneskets vejledende Opdragelse, at den bliver polygam — det gaar dem, som det gaar Alle, der lever for og i Kjærligheden: de søger Ensomhed, eller vel rettere: de søger Tosomhed, hvad der i Grunden er det stik Modsatte, det gaar dem, som der staar i Visen:

*Quand les canards s'en vont à deux,
C'est qu'ils ont à causer entre eux,*

det gaar dem, som det gaar andre Jordens Skabninger i
Foraarstiden, og det gaar dem, som det gik Ridder Kalv,
at de ender med at sætte Kaasen hjemad — og har
Noget med. .

Saa bliver Andegaarden fuld.

XIX.

Sømænd er overtroiske, siger man.

Det kan gjerne være, og jeg tager Hatten af for Tro som for Overtro.

Man maa have en Streg at gaa Livets Gang efter: En har et Maal, En følger Pligt, En gaar paa Overtro og Sligt.

Men det kan ogsaa gjerne være, at Sømændenes Overtro kun tildels er ægte, at den er en Maske, et Skjul: de har deres Tankegang og deres Vaner, som de véd, vi Landkrabber kan ikke sætte os ind i eller forstaa, og saa bruger de Overtroen for at faa os til at rette sig efter dem.

Jeg har selv en Gang dattet mig Overtro paa.

Det er nogle Aar siden, at en arkæologisk Udsending bad mig om Tilladelse til at udgrave nogle Kæmpehøje, der findes paa min Mark. Jeg skulde skænke Højene til Staten, som saa vilde fredlyse dem — og begynde det med at udgrave dem.

Jeg sagde ham, at det forekom mig, disse gamle Høje var sikrere i mit Værge end i Statens, naar jeg saae hen til mine Naboer, som havde fulgt lignende Opfordringer: nu laa deres Høje opgravede, aabne, gabende til Spot og Spe for Vejfarende, til Skam og Skændsel for Folkets Sømmelighedssans, til Vansyn for Landskabet — — og de ligger der da saaledes endnu.

Han lovede mig, at mine Høje skulde atter blive fuldstændigt tilkastede; jeg maatte selv forestaa det.

Jeg fremførte da, at vore store Forfædre var næppe med Møje og Besvær blevne jordede i disse Høje, for at vi skulde rode i dem og stille deres Benstumper og Tænder i numererede Glas paa Musæet. Lad dem hvile i Fred!

Saa talte han om Videnskaben, varmt og indtrængende, og da han troede at have overbevist mig, sluttede han: „Tak! saa begynder jeg en af Dagene.“

„*Jamais!*“ udbrød jeg — „*ça porte malheur.*“

Og Manden tog sin Hat og gik; og mine Høje ligger der den Dag idag og skjuler, hvad de gjemmer. —

Det er endnu ikke et Aar siden, at jeg rejste fra New York med Thingvalla-Selskabets Baad „Gejser“. Klart, fint Vejr med høj Sø, Vinden agten ind, den store Damper løb smult i Læ af Long Island forbi Sandy Hook og endnu

et Stykke, saa duvede den, tog imellem en Sø ind over Næsen, men agter var der tørt og rent og blankt, man mærkede ikke Vinden, som løb med og forbi.

Der var almindelig Munterhed. Kun en enkelt Passager var misfornøjet; han havde — sagde han — faaet sin Kahyt helt agter ude, over Skruen, den dunkede ham i Hovedet hele Tiden, det var ikke til at holde ud, der var slet ikke Tale om at kunne sove til Natten. Saaledes gik han og brummede hele Eftermiddagen, og ud paa Aftenen spurgte han Første-Styrmand, om han ikke kunde faa Lov til at sove i hans Kahyt, som var forude.

„Jo—o, — aa jo, det kan De nok.“

Men da Første-Styrmand ved Sengetid kom ind i Rygesalonen, hvor en Del af Passagererne sad ved en Grog og sang amerikanske og danske Viser, sagde han, at den nervøse Passager havde lagt sig i hans Køje; Styrmanden havde troet, han vilde ligge paa hans Sofa.

Henad Morgenstunden kom den nervøse Passager i meget let Kostume med Klæderne paa Armen stormende ind i første Klasses Salon og søgte sin egen Kahyt.

Da jeg næste Formiddag klatrede op paa Commando-broen og havde hilst paa Capitainen, sagde jeg til Første-Styrmand:

„Deres Køje behagede nok ikke Deres Gjæst fra inat; han kom hjem, før Fanden havde faaet Sko paa.“

„Kan nok være,“ svarede Styrmanden. „Jeg har selv Brug for min Køje, naar jeg kan kravle i den, og jeg

sendte derfor hvert Qvarter i Nattens Løb den ene Matros efter den anden ned for at trække i ham og varsko: Styrmand, Styrmand!“

Den friske Vind havde blæst Taagen bort fra *Bankerne* — Newfoundland-Bankerne —, Luften var fremdeles ren og klar, Farten var god, og hvis den Vind stod, ja f. Ex. til vi lagde ind ad Toldbod-Bomløbet, vilde vi gjøre en hurtig Rejse.

Høj Sø, tørt Dæk; Land havde vi tabt af Syne, en enkelt And mindede om dets Nærhed, og Maagerne, som gjør Farten med over Atlanterhavet, fløj i Køl vandet, næsvist lige ind over Dækket, man kunde slaa dem med en Pisk, de spejdede, drejede Hovedet, rørte næsten ikke Vingerne og fulgte dog med, indtil der blev lænset Noget ud fra Kjøkkenet, saa kastede de sig glubende over det, skreg og sloges. Derved kom Flokken lidt bagud. Men naar de havde taget, hvad der var, vandt de snart op igjen, allesammen: Stormmaager og Havmaager og Torskemaager; de smaa hvide med de spidse, skarpt brudte Vinger, de tindrende Øjne og de sorte Pletter paa Kinderne, holdt sig tæt om Flagstangen, de store graa med de runde Vinger, der næsten giver dem Udseende som et Kors, sejlede hen langs Havets Overflade, et Haarsbred fra Vandskorpen, ned i Bølgedalen og op igjen.

Der var en af Passagererne, der hentede en Bøsse, ladede den og lavede sig til at skyde en Maage.

„Lad dem være,“ brummede en gammel Sømand, der gik forbi. „Det bringer Uheld.“

Saa blev Bøssen sat ind igjen.

Da vi naaede op under *Sable Island*, kom der en stor Falk og satte sig i Stormastens Tovværk. Den ivrige Jægermand løb efter Bøssen; men nogle af os — Passagerer — og nogle Sømænd kysede ad Fuglen og den fløj bort, ud af Sigte.

Nogen Tid efter kom den tilbage, Jægeren hentede atter Bøssen, vi klappede i Hænderne og viftede med Tørklæder; men træt som Falken var, skræmmedes den ikke, før der blev kastet Noget op i dens Nærhed. Saa fløj den — og i det Samme faldt Skuddet. Fuglen gjorde et Kast i Luften og sejlede med stive, spilede Vinger ud over Havet, ind mod Land; vi fulgte den med Øjnene langt, langt bort; den maatte snart naa Land, tænkte vi.

„Det bringer Uheld,“ sagde Sømændene.

En Time var Fuglen borte; saa kom den tilbage og satte sig i Merset. De lyse Fjer paa dens ene Klo var blodige. Jægeren vilde atter skyde, men nu fik han ikke Lov til det; han vilde være bleven bundet, om han havde prøvet derpaa. Falken sad lidt og vaklede, saa faldt den død ned paa Dækket. Folk stimlede sammen om den. Jeg fik den, tog Indvoldene ud, syede den ind i Papir og Lærred og hængte den med Capitainens Tilladelse ind i et af de luftige Kjødskabe, der fandtes paa Commandobroen.

Nu staar den udstoppede Falk i min Spisestue.

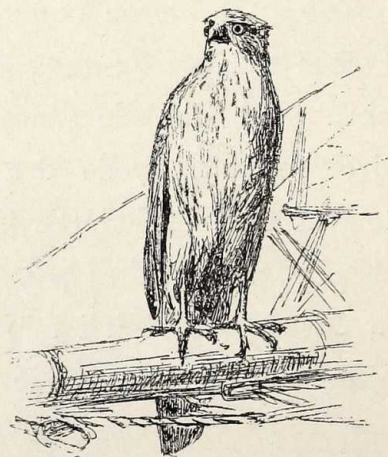
Men da „Gejser“ forleden passerede *Sable Island* for hjemgaaende — — —

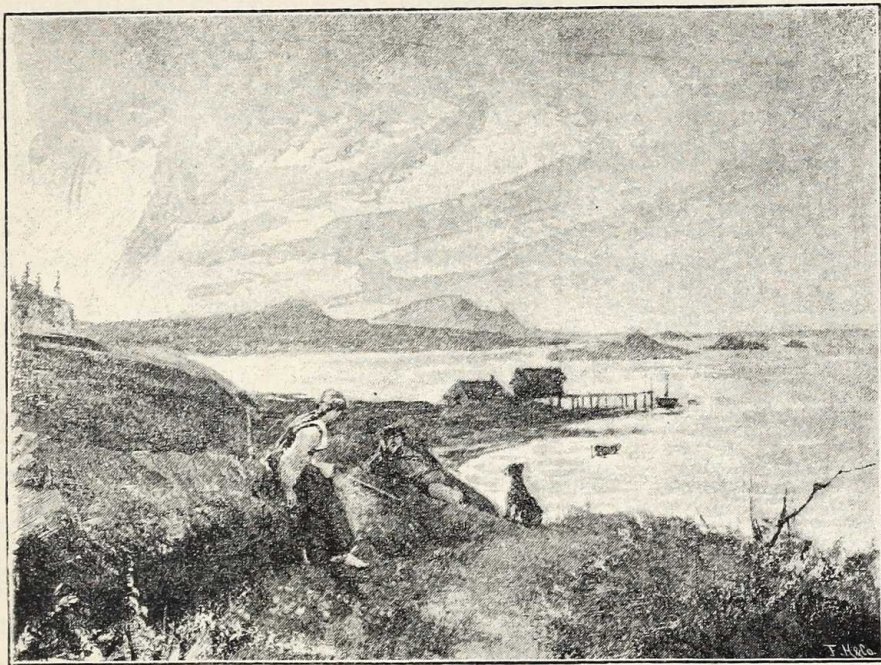
Saa gæve Gutter, som vel nogengang
har pløjet salten Sø med bejset Planke;
og tidt faldt Vejen lang og træg og trang,
saa spytted de i Næven, sang en Sang —
og sendte hjem en Sømands Længsels-Tanke.

Højt bar de Dannebrog fra Kyst til Kyst,
de hævded Danmarks Ry paa fjærne Strande.
Og efter Mulm og Taage bli'er det lyst;
og efter Uvejrs-Drønet bli'er det tyst;
og bløde Hænder klapper vejrbidt Pande.

De gik tilbunds. Gik nedenom og hjem.
Nuvel! Den Vej skal vi engang dog Alle.
Men Livets Maal er: gjennem Kampen frem;
og derfor, Manne! Hatten af for dem,
som kæmpende i Ungdoms Vaar maa falde!

20. August.

XX.

Norge, i August 1888.

Det er Urfuglen, der er det Bedaarende ved Urfugle-
jagten.

Det er ikke saa løjerligt! vel?

Naa! Jeg har hidtil til en vis Grad været af en
anden Mening. Jeg vidste godt, at det var Fuglen, der
drog mig, at jeg var ude for dens Skyld, jeg kjendte Spæn-
dingen, naar Hunden slog an, naar den stod, naar Vildtet
brasede op — Alt det er gamle Sager, som ogsaa Duften
af den stegte, unge Hane. Men jeg troede næsten, at
Smaalands høje, klare, lette, rene Luft, de Tusinde Fod

over Havet, Myrerne og Ryerne, Lynglugten, Blaabærrene og Kildevandet uadskilleligt hørte med til Paradiset.

Men her, paa gamle Norges — thi Norge er gammelt! det er derfor og fordi det er norsk, at Nordmændene er saa stolte af det — paa gamle Norges stenhaarde Fjælde, roff og rokki, som det hedder paa det her brugelig norsk-engelske Sportsprog, ved Havets Bred, langs Fosser og Elve, mellem Birk og Røn og Furu — det er Norsk-Norsk — her trives Lykken som hist. Det er Jagten, der er det Daarende. Den norske Urkok er lige saa snedig, lige saa rask i Vendingen, lige saa aarvaagen og lige saa blændende smuk som dens svenske Broder; man skal være spændig i Musklerne, sikker i Øjet, rap paa Fingrene her som hist for at faa Posen fuld; Sveden perler, Klæderne flaaes i Laser, Ansigt og Hænder forrives, men Hvilet og Frokosten smager lige saa guddommeligt mellem store Sten op ad Verdenshavets — der er kun ét Hav — brede, brummende, vævre, gjennemsigtige Vover, som paa en Krat-groet Lyngbakkes Skrænt ved Bolmens eller Møckelns stille, smægtende, men dorske Vande.

Rejs mod Nord, Enhver som kan, og nu! Tag Bøssen, Hunden og Posen med, hvis Du er saa lykkelig at kunne det. Eller tag Lærred og Pensel, mal! om Du kan; tegn! hvis Du ikke kan male; fotografer! hvis Du ikke kan Andet.

Eller tag Papir og Blyant; skriv! skriv til Venner og Bekjendte, om Du har nogen, skriv til Alle og Ingen, skriv til Din Elskede — det har Du da —, tving Ordene efter

Tanken, tving Tanken ind i Ordene, lyt, om det klinger — og hvorledes — — om Ordenes Klang staar i Samlyd til Tanken; og vil Du ikke sende Brevet afsted, saa tænd Din Cigar ved det.

Drøm! — drømme kan Du da.

Mere Lys — det er Tingen. Og her mod Nord er der mere Lys; vi har en Time længere Aften og en Time før Morgen.

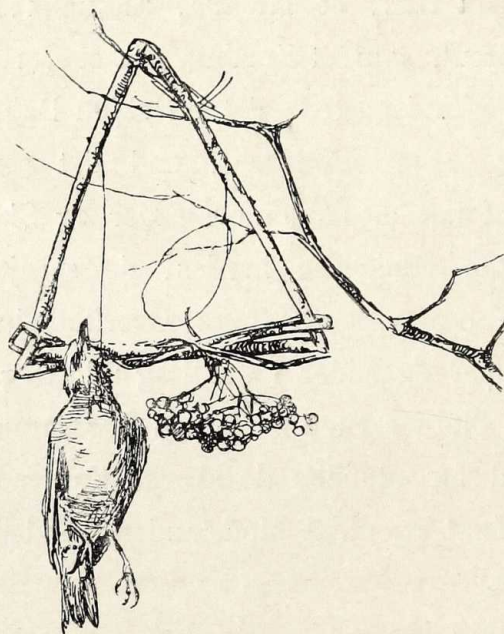
Der løber et Næs, en Tunge ud i Havet. Ude paa Pynten ligger et Hus, et Træhus, rødmalet, paa en Sten, lavt, bart, nøgent, som et Korthus paa et Bord, man skulde tro, den kaade Vind pustede det en skøn Dag ud i Vandet; men det har fastere Fodfæste, end det ser ud til, og Stormens Magt knækkes udenfor. Øer og Skær og Revler beskytter Kysten, Bølgerne brydes, de sprøjter og spytter det fraadende Skum som af et Overflødighedshorn over Stenene, skulper og slider i det Dag ud, Dag ind, Aar ud, Aar ind, men Norges Sten er haard (og gammel), der skal Aartusinder til for at slibe de skarpe Kanter runde — og saa kommer først egentligt Modstanden. Indenskærs er der smult og stille.

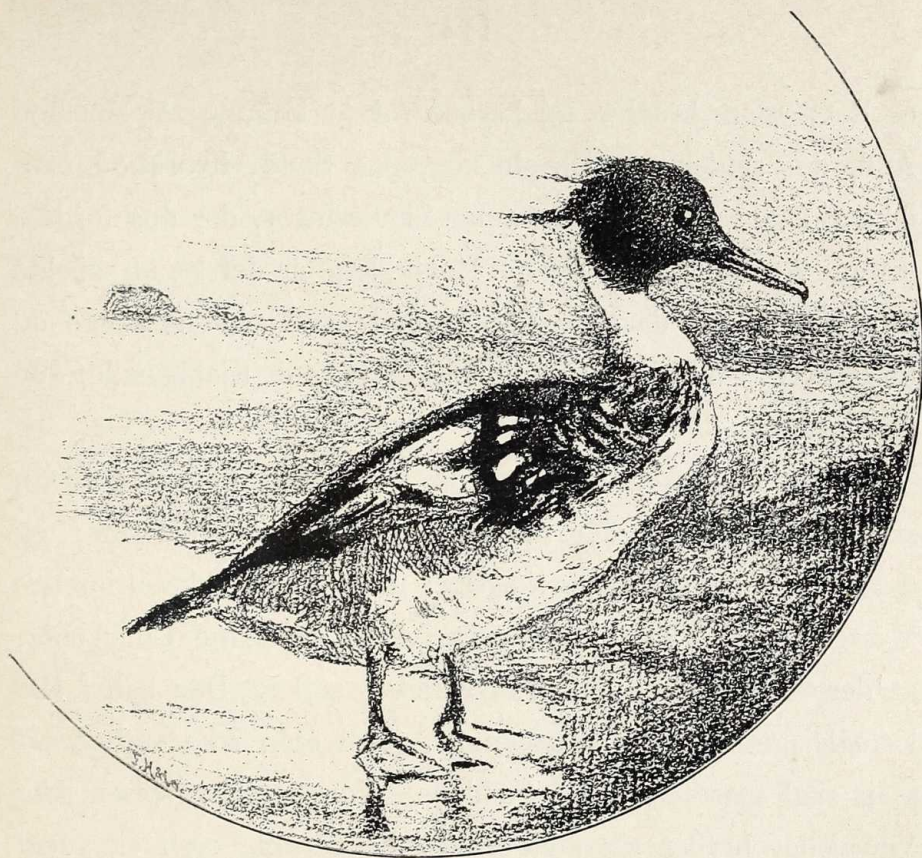
Derude boer jeg.

Manden er Fiskerbonde; han fisker, naar der er Noget, og forresten driver han Skovhugst og Agerbrug og Kvægavl. Han er firskaaren, mørk og tyndskægget; der er vistnok Finneblod i ham. Konen derimod er ravnorsk. Følgelig er Datteren Blanding: granvoksen, bredbrystet, lyshaaret;

men Haaret er ikke jævngult, enstemt, dvask, det er mange-
farvet, som hendes Sind, og falder Solen i det, spiller hver
Streng i sin Tone. Øjnene er blaa, Atlanter-blaa, naar den
skyfri Himmel spejler sig i dem, men i Maanens Skær er
de sorte, glinsende som slebne Kul.

— — Bedre Jente fandtes ej. Gik først hun paa
Sæterstien, blev den snart til alfar Vej.

XXI.

Norge, i September 1888.

Det er en nødvendig Betingelse, for at der skal være den rette Lise ved Jagten, at der findes Anvendelse for Vildtet. Den halve Fornøjelse bestaar i at vide, at en vel fyldt Pose bliver modtaget med Glæde hjemme og at der spørges om, hvad Slags, Vildtet er af. Derfor er det saa rart at komme hjem med en spækket Taske i Sneppetiden om Foraaret, da andet Jagtbart fattes, eller at fælde fint, sjældent Vildt, som f. Ex. Regnsøver, aldeles afseet fra, at Jagten paa en saa sky og forsigtig Fugl er vanskelig; derfor

er det, man kravler og kryber for at komme en smælfed And, der sidder paa Havstokken, paa Skud, hvorimod man ikke gider rørt sig for en trannet Skallesluger, der dog fordrer samme Anstrængelse. Blandt Havfuglene er det let at skjælnede gode fra de daarlige (lettere end at skjælnede spiselige og uspiselige Svampe): de brednæbede er godt Kjøkkenvildt, de spidsnæbede duer ikke.

Men naar man kun bringer gode Madvarer med hjem, skulde man synes, der maatte være Anvendelse derfor; og det er der da som Regel ogsaa: man fælder ikke urimelige Masser i vore Lande og jager ikke i saadanne Udørkener, at der fattes Munde eller Forsendelsesmidler. Dog kan f. Ex. Urfuglejagten tabe i Tiltrækning, fordi man ikke véd, hvad man skal gjøre med det Fældede. Vore Bønder spiser ikke Vildt eller bryder sig i alt Fald ikke derom, og i en varm Sommer — ikke som iaar — kan Fuglevildt ikke taale Forsendelse, ja det hænder, at hvis man paa en brændende Dag pakker unge, løse, lidt haardt skudte Fugle sammen i Tasken, kan de underste være angrebne inden Aften.

Jægerne selv er udmærkede Kunder; og heldigvis steges Vildt ordenligt her i Norden. I det Kapitel — og det er maaske paa Kogekunstens Omraade det eneste — staar vi højt over Franskmændene, der lader Vildtet ligge og trække i Æddike og anden Edder og saa braser det kulsort. Det er Grunden til, at de kan faa Katte serverede som Harer; de kan ikke smage Forskjel. Det er dog saa simpelt at lade alle Kunster fare.

Man maa spise voldsomt, naar man skal holde Kræfterne oppe paa en Urfuglejagt, der i en Uge drives ud over alle Grænser for Maadehold. Frokosten, et Pust paa Jagten, er tarvelig: Smørrebrød og som Gaffelbid (det er Norsk) kold Urfugl med Lysholmer-Akvavit og Frydenlund-Øl til; men Middagen, som man først naaer Kl. 7—8 om Aftenen, er rigeligere: en halv Alen Aal, en Urfugl, et kvart Lam (til sig og Hundene) og en Flaske Rødvin som Grundlag pr. Mand; og man tager dygtigt til sig; dog maa man passe ikke at overlæsses, thi man skal tidligt afsted næste Morgen og være *in condition*.

Det er ikke som paa vore Klapjagter, der er rene Spisegilder. Tidligere var det ogsaa Drikkegilder, men det er heldigvis gaaet af Mode, og skulde nu en brav Jæger faa et lille Pip ved Middagen, døer han ikke i Synden. Det skal Damerne nok sørge for.

Det var efter Bordet en Dag, da Klapjagten var sat i Forbindelse med Bal, at en af mine Venner, som har *le vin communicatif*, gik omkring og vaasede.

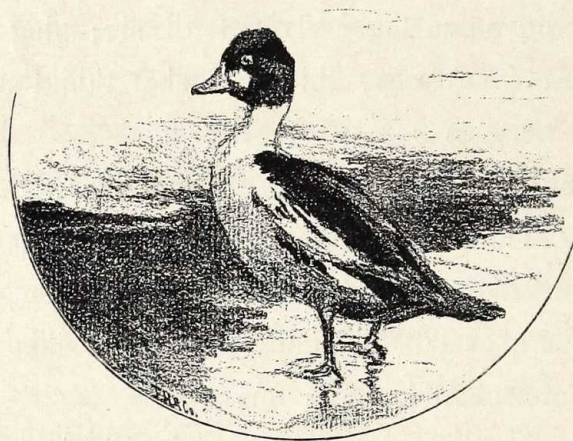
„Frøken,“ sagde han til en nedringet Skjønhed med Smilehuller i Overarmene, „De har de allersødeste Arme. Tænk! hvem der maatte trykke et Kys paa dem.“

„Kys De Deres egne,“ svarede hun, „De kan dog ikke smage Forskjel.“ — —

Nu er det nok bedst at vende Næsen hjemad, inden Alting: Hunde, Klæder, Fødder, Patroner, Humør er slidt op, og, som det hedder:

At rejse bort en liden Stund og komme hjem igjen,
Saa er man saa kjær for sin lille Ven.

— Mens jeg husker det: Jeg saae paa en Jærnbane-
station en stor Postkasse, hvorpaa stod: „Læste Aviser
bedes lagte heri til Syge paa Hospitalet.“ Det var værd
at efterligne.

XXII.

Østjylland, i Sept. 1888.

Hønseljagten tegner godt iaar. Der er mange Flokke, og Kyllingerne er stærke, som det hedder i Jægersproget, det vil sige: godt udviklede, kraftige, ikke Sildefødninger.

Agerhønen er dog det fornøjeligste Vildt, vi har. Det er et Herreliv en smuk Efteraarsdag at følge den søgende Hund; men det er ikke noget Driverliv. Man maa være parat og ved Haanden, thi det kan hænde, hvad Øjeblik det skal være, at Hunden marqverer, saa er Spændingen der, om det er gammel Fært eller om Flokken er i Nærheden, og naar Hunden staar, om man kommer paa Skud,

om Fuglene holder eller er flygtige; naar saa Flokken buldrer op, skal man tælle den, det kan ikke nytte at skyde ind i Sværmen (det er ikke jægermæssigt og giver i Almindelighed Ingenting), man maa holde paa en enkelt, det vil sige paa to enkelte, en med hvert Løb, se, om de falder og hvor, og samtidigt passe paa, i hvilken Retning Flokken flyver, om den deler sig, hvor den slaar ned — der er Nok at tage Vare.

Det er ikke altid, at den Fugl, man rammer, straks falder; ofte flyver den et Stykke, og af Flugten maa man slutte sig til dens Tilstand, om der er Sandsynlighed for, at den kan staa op igjen, eller om den kan løbe, eller om den er død, hvad den er, hvis den ender Flugten med at gaa ret tilvejs for derpaa at falde lodret ned; men saa gjælder det om nøje at mærke sig Stedet, hvor den faldt, thi Hunden kan gaa lige om ved en død Fugl, uden at finde den.

Agerhøns staar op i Flok, samtidigt, det er ikke som Urfuglene, der letter hver for sig, saaledes at man kan gaa fra den ene til den anden. Derfor er det paa Agerhønsjagt, hvor flere Jægere gaar sammen, næsten umuligt at sige, hvem der har skudt hvad, hvorimod to Jægere paa Urfuglejagten kan drive det fornøjelige Spil: Først-af-Brædt; men det maa være et Par gode Venner, for at det ikke skal ende i Misstemning.

Naar Agerhønsene spreder sig, kan man gaa og pille dem enkeltvis. I Lyng og opad Gjærder trykker de saa

stærkt, at man tidt maa sparke dem op; i Roer løber de som smaa Strudse; i Skov farer de omkring som Snepper. Man maa kjende Vej og Sti, Mark og Krat, Bakke og Dal, Bro og Stente — og hvor skulde jeg vel kjende det, naar ikke i mit Barndomshjem? Jeg er Ven med Grøfterne, jeg har siddet paa alle Stenene, jeg er Dus med hver en sølverskægget Pil, som spejler sig i Vandet, og nikker til den. Men det hænder, at en og anden Sten er gaaet paa Landevejen, et Træ i Kakkellovnen, at Vandet er løbet af Mosen, at Rør og Porse og Gyvel har maattet vige, give Plads for Byg og Kløver. Saa søger jeg ned i Klitten — den er evig. Havet er lige saa blaat og gyngende, og Sandet lige saa hvidt og smuldrende, og Marehalmene lige saa stiv og stikkende, som i gamle Dage.

Naar man sidder der op ad Klitten, blødere end i nogen Sofa, thi Sandet jævner sig efter En, i Læ, med Marehalm og Vand og Sand og Himmel omkring, med den hvislende Lyd af Straaene, som Vinden gnider mod hverandre, og lytter til Havets Skvulp, kunde man tro sig langt borte, en Robinson paa en øde Ø, og et Pust griber En af den vidunderligt velgjørende Ro, som man føler, naar man er mange Mile, mange Døgn fra det nærmeste Menneske. Den, der har prøvet det, længes derefter, og Mangen, der ikke har prøvet det — og kun Faa kjender det af Erfaring — higer derimod, bort mod det endeløse Havs eller den jomfruelige Skovs bedaarende Fred.

I Urskoven er der Fred.

Det er et Par Dage siden, at jeg hørte en Præst i en forsmkjøn Bryllupstale sige: „Der er intet Ord i vort Sprog, der har den Klang, som Ordet Fred.“

Maaske har Præsten Ret.

Og han fortsatte: „Det skulde da være Ordet Kjærlighed. Men Fred og Kjærlighed lader sig heller ikke skille ad; de to Ord hører sammen.“

Det har han Uret i, Præsten. Det er rav-ruskende-pine-galt; og havde det ikke været, fordi det var i Kirken, hvor Ordet ikke er frit, havde jeg raabt: „Stop lidt, Præst! og lad mig. Der er ikke to Ord i vort Sprog, der skurrer mere, end Fred og Kjærlighed, de hader hinanden og forfølger hinanden og tilintetgjør hinanden som Ild og Vand; de kives og rives, men trives ikke sammen. Den — han eller hun — som den røde Kjærlighed har faaet Tag i — og Stakkelen er værre faren, end med den gule Feber eller de sorte Kopper — har hverken Rist eller Ro, har ikke Fred i sin Krop, har Ufred fra Fodsaalerne til Haarspidserne; og Tanken taages; og Sindet syder; og Hjærtet klaprer og løber løbsk som en løsslaaet, sejlspændt Vindmølle i Stormvej. Hvorfor var vel ellers Hjærtet Sygdommens Sæde? Og Aarerne svulmer; og Blodet er hedt; og Ønsket er Fyr og Flamme; og Tanken løber i Kred om Et — rundt, omkring Et og det Samme.“

Det havde jeg sagt til Præsten. —

Der er iaar en fornøjelig Særegenhed ved Hønsjagten: Markerne er ikke nøgne, de staar fulde af Hove og Traver,

hvilke ikke forhindrer den frie Adgang, men pynter i Landskabet og bryder Øjet. Men for Landmændene kan det blive sørgeligt. Det er et Sammentræf af uheldige Omstændigheder, der er Skyld i det: Vinteren trak saa længe ud, at Markerne først blev Foraars-pløjede, da de skulde have været tilsaaede; den kolde og klamme Sommer hæmmede Kornets Vækst og fremmede Ukrudtet og Udlægskløveren, der er gaaet i Hoved, og nu er der ingen Tørre i Luften. Der skal gunstigt Vejr til, lang Tørke og Blæst, for at Høsten kan blive god, Sæden bjærges. Der er Korn nok paa Marken; men første Klasses Varer bliver det i hvert Fald ikke, dertil har Sommeren været for simpel, og Tve-modenhed og meget Grønt i Bunden giver uens og mørk Sæd i Skæppen.

Iaften holder vi Høstgilde — og det er fornuftigt. Ikke fordi Høsten er forbi og det glade Hurra har lydt for det allersidste Læs, men fordi Høstgildet maa finde Sted, mens det endnu er nogenlunde mildt, naar det er maanelyst og en Lørdag. Man kan ikke holde Høstgilde, naar Sneen falder.

Der er mange af de Gamle med. Lars Kusk, som jeg saa tidt har siddet hos paa Bukken og faaet Lov af til at holde Pисken, og som om Aftenen, naar vi kom sent fra Nabogaarde, holdt mig vaagen med Rævehistorier, og som, naar jeg kom hjem i Ferien, var det Første, jeg saae (af hvad der var værd at se paa) paa Dampskibsbroen; saa havde han Hilsner med og Kager og Frugt og Vin til

den lange Kjøretur. Nu er han paa Aftægt; men forresten mener han, at der nutildags ikke er stort ved det hele Kjøveri, efter at alle de mange Jærnbaner er komne og Firehestepisken næsten faar Lov til at raadne op paa Knagen. Saa er der Tyske-Mikkel, der har glemt sin Tysk og ikke lært Dansk; Maren, der gaar paa Naadsens Brød; den hjulbenede Hans, hvis Underdel minder om en Vognport; Fiskeren, graasprængt, med Kone og Datter, rapfodet er hun (det giver Søen) og rapøjet (det giver Søen ogsaa), godt udhalet, som hans Baad.

Han forslugte sig ved Spiseballet, der begyndte midt paa Eftermiddagen, og hvortil der var slagtet baade Ko og Faar og Grise, og sidder nu ved Danseballet som en Boa og fordøjer; han er stoppet lige op til Adamsæblet — for at laane en Tanke fra en Dame, en Frøken-Moder, til hvis Befindende jeg engang spurgte, da hun kom hjem paa Landet efter udstaaet Vinterfelttog.

„Jo Tak,“ svarede hun; „trufferet hertil,“ og hun pegede paa Halsen.

Trøflerne havde frembragt en ret livlig Ansigtssfarve, hvorimod Datteren, der maaske havde faaet mindre Leverpostej, saae ud til at have ladet alt Blodet strømme til Hjertet; der var da ikke noget i Kinderne. Men saa kom Sommeren med Strandbade og Lawntennis og Efteraaret med Rideture og Hjemmeaftener, og ved Nytaarstid var Frøkenen ekviperet, rustet til en ny Campagne.

Dansen gaar lystigt. Niels Klin spiller op, han trakterer

selv Fiolen, slaar Takt med Foden; at han er Kunstner, fremgaar af de lange Lokker — nu er de graa — og han og det øvrige Orkester: nok en Violin, en Klarinet og en Tromme, der hænger ufortrødent i, skimtes oppe i en graa Sky, som olympiske Guder. Og Dansen gaar lystigt. Paa Høstgildet er Husjomfruen og Kammersidskenen og Mejeri-Madammen og Borgfruen og Frøknerne ikke et Haar mere end Bryggers- eller Høsepigen. Den skjorteærmede Kavalier med Pibe i Mundvigen stikker en krum Arm ud, det er Engagementet, som maa følges, og saa kan Livet, enten det nu er smalt eller trindt, kravle derind i.

Naar Musiken puster, bydes der Smørrebrød rundt, solide Rundtenommer med velment Smørlag og fingertykt Paalæg. Fiskeren kaster lystne Blikke til Fadet, men maa lade passere: han kan ikke mere, han er stoppet, Maven bliver mæt før Øjnene, han vilde gjerne, han gjør en Dyd af Nødvendighed, det gaar ham med Mad, som det gaar En med Et, en Anden med et Andet, og som der staar i Skriften: Aanden er redebon, men Kjødet er skrøbeligt.

Og Punschen kommer. Der drikkes for Herskabet, for Familien, for Forvalteren, og saa hedder det:

Og dette skal være vort Selskabs Skaal,

Hurra!

Og Skam faa Den, som ikke

Vort Selskabs Skaal vil drikke.

Aa ja, Hurra!

Den Skaal var bra' —

Hurra!

Men Bitte-Jørgen, som allerede har faaet for Meget ved Spiseballet og som Ingenting kan taale, synes, det er bedst at blive i Vanen fra de andre Skaaler og skraaler: „Mange Penge og mange Børn.“

Dette finder Selskabet uhyre vittigt og skratter.

Og saa gaar Dansen igjen med Røg og Støv og Tramp og Fnisen, og Fiolen hviner og Trommen gaar, og Karlene sveder, og Pigerne blusser af Lykke eller Ulykke — Dansesalen er Pigernes Champ de bataille — og Stakaandethed.

XXIII.

Nu er Efteraarstrækket i fuld Gang, de forlader os, den ene Fugl efter den anden, de fryser, kryber sammen, samler sig i Flokke — og sejler saa af.

Først gik Storken. Saasnart Ungerne er udlært af Forældrene, samler Storkene sig i store Skarer, holder Øvelser, de Unge præsenteres for højere Vedkommende og prøves, for at det kan godtgjøres, at Alle kan følge med, at der ingen Efternølere bliver til at forsinke og opholde paa Rejsen; hele Sværmen flyver i Kredse, større og større, højere og højere op, svæver uden Vingeslag, svinger og

drejer og svajer og styrer til Højre og Venstre, spredes og samles, ind i Kredsen og ud af den, blandes og søger atter hver sin Plads, efter bestemte Regler som i en Cotillonstur — og sejler saa af.

Gøgen og Nattergalen døde ud, Sangen slukkedes, umærkeligt, borte er de. Og stumme som de er alle Fugle. Det er ikke som i Foraaret, da de skreg i Kaadhed af Kamplyst og Brynde og overvældende Kraft og Haab og Lyst og Længsel, da de kom med Bram og Brask, udfordrende, skrydende, sejrssikre; nu lister de bort, tavst. De kom med Fjeren i Hat og Kaarde ved Lænd; den bejlende Vibe rejste Top, sprang ad Plovfurens Ryg og vilde forsvare den hele Mark; Brushanen pustede sin glinsende Krave op, trak Hovedet ind i den, stak det lange Næb frem og stillede sig, med Halen opad, paa en Sten ved Vandet, som en Riddersmand med dækkende Skjold og nedslaaet Visir og fældet Lanse, parat til Turnering; Modstanderen trak blank; og de Skjønne paa Strandbreddens Sand blussede, som Balkonens Damer, og daaredes som de; thi Prisen var den samme. Urkokken gol i Foraaret, rejste sin Lyre, farvede Kammen purpurrød og slæbte med Vingerne; den sukkende Bogfinke valgte en udgaaet Trætop til Stade, for at Foraarssolen, klar og blændende, ret kunde spille i dens mangefarvede Frierdragt. Nu lister de af Allesammen, skjult, tavse, graa, farveløse (det er Fældetid), søgende Tykningen, i Skumringen, i Graavejr, i Slud og Sjask.

Det er Dagen derpaa.

Viljen er slap og Tanken træt, Modet er saa som saa; Øjet er mat og Hjærnen mæt — det er Dagen derpaa.

Nogle forsvinder, Andre kommer. Der er Gæssene, paa en Snor eller i en Vinkel, med Retning og Afstand som en Trup Soldater, den Enes Vingespids netop saa og saa langt bagved og ud til Siden for den Andens, de flyver støt, jævnt, Terrain-vindende, som det hedder i Militair-Sproget. Duerne, Droslerne og Brokfuglene kommer farende, susende og brusende som den rige Fugl, hvem der vil med, kan hænge paa, de slaar ned, hvor det træffer og lige saa pludseligt op igjen. Vipstjerten, den lille musegraa Rødkjælk med den rustbrune Strube, der holder sig til det tætteste Krat og nysgærrigt spiler Øjnene op og hopper om Den, der søger ind paa dens Enemærker, Have-sangeren og Fluesnapperen forsvinder med Fluerne, fordufter som Nattens Dug, er borte, inden man véd deraf. En Foraarsdag at se en nykommen Trækfugl er en Begivenhed; men en Efteraarsdag ikke at se de vante Fugle lægger Ingen Mærke til; man savner dem først, naar de har været saa længe borte, at der er Udsigt til at faa dem tilbage igjen.

Det lakker ad Enden med Svalens halve Aar: den kom ved Majdag. Du husker — tydeligt, som det var igaar — den første Svale. Det var en stille, blid, varm Majdag, den strøg hen over Vandfladen, vendte, atter og

atter, lavt fløj den, frem og tilbage, snappede en Flue, gjorde et lille Kast i Luften, kyssede Vandskorpen, tog sig i Flugten et forfriskende Bad i de krusede Bølger — kun en Berøring — og rystede i samme Øjeblik Draaberne af sig med en munter Velkomsthilsen. Det var Rødsvalen, den, Du dér saa, med kløftet Hale, kløftet som Glentens. Den kommer først af Svalerne, kvidrer muntert, fornøjeligt, let og kvikt, den sidder paa aabentstaaende Verandadøre og sladder, den er Husfugl, holder til hos Menneskene, den kunde ikke leve uden dem, ialfald ikke hertillands, thi Reden, som klines op ad Væg og Mur, skal have Ly for oven, og derfor er Rødsvalen — eller Forstuesvalen, som den ogsaa kaldes — ikke til at holde ude fra Loft og Gang, den er paaatrængende, svipper ind ad Lem og Luge, man maatte dræbe den — — dræbe en Svale!

Kort efter kommer Bysvalen, den holder ogsaa til ved Husene, men udendørs, Reden er lukket, og Dige-svalen, en sød lille askegraa Fyr, der boer i Skrænter og Sandgrave. Og endelig Mursvalen, kulsort, næsten kun Vinge, dristig, vild, utrættelig som Flyver, den holder ud med Dagslyset, skærer gennem Luften, gjør kun engang imellem et Par raske, hurtige Slag, kaster sig hovedkuls, tumler, drejer, stiger, saa at man næppe kan skimte den, slaar som en Drage, Vinden fanger, næsten lige ned til Jorden, snurrer, suser, vrider om Hjørnerne, jager, den ene efter den anden, og hviner dertil. Der er ingen Fugl, der tilnærmelsesvis har den Hastighed, det Mod og Sikkerhed

i Flugten, som Mursvalen; men den er ogsaa kun skabt for Luften: kommer den paa Jorden, er den ikke istand til at hæve sig, dens korte Ben, med alle 4 Kløer fremefter, er kun indrettet til at klamre sig fast med til Sprækker og Revner og kan ikke gjøre det nødvendige Stød for at hæve Kroppen saa højt, at de udspilede Vinger kan faa Luft under sig, Fuglen er værgeløs, naar Regnen slaar den ned, og maa omkomme, hvis den ikke kan baske sig hen til en Skrænt, hvorfra den kan styrte sig ud. Vi har Insekter nok til det graadige Dyr, men ofte mangler Bopælen: et Hul højt tilvejs. Vore Slottes, Herregaardes og Kirkers Tagskæg er tidt stoppet af Understrygning eller Adgangen er spærret af Tagrenden, det er egenlig kun, hvor Mansarde-Stilen med det brudte Tag er anvendt, at alle Mursvalens Ønsker er opfyldt, der, højt tilvejs, er der fri Indgang, Plads til at springe ud paa Hovedet og god Lejlighed til en Rede under hver Tagsten — hvad Arkitekterne burde skrive sig bag Øret; thi Svalen bringer Held og Hygge.

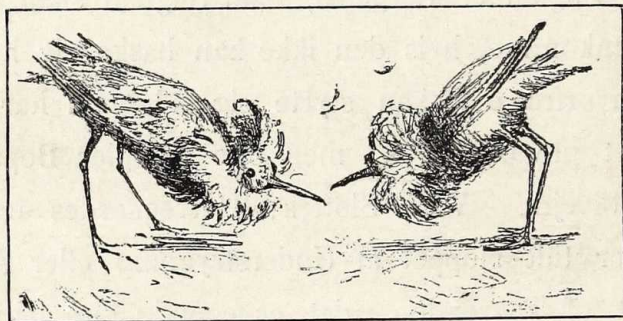
Nu drager Svalerne af — med de andre.

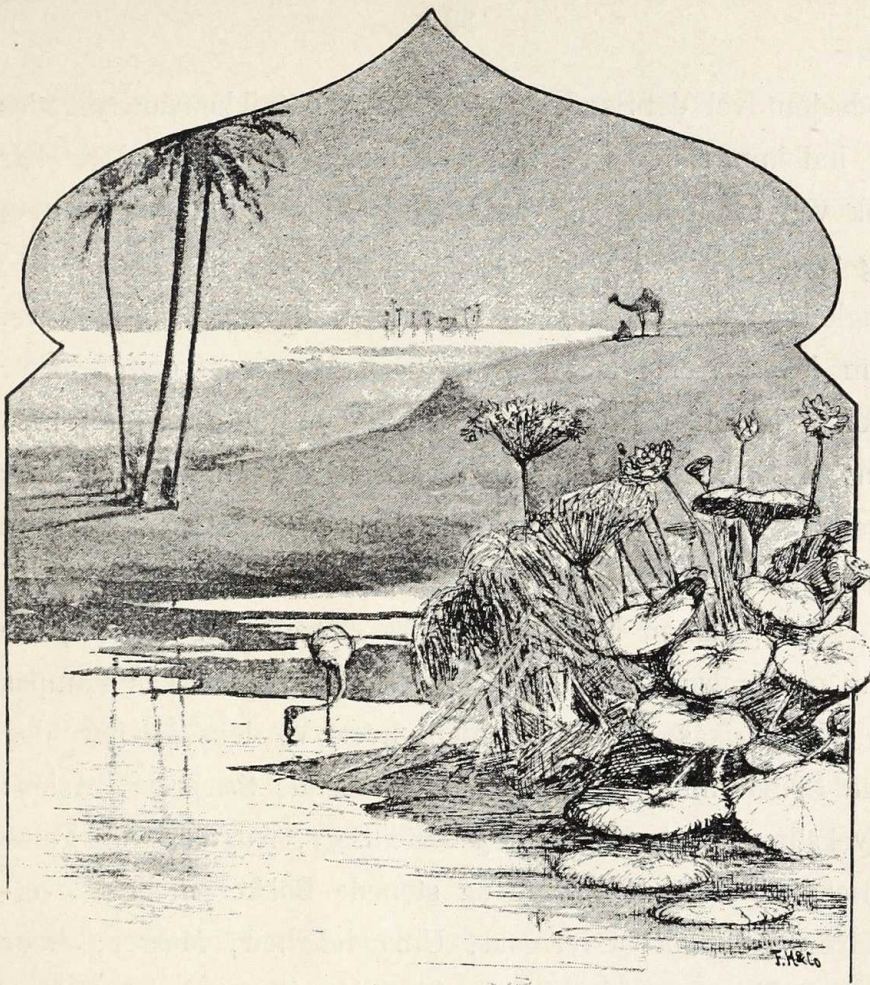
Farvel! Farvel hver Trækfugl, lykkelig Rejse, Tak for dengang og paa Gjensyn!

Farvel Stork og Stær, Farvel Du lille vævre Rødkjælk.

Du kommer igjen, Du drages mod Nord, op i de Skove, hvor Lykken bor. Naar Solen smiler og Dagene

længes, Du kommer: Naturen kan ikke stænges; naar Sneen er smæltet og Skoven staar Brud, Du maa følge Frejas fortryllende Bud. Saa gnaver det Ar, som Du fik ifjor; saa vinker de Steder, hvor Lægeurt gror.

XXIV.

En Særegenhed ved Fuglejagten iaar er Steppehønsene. De kom i store Sværme fra deres asiatiske Hjem, de har tilbragt Sommeren her og de skydes nu ned for Fode, da Loven ikke har taget dem under sin beskyttende Haand. Det havde dog maaske nok været Umagen værd at forsøge paa at holde paa disse nydelige og velsmagende Fugle,

endskjønt vel det Sandsynligste er, at det ikke var lykkedes at indlemme dem i vor stadige Fugleverden. Der har nok været talt om Æg og Unger baade hist og her; men jeg tvivler paa, at det er tilforladeligt. Jeg har ingen unge Fugle seet, og det har nok de kjøbenhavnske Vildthandlere, som i den sidste Maaned har faaet Masser af dem, heller ikke. Nu, da de ikke er fredede, gaar de utvivlsomt med hurtige Skridt deres Tilintetgjørelse hertilands imøde, og hvem der vil smage dem eller have en udstoppet Fugl til Minde, maa skynde sig.

Steppehønen kommer ude fra Egnene om det kaspiske Hav og Aralsøen, vidtstrakte Sletter som Amerikas Pampas og Nordafrikas Ørkener; men hver Verdensdel har dog sine Ejendommeligheder, sit iøjnefaldende Særpræg, Asien: Afveksling, ferske Floder og salte Søer, frugtbare og golde Strækninger, jævne Flader og stenede Bakker mellem hverandre; Amerika: Overmaal, Umaadelighed, Masser; hvor der er Skov, er der Skov, Skov og Skov, hvor der er Græs, kun Græs, stormer det, vælter Huse og Træer, Duer eller Græshopper kan formørke Solen, en Sygdom, som f. Ex. den Hestesygdom, der for nogle Aar siden gik fra det atlantiske til det stille Hav, angriber alle Individier uden Undtagelse; men Afrika kjender man straks paa den rene Lufts særegne Brydning.

Fra sit asiatiske Hjem er Steppehønen iaar i store Skarer bleven forslaaet mod Vest eller har foretaget en Masseudvandring, men det er en enestaaende, tilfældig Be-

givenhed, som ikke gjentages: Steppehønen bliver ikke derved til Trækfugl hos os, Trækket maa foregaa i Nord og Syd, ikke i Øst og Vest; men i sit Hjem trækker den.

Af Hønsfugle har vi hertillands kun én Trækfugl: Vagtelen og den er tilmed ikke hyppig, det er kun enkelte Pletter, Landet over, at den i Maj kommer til, for tidligt paa Efteraaret at søge tilbage til Middelhavets Kyster.

I Nordafrikas unge Kornmarker jages den i Foraarsmaanederne sammen med den røde Agerhøne og er lige saa vanskelig som denne at faa til at lette: den løber for Hunden; men da der er fuldt op af dem, kan man dog tidt gjøre rig Jagt — og Landskabet er skjønt.

Jeg husker, at jeg engang jagede Vagtlær ved Atlasbjergenes Fod sammen med et Par franske Officerer. Luften var høj, klar, let, gjennemsigtig, Landet tabte sig i det Fjerne, der laa en stor Sø langt borte med Træer paa Siderne, som spejlede sig i den stille Vandflade; men vilde man søge at naa Søen, kom man ikke nærmere, den trak sig tilbage og svandt i Sandet: det var Luftspejling, Syner. Men indenfor Øjets virkelige Rækkeevne stod der en kantet Kamel paa Bakken; en Araber med en lang enløbet, mosaikbeslaaet Flintebøsse over Ryggen kom ridende paa sin statelige Hest, stolt, som om hele Verden tilhørte ham, hans kaffebrune, skæggede Ansigt stak løjerligt af i den hvide Burnus' kvastbehængte Kutte og ud af de vide Ærmegab stak lange, knoglede Fingre og magre Arme; nede i et lille Kjær stod en rødlig Flamingo i Vand til

Knæerne, den slog Krølle paa den lange Hals, skuttede Ryggen, lavede en Pukkel som Kamelen deroppe og stak af og til det lille Hoved med det mægtige krumme Næb ned i Vandet. —

En 14 Dages Tid efter, at Høusejagten er gaaet ind, er det forbi med Masse-Skyderiet. Naar først Flokkene er blevne beskudt, og Fuglene er sky, Kornet kjørt ind, Roer og Kartofler tagne op og Stubben vendt, er det vanskeligt at faa Posen smækfuld — og saa er der mange Jægere, for hvem Agerhøusejagten mister sin Charme. Hvad det for dem kommer an paa, er at skyde Meget eller rettere: Mere end Andre, Mere end deres Jagtkammerater. Egnen, Vejret, Selskabet er for dem underordnet; det gjælder om at hævde Jægerryet: har de skudt Mest, sætter de det glade Ansigt op, i modsat Fald er de mismodige, modfaldne, tvære. Masse-Skyderiet beror paa et Fejlsyn paa Sagen fra Sportmandens Side; men det er moderne og maa have sin Tid at rase ud i. Skal man leve af Jagten — og jeg har ogsaa engang i et Par Aar levet af Jagten — er det en anden Sag. At gaa paa Jagt uden at se Noget eller uden at komme til Skud, bliver i Længden kjedsommeligt; men det er ikke Antallet af det Skudte, der er det Afgjørende, naar Jagt er Fornøjelse.

Naturligvis har Englænderne, der overdriver Alting, ført Masse-Skyderiet til den yderste Grænse, og en ung Gentleman har drevet det til at skyde Otte-Hundrede-og-syatten Grous paa 1 Dag, ikke ved at skyde i Flok, men

1 for 1; de blev klappede frem, og han havde et Par Tjenere bag sig til at lade. Heldigvis tilhører han den højeste Adel — Lord de Gray tror jeg, det er — ellers havde hele Gammel-England været i Fortvivlelse, thi en ægte Englænder lider gjerne baade Sult og Nød, naar han blot kan have den stolte Bevidsthed, at *The upper ten thousand* svælger i Velvære, og det vilde have været en uaftvættelig Skamplet, om den Bedrift var bleven udført af en almindelig Jagtbetjent.

Man behøver ikke at leve længe i England for at blive Vidne til, hvorledes Aristokratiet forgudes og hvorledes dette ofte benytter sig heraf paa en Maade, som vistnok end ikke Selvherskeren over alle Russere vilde finde passende for sin Person i eget Land. Jeg rejste engang fra Dieppe til New-Haven og nød med endel Medrejsende min Cigar i Rygesalonen, da Styrmanden kom og anmodede Selskabet om at forlade Salonen, da Lord Henry S. ønskede den for sig og Familje. De tilstedeværende Englændere rejste sig øjeblikkeligt og gik, hvorimod et Par Franskmænd og jeg først ønskede nærmere Forklaring af Capitajnen; men da vi fik den og den lød paa ganske det Samme, gik vi ogsaa: man maa Lands Skik følge eller Land fly. En pur ung Herre med en nydelig Kone, en Baby og en 3—4 Bonner indkvarterede sig i den tomme Salon, efter at den var luftet godt ud, rullede ned og viste sig først ved Landstigningen.

Hvis den Historie med de mange Grous ikke var bleven behørig konstateret af Vidner med Underskrifter osv.,

skulde man ikke tro, at det var muligt; thi selv om Hans Herlighed havde arbejdet uafbrudt i f. Ex. 10 Timer og man slet ingen Tid medtager til Maaltider eller til at gaa fra den ene Post til den anden, maa Regnestykket opsættes i Secunder; 10 Timer er kun 600 Minutter.

Jeg kan til Sammenligning tænke mig Svinestikkeren, der i de store Slagterier staar nøgen til Bæltstedet i den lunkne fedtet-kvalme Luft med en lang spids Kniv og stikker Grisene i Struben efterhaanden som de, ophængte i en Kæde ved det ene Ben, passerer ham ad en Jærnstang i Loftet, for derefter at gaa videre, forbi en 60—70 Mennesker, skoldes, skrubes, renses, parteres og en halv Time efter bæres i Flæskesider ind i Saltkamret. Eller Kodræberen sammesteds. Jeg har beseet et Slagteri i Chikago, og det skal være det største i Verden, hvor Kvæget dreves ad Broer og Gange, der endte i Forgreninger: hvert Stykke kom i en Baas, med Snuden ind mod Slagteri-Bygningen; over Baasene var der et Tremmeloft, og her gik en Mand frem og tilbage og skød med en lille Riffel en Kugle i Nakken paa Dyrene, der styrtede som lynslaaet; saa faldt Væggen mod Slagteriet ned og en Krog halede Liget ind paa Operationsbordet. Der blev i det Slagteri skudt 1000 Stykker i Døgnet, men da det gik Nat og Dag, altsaa med Afløsning, kan Kodræberen næppe hamle op med den ædle Lord, der indtil videre turde være the champion of the world.

Naar en Jæger her til Lands i den bedste Agerhønsetid skyder mellem 20 og 30 Stykker, er det al Ære værd; nu er det forbi for iaar; men netop henimod Agerhønsetidens Ophør er der en overordenlig nydelig Jagt, en fin og fornøjelig og for kommende Aar nyttig Forretning: at skyde Haner. Man skjælner Agerhanen paa Skiltet, to store brune Pletter paa Brystet. Naar Flokken staar op, maa man hurtigt mærke sig en Hane og saa nappe den; man skal bruge Øjnene. Jeg siger med Overlæg Øjnene. Det er gjentaget saa tidt, at det næsten er bleven til en Tros-sag, at for at skyde skal man lukke det ene Øje — naar man ikke er kejthaandet: det venstre — og sigte med det andet. Jeg erindrer endnu fra min Officerstid, hvorledes mange af Rekrutterne ikke kunde lukke det ene Øje — blunde kaldes det i Militairsproget — og hvorledes jeg lærte dem det ved at lade dem stille Søndag Morgen Kl. 6 i Kasernegaarden og se med ét Øje op til mit Sovekammer-vindue. Den, der kunde det uden Anvendelse af Bind eller Haand, fik Lov til at træde af; de andre maatte staa til Middag og begynde forfra næste Søndag. At blunde ansees i Almindelighed for den første Betingelse for Skydning. Jeg tillader mig at være af den Mening, at det Blunderi er ganske unyttigt, ja skadeligt. Vil man skyde Agerhaner, skal man sigte med det ene Øje og passe paa med det andet, og Den, der ikke gjør det, slaar jeg i den Sport.

For Fugle-Bestanden er det heldigt at skyde en Del Hanner bort, da for mange af dem ødelægger Formeringen

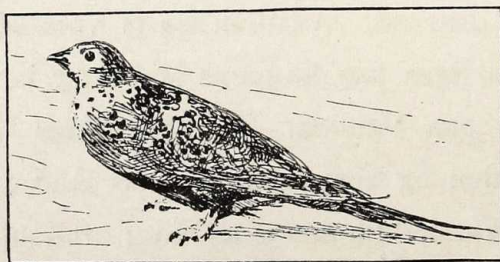
om Foraaret ved Slagsmaal og Ubændighed, navnlig blandt Fuglearter, der lever i Polygami. Agerhønsene lever parvis, Urhønsene i Flerkoneri. Tidt er det vanskeligt med Bestemthed at afgjøre, hvorledes Forholdet er — og tidt er det maaske heller ikke ganske bestemt. Graaænderne f. Ex. lever parvis, men naar to magede Par træffer sammen, skifter de — för Tilfället. Vore tamme Duer har med Urette Ord for Troskab; Stærene lever baade i Polygami, Monogami og Polyandri; mangen gammel Hanspurv har sit legitime Hjem og desuden Appartement et maîtresse en ville — men maaske det stammer fra Menneskenes opdragende Indflydelse.

Der er for næsten alle Hønsarters Vedkommende — og Hønsfuglene er det bedste Fuglevildt og det, der hele Verden over mere eller mindre fredes — en Tid, hvorpaa man kan skyde Hanerne. Blandt mange Hønsfugle er det nemt at skjælne Kjønnene, f. Ex. Paafugle, Fasaner, Kalkuner, Tiurer og Urfugle, enten ved den fuldstændigt forskjellige Fjerdragt — Fasanhanen er mangefarvet, Urfuglehanen er sort med en prægtig lyreformet Hale, medens Hunnerne er brunspættede — eller ved Størrelsen, f. Ex. kan en vild Kalkunhane — og endnu kan man med Fornøjelse jage den i Amerikas jomfruelige Skove og paa de kratklædte Øer i Prairiens Floder, men det gaar med den, som med Indianeren og med Buffaloen: den dør ud — en Kalkunhane kan veje indtil 30 Pd., medens Hønen næppe bliver $\frac{1}{3}$ saa stor. Men selv blandt Arter, hvor det er vanskeligt

at skjælné Kjønnene paa Udseendet, er der andre Maader at komme Hanen tillivs paa. Tiuren sidder saaledes i Parringstiden i den aarle Morgenstund paa en tyk Gren og lægger med visse Mellemrum Hovedet tilbage, slæber med Vingerne og galer eller slaar, som det hedder; saa hverken hører eller ser den, Jægeren springer efter Lyden og staar som en Støtte, saasnart Fuglen tier.

Den amerikanske Skovhane, en frugtbar og lækker Hønsfugl, som vistnok godt kunde trives i vore Skove, trommer om Foraaret: ved smaa, raske Slag med Vingerne ind mod Kroppen frembringer den en skrattende Lyd, der høres temmelig langt bort. Formiddagen er den bedste Jagttid paa den. Om Morgenen gjør Jægeren sin Kano istand, enten en udhulet, tilspidset Træstamme, hvis han vil blive i samme Vand, eller en Barkkano, lavet af Birkens inderste gulbrune Bark, bygget paa smalle, tynde Ripper og Spanter af Cedertræ, syet sammen med Bast, tætnet med Beg; den flyder let som en Fjær paa Vandet, er rummelig, men fanger Vinden og hvis den løber paa en skjult Pind, gaar der Hul i den. Saa maa man søge Land, hale Kanoen op, vende den, gjøre Ild paa, tætte Hullet med sydende Beg, og, ved at suge, forsøge om Alt er i Orden, før man atter gaar ud. Vil man fra et Vandløb til et andet, binder man en Rem paa Kanoens Midte og bærer den som en uhyre Hat paa Panden. I begge Slags Kanoer sidder man paa Bunden og roer med en kort Aare, som stikkes lodret ned i Vandet til den ene Side; ved at dreje Aaren

lidt i Aareslaget, kan Baaden styres. Hunden ligger agterude, Bøssen er ved Haanden, thi det hænder, at der kommer Vildt, naar man mindst aner det (engang, da jeg var paa Skovhanejagt, skød jeg en Bjørn, der svømmede over den Flod, som jeg roede paa), og under Tæppet forude er der Økse, Kjedel, Svovlstikker, Tobak, The, Brød og Kartofler, lidt eller meget, som man regner at blive ude til. Man lægger sig mageligt i Baaden, man roer ikke, man styrer blot, man driver med Strømmen, maaske mange Mil fra det nærmeste Menneske, uanset af Samfundet, fredlyst af Naturen, lykkelig. Trommer saa en Skovhane, lægger man varligt til ved Bredden, hvor en falden Træstamme danner Havn, haler Baaden halvt paa Land — Hunden skal blive liggende — og med spændt Bøsse lister man efter Lyden — de bløde Mokka-siner røber En ikke — ad de mosgroede Stammer, som Jorden er bedækket med; de ligger i alle Retninger, og tidt maa man gjøre en lang Omvej for ikke at knase paa Skovbundens Løv, men man maa kunne se paa Mosset, hvor raadden Stammen er, da den kan beholde sin Form og dog være falsk og svigefuld som en Fælde.

XXV.

Jylland, i November 1888.

Oktober og November er Klapjagternes Tid. Jagt er det naturligvis; men det er først og fremmest selskabelige Sammenkomster, Jæger behøver man ikke at være, blot man er nogenlunde god Skytte, kan man klare sig, og selv om man er daarlig Skytte, er der ingen Anledning til at blive borte fra en Klapjagt af den Grund: godt Humør, selskabeligt Talent, Conversations- og Danseævnener, Begavelse som Taler eller blot i Retning af at være *une bonne fourchette* er Egenskaber, der bliver fuldt saa højt paaskjønnede som Skydefærdighed. Gamle Venner mødes, Uoverensstemmelser jevnes, Handler sluttes, Partier stiftes: en

Epouseur i en Frøken-rig Egn er i Efteraarsmaanederne
baade Jæger og Vildt. *Sauve qui peut!*

I den tidlige Morgenstund kigger Jagtherren ud af Vinduet efter Vind og Vejr, som har den største Betydning: Sjask, Slud, Storm, Sne kan ødelægge den alleromhyggeligst forberedte Jagt og gjøre det Hele til en mislykket Historie, hvorimod høj, fin, klar Luft spaar en glad Dag med fornøjelige Ansigter. Efterhaanden som Gjæsterne — i Jagt-drugt — ankommer, hilser de paa Husets Damer og bliver opvartede med en lille Frokost. Saa rykkes der ud, Herrerne sættes af, Betjentene stiller Klapperlinjen op, Hornet klinger — Jagten er begyndt. Snart falder det første Skud, det drøner i Skoven, giver Ekko fjærnt og nær fra Bakker og Skovbryn, som det kastes imod, og følges af Klappernes begejstrede Skrig; og Jægerne Hjerter slaar hurtigere: der høres et Raadyrs Spring i det visne Løv, en Ræv sees luskende, standser og vinder, en opskræmmed Hare kommer busende, et Tiro! forkynder, at der er rejst en Sneppe — og nu gjælder det, hvem Vildtet søger paa, om det er jagtbart (Raaer f. Ex. bliver tidt skaanede) og hvorledes det modtages. Skud falder paa Skud med Raaben og Skrigen, indtil Klapperkjæden støder paa Skyttelinjen; saa er den Saat forbi, Jægerne samles, for at berette om de forskjellige mærkelige Hændelser, forklarer, undskylder, roser, spotter, beundrer — og trækker af til næste Saat.

Klapjagtstiden begynder, medens vi endnu kan faa en og anden Sommerdag, hvor Solen skinner mildt, Blæsten kan ingen Magt faa i den endnu løvrige og derfor lune Skov, Træerne pynter sig til Afsked i den højeste Farvepragt fra det mørkeste Grønne til det Bleggule, isprængt af sorte Hyldebær og Rønens kraprøde Klaser; men Bladene hænger løst paa Stængelen efter Nattefrosten; et svagt Pust svirrer mange af dem til Jorden, og et Par Dage derpaa, naar Vindstød følger paa Vindstød, stærkere og stærkere, naar de tunge, lave graa Skyer vælter sig frem i Lag, saa suser det i Trætoppene, saa knager Grenene, saa jamrer Stammerne ved at gnides mod hverandre, saa danser Løvet og hvirvles op i Skyer, i Bunker og Dynger; og naar Stormen har raset ud, stikker de nøgne Kviste frem, og Skoven staar parat til at tage imod Vinteren.

En 4, 5 Saater kan der naaes inden Frokosten, hvis Alt gaar, som det skal; men det gjør det ikke altid. Ofte er Jagtherren overvældet af Situationen, løber omkring som en Flue i en Flaske, skjælder Jagtbetjentene ud, spørger den ene Gjæst efter den anden, hvad Vinden er, og forandrer Planen derefter. Det sinker. Og Skovfogederne, der leder Klapperlinjen og kjender Skoven som deres Bukselomme, bliver vimse, løber vild, som om de aldrig havde været der før, Linjen splittes, Vildtet bryder igjennem, Halvdelen af Klapperne vender Ryggen til Skytterne og kommer ud, hvor de begyndte.

„Hvad er der ivejen?“ spurgte jeg forleden en fortvivlet, vildfarende, afrøflet Skovfoged, der mismodigt med Hatten i Haanden tørrede det svedige Ansigt.

„Nu kan I jo prøv', om I kan styr' ham. A kan ikke. Han er saa gal, saa gal,“ lød Svaret. — Det var hans Husbond, han talte om.

Men hvad der for en Del Aar siden var Regel: Udskjælden med deraf følgende Forfjamskethed, er nu Undtagelse, dels en Følge af Tidens Aand, der gjør sig gjældende her som i Militairetaten, hvor før en Befalingsmand ikke duede rigtigt, hvis han ikke bandede de mest ubegribelige Eder ved hvert andet Ord og gjorde de mærkeligste Sammenligninger — ikke beregnet for høviske Øren — om sine Undergivne; dels ligger det i, at Herremændene gennemgaaende er dygtige Jægere, og her i Jylland har de et godt Exempel at følge i Landets største Skovbesidder, Grev Mogens Frijs, der kjender hvert Hjørne af sin Skov bedre end vedkommende Skovbetjent, er inde i Vildtets Vaner og Tilbøjeligheder og forstaar at faa sine Jagter til at gaa punktligt uden Anvendelse af et iltert Ord.

De allerfleste Mennesker er blottede for Stedsans, ikke alene Bysbørn, ogsaa Landboere, hvis hele Liv er gaaet hen i fri Luft. Det er kun Enkelte, hvis Øje ikke blot er et Spejl, som Naturen maa optages i, men hvis Hjerne er en fotografisk Plade, der gjemmer Billedet, det sidder indslaaet, fast, taber ikke i Tydelighed med Tiden, sløves ikke. Naar da, maaske Aar

derefter, det samme Billede atter spejler sig i Øjet, trækker Hjernen den gamle Plade frem og med den Ordene fra forrige Gang, selv om de er ganske uden Betydning. Det er Stedsans. Og den er det, mange Mennesker mangler. Heldigvis har de saa undertiden andre erstattende Egenskaber. Jeg husker en Officer, som næppe kunde finde hjem igjen, hvis man tog ham ud paa Nørrefælled og drejede ham rundt; men efter sit Kort kunde han gaa, det var han dresseret til, saa følte han sig i Funktion; han skulde. Det gik ham, som en Dampskibskapitain, jeg en Gang sejlede med paa Sortehavet, der stammede i en saadan Grad, at Tilløbet til en Sætning kunde tage flere Minutter; men naar han skulde give et Kommandoord, f. Ex. ned i Maskinen, var der Ingen mere ordrap og tungelet end han.

Med Frokosten, som i Almindelighed indtages i et Skovfogedhus, følger Damerne — og det kan jo være ret fornøjeligt; men den Passion, de har faaet for at staa med paa Post, er ikke behagelig; de generer kun. Jeg tvivler paa, at den mest glødende Elsker vilde være videre henrykt over at have Gjenstanden med paa Post. Ja! hvis han kunde lade Jagt være Jagt, sætte hende paa en Stub, kaste sig for hendes Fødder, kalde alle Skovens Træer og Himlens Fugle til Vidne paa sin grænseløse Kjærlighed; sværge, ved sin Ære, ved sin Sjæls Frelse, ved sin Trofasthed, ved Gud og Fanden — det var en anden Sag! Men hvad vilde Naboskytterne sige dertil? Han maa pænt passe sin Post,

vende Næsen mod Saaten, han kan kun halvhviske med Afbrydelser — det er ikke til at faa noget som helst ud af.

Det faar nu endda passere med Damernes Staaen-med-paa-Post, det varer dog kun en Timestid efter Frokosten; men værre bliver det, naar de finder paa at ville agere Jægere og med Bøssen paa Nakken gjøre hele Dagen med. Geværet klæder ikke det smukke Kjøen bedre end Hækle-naalen os Andre, og hvor fortryllende en velskabt Pige-Læg, som den uforsigtigt opløftede Kjole røber, end kan være, er der intetsomhelst Tillokkende ved med stumpede Skjorter at faa hele Benet præsenteret, lige op til Knæet.

Det er det Kvindeliges hemmelige Kraft: det Anede.

Det er hæsligt at se en Dame løbe rundt efter en anskudt, skræpende Hare eller sætte sig paaskrævs over en smælende Buk for at fange den af; hendes blotte Nær-værelse som Skytte ødelægger Stemningen, thi paa Klap-jagten maa Ordet være frit, Jægerløgne med Eder og Æventyr er ligesaa anerkjendte som Skipperløgne — og det Galante ligger for den brave Jæger som for en Sømand med et modigt Bryst.

Hele Dagen gaar med i Skoven, og selv om Vejret er smukt, bliver man paa denne Aarstid lidt forfrossen af at staa saa længe stille. Saa er det velgjørende ved Hjem-komsten at træffe Flickarnes Flok om den knittrende Kaminild ved deres Afternoon-tea, at faa en Plads i Kredsen, en Kop fra den rygende Kedel, der er en halv Times Tid

levnet til en lille Sladder, inden man skal klæde sig om til Middagen, og ingensteds gaar Passiaren lettere, end hvor Kaminens lunefulde Flammer kaster Skæret ind i den mørke Stue og tegner Silhouetter paa de sorte Vægge, skarpe, forstørrede Profiler, urolige, haandarbejdende Hænder.

Rokken, den flatterende Rok, der kæler for Spindersken, for den lille vævre Fod, der tramper, den slanke Ryg, den svagt bøjede Hals, de fremstrakte Arme, som den tæt-sluttende Kjole netop lukker om, hvor de begynder at tykne, de lange Øjevipper (dem, Ilden hæver), sænkede, naar Traaden passes, Hovedet, der maa drejes opefter, og Øjnene, der maa slaaes tilvejs mod Spørgeren; Rokken med den flittige Ten og det snurrende Hjul, der spinder — som Katten — og drømmer — som den — og summer og snakker om Hjelmbusk og Lanse, om Jagtfalk, Visir, Herold, højtbaarne Farver og Knæfald — det hører Altsammen sammen — Rokken, som vore unge Piger for en halv eller en hel Snes Aar siden fandt paa Pulterkamret med Støv fra Bedstemoders Tid og hentede frem, har de nok sat derop igjen. Desværre! Og det har de gjort Uret i. Det gjorde de, fordi de med Rokken kun forbandt én Type, der ikke laa for dem: *Margaretha*. Glem hende! og tag Rokken frem igjen, den Hjærtetyv! Den stammer fra en svunden Tid, men den er levedygtig endnu, naar dens Traad glider gennem Fingrene, som vædes paa Tungen, ind i Favnen, smutter Hjærterne med; den staar øverst blandt Haandarbejde, og Haandarbejdet, af forskjelligt Slags,

vil, som Værget, enten det er Bue eller Kaarde eller Riffel, være lige tidssvarende, saalænge der findes Fuldt-ud-Mænd og Fuldt-ud-Kvinder.

Og naar de forsvinder, er Kjærligheden et forhistorisk Ord; men først maa Solen kølnes.

Herrerne kan ikke gjøre sig finere til Bordet end med hvidt Halstørklæde — Halstørklædet bør Herrerne anvende særlig Opmærksomhed paa, det er det eneste Klædningsstykke, de har Lov til at bære af ethvert Stof og enhver Farve — og en lille Blomst i Knaphullet; ellers er al Pynt banlyst, og stikker En et Par funklende Diamanter i Skjortebrystet, udsætter han sig for at blive erklæret for at se ud som en Brasilianer. Men Civilisationen er Gudskelov da endnu ikke naaet til at paabyde Damerne uniforme, graabrune Normaldragter, Alt, hvad Jorden ejer, staar dem aabent, Silkeormens fine Spind, Blomstens Duft, Underverdenens gnistrende Stene bejler til Skjønheden, enhver af Regnbuens Farver kappes om Prisen; heldigvis! thi Rødt har kastet sin Ømhed paa En, Blaåt paa en Anden — idag, maaske omvendt imorgen; Kunst og Videnskab trygler for Skabningens ypperste Værk, alle Kneb er tilladt for at hæve, hylde, fuldende det Skjønne, for at erstatte det Manglende (en gammel Læge med en halvhundredaarig Praksis — og han havde et Par grumme Øjne, Gubben, griske som en graadig Gribs — har engang betroet mig: „en komplet Mand er en stor Sjældenhed, en komplet Kvinde findes ikke“), for at nærme sig Idealet — alle Kneb,

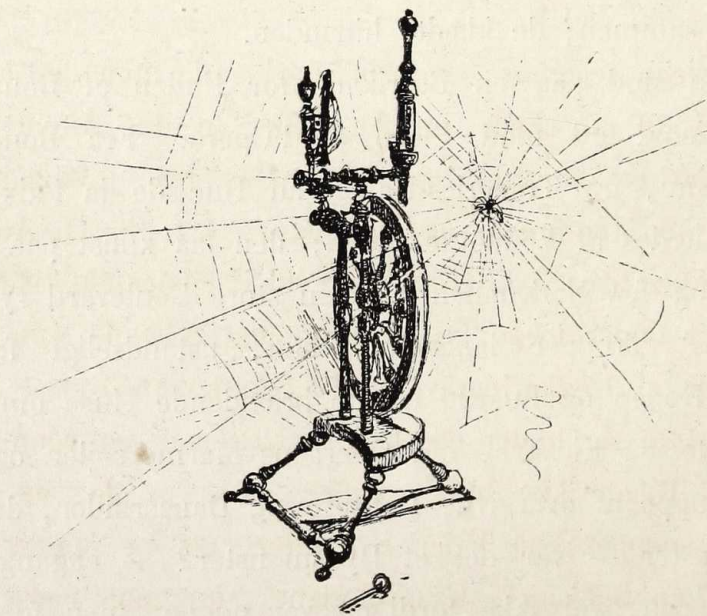
undtagen Malerkosten. Men en blaanende Blyantstreg langs en Aare eller en lille skjælmsk Mouche genialt anbragt — og der hører Indskydelse til, man kan ikke prøve sig frem, den maa kastes paa i et Nu foran Spejlet, paa Overlæben, paa Hagen eller Kindbenet — kan paa ingen Maade regnes ind under Maquillage.

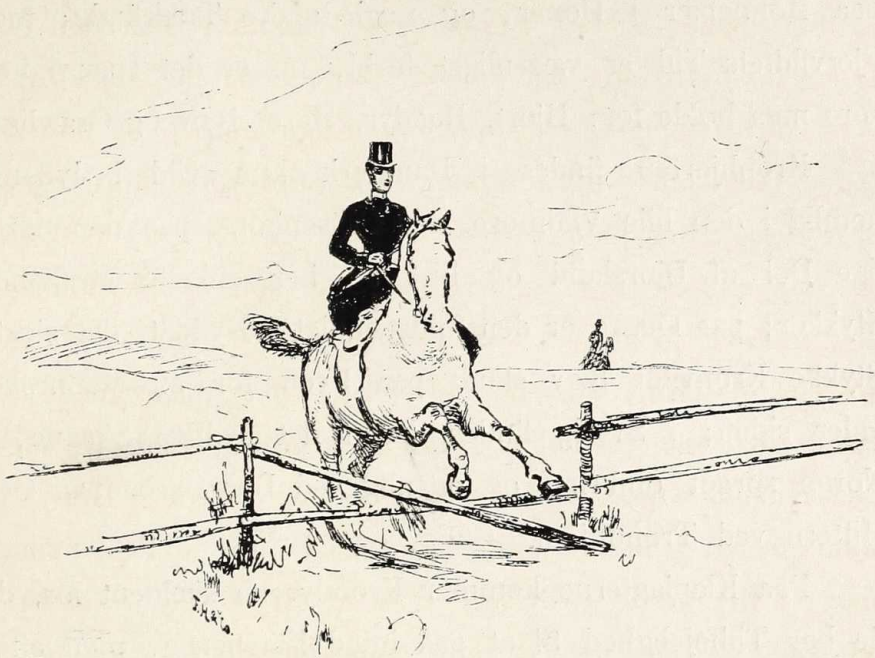
Eftermiddagen er Damernes. Naar de straalende fordeles mellem de brave Jægere ved det bugnende Bord, naar En kviddrer en Romance og en Anden akkompagnerer, naar de yndefuldt og hengivent svinger sig i Dansen paa den oplyste Sals bonede Gulv — er de allerkjæreste. Aftenen er deres, helt og holdent, og den skal de beholde. Perlen, Diamanten, Viften tilhører dem; men de burde lade os ene om Geværet. —

Dog! engang har jeg seet en Kvinde og et Gevær, der passede sammen; de klædte hinanden.

Hun stod paa en Barrikade for Enden af Boulevard des Italiens, ud mod Place de l'Opéra. Fra Boulevard Haussmann, fra Tuilleries-Haven ad Rue de la Paix, der ikke spaltedes af Vendôme-Søjlen: den laa knust paa Stenbroen, og fra Madeleinen ad den store Boulevard rykkede Versailles' Tropper langsomt, støt, ustandseligt fremad mellem Røgen og Luerne fra de brændende Huse omkring. Fra Porte og Kiosker, om Operaens Marmorsøjler og bag dens Gruppe af overgivne Dansere og Danserinder, dem et Dydsmønster — var det et Dydsmønster? — engang slog Saltsyre paa, vel ikke fordi de var nøgne, men fordi de

var for nøgne, ud ad Vinduer og Taglemme stak den ene Bøsepibe frem efter den anden, Futtene og de smaa hvide Skyer blev hyppigere og hyppigere, Kuglerne peb og fløjtede, slog i Barrikaden og i Boulevard-Boutikkernes store Spejlglasruder. Hun stod mellem Hjulene af en gul Postvogn, der var stukket ind i Barrikaden og som i Skyndingen, eller maaske fordi den saa sluttede bedre, var vendt paa Hovedet. — Hun stod der tilsølet — det smaaregnede — barhovedet, med nedfaldet Haar og krudtslammede Hænder, med lynende Øjne, spilede Næsebor og fyrede. Hun var skøn, dejlig, sublime; indtil hun trillede ned af Postvognen, saaret i Brystet — — Nej! i et af Brysterne — skurrer det ikke? — saa hvinede hun gudsjammerligt.

XXVI.

I Novbr. 1888.

Agerhøusejagten er forbi for iaar, men der er god Lejlighed til at skyde en And eller to om Aftenen paa Træk; nu er de store og fede. Man maa i Dagens Løb se efter ved Dammene og Mergelgravene, om en Andefjer skulde være blæst paa Land eller sidde hængende i Grøden; det er et tilforladeligt Tegn, uhyggeligt røbende som Haarnaale paa et Ungkarlegulv, paa det kan man godt i Skumringen sætte sig under en Busk ved Brinken og vente, man vil som Regel ikke blive skuffet. Saa er der de lækre Efteraarssnepper paa Vejen Syd efter, en og anden Efternøler af en Bekkasin, Kramsfuglene, som man bedst tager

paa Rønnebær i Doner, og nogle andre Trækfugle; men Fjervildtets Tid er væsenligst forbi, nu er det Haarvildtet, som maa holde for: Hjort, Raadyr, Hare, Ræv og Grævling.

Kronhjorten findes i Danmark kun vild i Jylland, nemlig i den lille Vildmose, ved Frijsenborg, paa den nordlige Del af Djursland og hist og her enkelte strejfende Stykker; paa Øerne er den fuldstændigt udryddet, det sidste Stykke Kronvildt blev skudt paa Fyen for en Menneskealder siden; i Sverig findes den i det sydlige Skaane, i Norge spredt omkring og navnlig ved Bergen og paa Øen Hittern ved Trondhjem.

Paa Klapjagterne kommer Krondyrene sjældent for, da de har Tilbøjelighed til at gaa imod Klapperne, men efter et godt Lag Sne er det Tid at jage dem, man ringer dem, kredser dem ind ved at tælle ud- og indadgaaende Spor, og naar man har fundet den Tykning, i Almindelighed tætte unge Graner, hvori de har trykket sig, stiller Skytterne sig for og en Jagtbetjent med en lille Hund driver dem ud. Om Efteraaret i Brunsttiden er Hjorten uspiselig, men i Sommermaanederne kan man jage den ved med Riffel at liste sig til den paa de aabne Sletter, naar Dyrene om Aftenen gaar ud, eller ganske tidligt om Morgenens, inden de endnu er lusket ind i Skovtykningerne; men her gjælder det, at *Morgenstund har Guld i Mund*, man skal ud, før Solen er staaet op, inden Fuglene har rørt sig, medens Duggen perler paa Bladene og hænger saa tykt i hvert Ædderkoppespind, at hele Marken synes dækket med et

Næt og Skoven gennemvævet af Traade. Man bliver dyngvaad ved at gaa igjennem Græsset.

Daadyret, som for et Par Aarhundreder siden er indført, findes nu spredt over en stor Del af Landet. Det drives frem som Raadyret og danner med dette og Ræven og Haren Klapjagternes Hovedstyrke.

Man kan ogsaa jage Daadyret til Hest med Støvere. Dertil hører imidlertid et stort og kostbart Apparat af Heste, Hunde og Betjening, som i vor Tid kun en enkelt Jagtherre hertillands i nogle Aar har holdt. I Udlandet, og da navnlig i England, findes der mange Meuter, Hjorte-, Ræve- og Hare-Meuter, tidt som Forenings-Føretagender, hvem der har en Hest, kan ride med, og Den, der lægger Hindringer i Vejen for Jagten, er ikke nogen god Engelskmand; men de mange ubarmhjærtige Jærnbaner gjør Jagten mere og mere vanskelig og vil ende med at umuliggjøre den.

Endog Dronningen holder Meute og lader den i Saisonen jage en Gang om Ugen efter en indfanget Hjort, der kommer kjørende i Tremmebur, og som, naar Hundene har sat den, fanges ind igjen og kjøres bort for at benyttes ved en anden Lejlighed; og for at give den mere Kraft, fodres den i Mellemtiden med Havre.

Hvor der er Mangel paa Ræve, slæbes et Skind, tidt smurt ind i Olier, en Timestid, før Jagten skal begynde, efter en Rytter; derved er man Herre over, hvor Jagten — en Ridetur — skal gaa for sig, Hundene følger paa Lugten Skindets Vej, man kan bestemme Forhindringernes Antal

og Størrelse, medens en opskræmmet Ræv eller en løsluppen Hjort kan gaa i hvilken Retning, det skal være, kun véd man, at Hjorten ender med at søge mod Vinden, naar dens Lunger begynder at svigte. Mødetiden er om Morgenen; Mødestedet bekendtgjøres, og mange af Deltagerne har maaske flere Mil dertil; Jagtens Ledere stiller i rød Kjole — og det kan Deltagerne ogsaa gjerne, hvis de har Lyst til det. Enhver er velkommen uden Hensyn til Kjøn eller Alder, der er kun Et, der forlanges: Frejdighed; og hvorfra ser man Verden lysere, end fra en fyrig Hests Ryg? Naar er man mere selvbevidst, mere velvillig stemt, mere Øjeblikks-Menneske? Maalet ligger fremefter, efter de halsende Hunde, over Stok og Sten, over Gjærder og Grøfter, *take care of yourself* er Parolen, Ingen bryder sig om Den, der bliver bagud, man puffes og trænges, Ingen rider afvejen for at gjøre Plads, Ingen standser for at hjælpe Den, der falder af, afsted! fremad! til Jagten er endt paa en aaben Plads, hvor Hundene faar Lov til at flænge i Skindet af en Hare og æde dens Indvolde, og de sveddryppende Heste tager Pust. Saa er det Tid at se sig om efter en herreløs Hests Rytter. Det halve Overhus mangler et Øje, en Arm, et Ribben, sat til paa Parforcejagten.

Den eneste danske Meute — en fransk Hjorte-Meute — er som sagt gaaet ind: Rideture efter Hunde, der følger Hjort eller gaar paa Slæb, finder ikke Sted i Danmark for Tiden. Derimod tager nogle af vore store Ejendomsbesiddere Harer med Mynder; men denne Jagt er kun de Faa tilladt,

der har et samlet Areal, hvorpaa hviler 200 Tønder Hartkorn, i og for sig en besynderlig Bestemmelse, fordi Arealets Størrelse, som dog formentlig burde være det Afgjørende, bliver saare forskjellig, entén Jorden er god eller mager.

Selskabet, Herrer og Damer mellem hverandre, rider i en lang Linje i Skridtgang over en Stub- eller Græsmark; en Jagtbetjent gaar bagved med en 4—6 koblede Mynder; han slipper et Par, de farer hen i Rytterlinjen og følger med den, spejdende, Hovedet højt; Øjnene paa Stilke. En Høsehund eller en Foxterrier kan faa Lov til at vimse omkring og snuse i Totter og Grøftekanter, thi Mynderne letter ikke Vildtet, de bruger blot Øjnene og Benene. Næsen — Hundens fineste Organ — er ødelagt ved andre Sansers Udvikling. Haren kan forstikke sig paa den flade Mark, Rytterne kan passere lige forbi den, uden at den rører sig, men i samme Nu, som den springer op fra sit Leje, krummes Myndernes Ryg som en Bue, der spændes, og strækkes som en Staalstang, der slappes, afsted gaar det i voldsomme Spring, Hestene slaar af sig selv an i Carrière, lægger sig paa Biddet og pruster, Rytterne samler dem op, støtter dem, Hunde- og Jægerlinje trækker sig ind mod et eneste Punkt: den flygtende Hare, der dog endnu ikke har fattet Faren; den hopper ganske smaat afsted og lader uforsigtigt Forfølgerne nærme sig. Men med Et gaar det op for den, at det er galt fat: de rasende Hundes Kæmpe-Spring, de ustyrlige Hestes Fnysen, Jægernes uhyggelige Tavshed, Altsammen vendt mod den: det er Livet, det

gjælder. Saa lægger den Ørene tilbage og skøjter ud i lange, flade Sæt, de bløde, korte Forpoter strækkes lige frem og idet de berører Jorden, kastes de lange muskelstærke Bagben udenom dem, frem foran Snuden, hele Kraften er samlet i den forkortede Krop til et nyt Spring. Men Mynderne vinder ind paa Haren. Saa bøjer den af i en skarp Vinkel til Siden, Hundene faar ikke Tid til at vende, Rytterne farer lige ud, Haren har vundet en Hundrededel af et Sekund og et lille Forspring. Dog! snart er Linjen vendt, Hundene i Hælene med deres graadige Gisp og skoldende Aande og blodsugende Blik, den savlende Tunge hænger ned fra de fraadende, af hvide Tandradler glinsende Kæber, der dirrer af Begjærlighed efter at flaa i det varme Kjød, Halsen kravler ud af Brystkassen, Hovedet af Halsen, Snuden af Hovedet for at naa Harens Blomme.

Det gjælder Livet.

Saa stopper Haren. Midt i den voldsomste Fart, netop da Hundeflabene gabede op for at gribe den, standser den, Bagbenene stritter imod som en bakkende Hjuldampers Skovle, den glider et Par Tommer henad Marken, Hundene farer videre, fremefter, de kan ikke stoppe, gaar paa Hovedet — og inden Hunde- og Rytterlinjen har faaet sig sundet, er vendt og begyndt igjen, er Haren hundrede Alen borte.

En Skov er Harens Fristed: derinde løber Mynderne og tosser; en lille Plantning kan redde den, hvis da ikke Høsehunden driver den ud; men paa flad, aaben Mark

bliver i Almindelighed mange Hunde Harens Død. Den forreste Mynde snapper den, men kan i Farten ikke holde den, kaster den tilvejs, og de efterfølgende Hunde griber den og bider den ihjel. I en Brakmark kan Haren ikke klare sig, men paa en haard Græsmark kan en kraftig og snild Hare give selv dygtige og trænerede Hunde nok at bestille, og det hænder, at naar en Hare med den mest udholdende Mynde efter sig har faaet et Forspring og er forsvunden i en Mergelgrav eller bag en Høj bevokset med langt Græs, kan den indhentende Jæger træffe Haren og Hunden ligge gispende Side om Side, og han kan sidde af den skummende Hest og tage Haren med Hænderne. Men saa har Haren reddet Livet; thi naar den har udpustet, faar den Friheden, medens Hundene holdes kobledede.

Det er et daarligt Hareaar iaar, der er saa godt som ingen Killinger, hvortil Grunden formodenlig maa søges i den fugtige og kolde, ufrugtbare Sommer, enten at Harerne slet ikke har ramlet eller at Yngelen — Sætteren er en elendig Moder — er omkommen. Man kan ride Mark op og Mark ned uden at støde en Hare; rejser man saa endelig en, gaar Jagten des ivrigere: har Lejligheden ladet vente længe paa sig, er den saa meget mere kjærkommen, baade for Hunde, Heste, Ryttere og Ryttersker, thi Ryttersker er der, Damerne er selvskrevne, nødvendige, uundværlige paa en Parforcejagt, naar det skal have nogen Art. Men der stilles store Fordringer til dem: en ulastelig Figur (den afrundende og blødgjørende Silkevat maa melde sig

fra Tjeneste her, den maa omgaaes varligt, den taaler ikke stærke Bevægelser, saa gjør den tvertimod kantet og bulet), en tætsluttende Kjole af det fineste Klæde — og den skjuler Intet, slet Intet — Haaret heftet i en Knude i Nakken, urokkeligt, hvor vildt end Farten gaar, Cylinderhatten, hvis Slør bør være det eneste Couleuurte, og et Sæde, let, sikkert, lige og dog bøjeligt, støt og dog utvunget — det er nogle af Fordringerne. Intet Kniberi, ingen Albuer i Siderne, ingen højre Skulder frem, ingen Falden-for-over i Springene, Ungdom og Chic blæser ad Faren, Hjærtet banker, Kinden brænder, Øjet funkler, der er vel ogsaa en og anden Læbe, der dirrer i Smug. Og det glødende Hjærte fænger og fængsler, Gnisten varmer og tænder, en ung smuk Kvinde, der tumler og styrer sin skummende fyrige Hest over Hegn og Grøfter og Volde, er daarende — og der er vist aldrig Nogen, der har seet ømmere, mere kæln og bønligere Blikke veksles mellem en nysprungne Rose og en dunhaget Knøs, end Riddertidens Jagtfalke — — men det er sandt! de havde jo Hætte over Hovedet.

Den Godsejer, der vil beholde en Harebestand, gjør bedst i helt at skaane Haren iaar.

Vor Jagtlov, som der jo forresten omtrent laves om paa hvert Aar, er for saavidt uheldig, som den opstiller bestemte Regler, medens Jagten hvert Aar burde rette sig efter Forholdene og derfor fastsættes af Administrationen. Saaledes er det i flere andre Lande — og iaar burde Harejagten være fuldstændig forbudt.

Vi har en Jagtforening hertillands, som vedkjender sig, at et af dens vigtigste Formaal er at søge at paavirke Jagtlovgivningen, men det er ikke gaaet op for den, at om noget saa vekslende som Vildtbestand kan der ikke gives almindelige Regler, der gjælder for hvert Aar.

Jeg var engang til et Jægermøde i Kjøbenhavn, hvor netop Fredningsbestemmelser forhandlede, og i deres Iver ansaa de brave Jægere sig for rigtige Lovgivere og mundhuggedes tappert om Tidsbestemmelser for Jagten; navnlig var der et Par jyske Nimroder, som var højst uenige om, hvorvidt Jagten paa Urhaner burde begynde den 15. Avgust eller først senere — og de lyttende Øboere slikkede sig om Munden ved at høre om dette ædle Vildt.

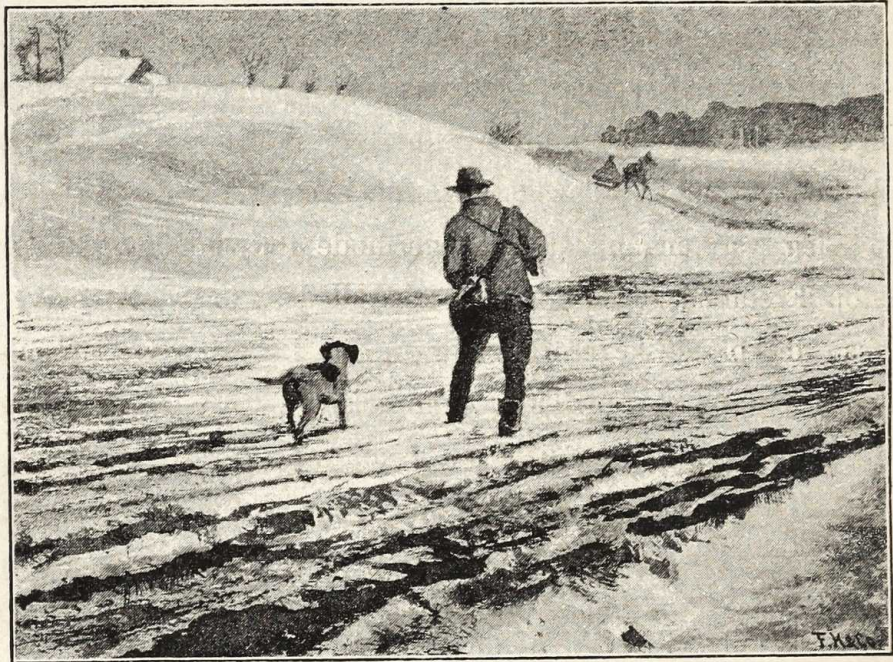
„Man kan umuligt skjælne den unge Urhane den 15. Avgust,“ sagde den ene Jyde afvisende.

„Jeg véd ikke, hvad *De* kan eller ej,“ snærrede den Anden, „men *jeg* kan.“

Beundring fra Tilhørerne.

„*De!* — De har aldrig seet en Urhane uden som stegt.“
Tableau!

XXVII.

Naar der er falden et jevnt Lag Sne om Natten med højt Vejr i Dagbrækningen, er det Tid at gaa paa Spor-sne. Saa faar man ret at se, hvad Skov og Mark rummer: Raadyrene har søgt til Roebatterierne eller til de unge Askeplantninger eller skrabet Olden frem i Højskoven; Rævens Trin, den ene Fod foran den anden, om til alle mulige Huller og Rødder, langs Halmstakke og Udhuse — der kunde gjerne en Høne være bleven lukket ude eller Skodden glemt for Hønsehuset — vidner om, hvor nøj-agtigt han afsøger; af og til kan man træffe Odderens Fod, der forsvinder i et Vandhul, eller Maarens, der pludseligt

bliver borte, fordi Dyret er gaaet til Træs og saa har sprunget et langt Stykke fra Gren til Gren — i Sneen staar Alt skarpt, reent, klart. Men Jagt giver det ikke. Det er først Harens Spring, man følger, 4 og 4 Spor sammen, de to — af Bagbenene — ved Siden af hinanden forrest, de to andre skævt bagved, thi Haren kaster de lange Bagben udenom de smaa Forpoter.

Den har travlt, Haren, naar den om Natten er ude paa Fouragering, omkring til Græstotter eller ud paa den unge Rug, frem og tilbage gaar det, op og ned ad en Agerrende eller en Sti, det ene Spor i det andet, og kan man ikke klare dem, saa ringer man, gaar udenom en Mark eller om et Stykke af den og tæller, hvorvidt Haren er gaaet ind eller ud af Kredsen.

Har man saa endelig klaret sig et frisk Spor, der fører bort fra Foderpladsen, f. Ex. ud paa en Pløjemark, kan man være sikker paa, at det er den for Morgendæmringen flygtende Hare, hvis Fod man gaar paa. Saa spændes Bøssen og Hunden følger spejdende ved Siden. Pludseligt bliver Sporet borte: Haren har gjort et Kæmpe-spring ud til Siden, maaske flere i Træk med korte Fladløb, for at skuffe Forfølgeren, der nu er dobbelt opmærksom, han tror sig lige ved Vildtet, men det er falsk Spring, Skin-Manoeuvrer, Jægeren støder paa et Par tomme Hare-Sæder, men medens han kigger efter dem, passer Haren sit Snit bag hans Ryg og stryger lydløst ud af Skudvidde.

En øvet Sporsne-Jæger kan ofte skjælné Haren i Sædet, men i Almindelighed vil den springe op som tryllet frem af Jorden, og paa en Dag, da Haren holder godt, er det ikke nogen stor Kunst at skyde den. Men Jægeren kan da forstørre Harens Chancer ved at lade Hagelbøssen blive hjemme og tage Riflen paa Nakken; og det giver god Øvelse, thi i Sneen kan man se Kuglens Anslag og følgé dens Gang.

Heldigvis for Haren er det sjældent, at vi hertillands med vor stadige Blæst har jevnt Snelag, ellers vilde den blive udryddet; thi Harejægere har vi i Overflødighed, der behøves hverken Hund eller Baad eller Klappere, blot en Bøsse og en Brakmark.

I Skovegnene, hvor Sneen falder jevnt og stille, jager man andre Dyr end Haren paa Sporsne: i Sverig ringer man Elsdyret og Ræven, som dér ikke søger i Huler, men ind mellem Sten og Fjeldstykker, i Amerikas Urskove følger man Bjørnen til Hi efter det første gode Sneelag, og er der, som det ofte hænder, straks falden en 4—6 Tommer, kan man godt lade Sporet blive nogle Dage gammelt: det holder sig. Men man skal være forsigtig, ikke blot overfor Bamsen, ogsaa tage Vare paa, hvor man er, at man ikke farer vild.

En Morgen traf jeg et Bjørnespor og fulgte det. Min Hensigt havde været at gaa en lille Jagttur efter Skovhøns, jeg havde blot medtaget en Hund, en Bøsse — med hvilken jeg dog foruden Smaaavildt havde skudt flere Bjørne

— og et Par Snesko, men intet Proviant. De vældige Lapper havde trykket tydelige Mærker i Sneen, Klørne, Haarene stod at læse, det var næsten, som om man saae Dyret. At den gik i Hi, var klart: der var ingen Svinkeærinder ud til Siderne efter Føde, ingen Skraben og Snusen, det var støt Gang ad Stierne, udenom Fjeldene, over Flo-derne paa faldne Kæmpetræer.

Maaske den laa i Hi ligeved — maaske paa den anden Side den Høj — — maaske ikke tusinde Alen borte — det var ikke til at holde ud at opgive, Tiden gik, det blev Middag — og det lakkede hen ad Aften.

Saa begyndte det at sne. Jeg stødte paa en Sø, jeg ikke kjendte. Saa vendte jeg om og fulgte mit eget Spor tilbage. Men Snevejret tog til, de gamle Trin blev mere og mere utydelige og Mørket faldt paa. Saa lod jeg Hunden gaa foran og fulgte den. En Timestid gik vi saaledes, Sneen faldt i store Flager, jeg kunde kun lige skjælné Hunden foran mig. Men pludseligt standsede den raadvild, snusede i forskjellige Retninger: den havde tabt Sporet. Der var ikke andet for end at overnatte paa Stedet.

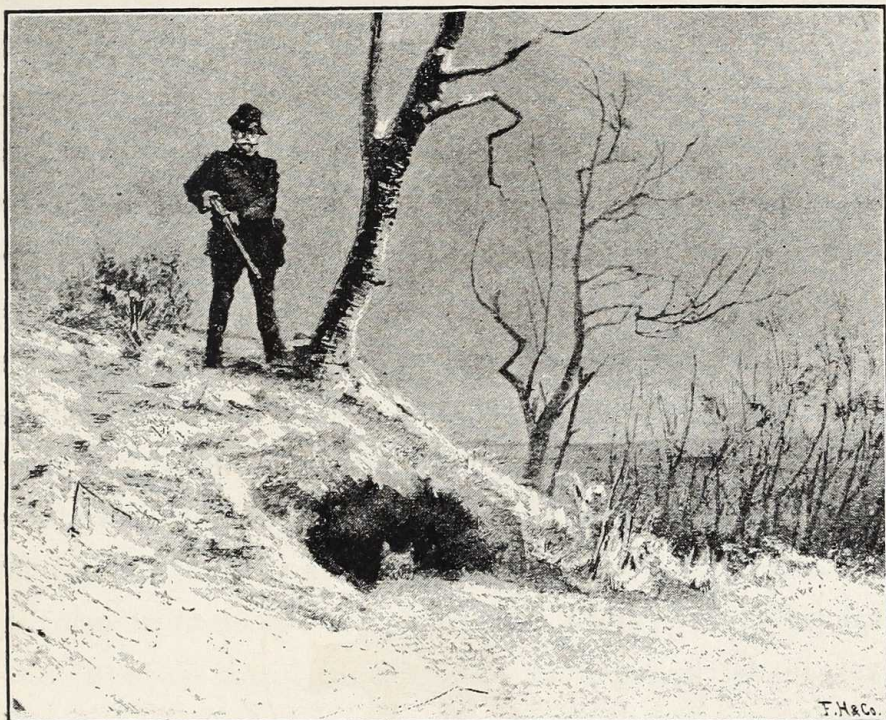
Heldigvis fandt jeg et Birketræ, der var faldet i Sommertiden, hvorfor det visne Løv hang fast paa Kvistene, snart knittede et voldsomt Baal op imellem Stammerne, lyste, varmede, slikkede Bunden tør — og at fodre Baalet med tørre Grene af udgaaede Træer gav Arbejde nok for hele Natten.

Men Sneen faldt og faldt.

Mit Compas havde jeg ikke medtaget; og hvis jeg nu, naar Dagen kom, ikke kunde finde mit gamle Spor, hvad saa?

Men det fandt jeg snart; skjønt lidt udvisket, var det dog tydeligt, den ene Sænkning efter den anden viste hvert Fodtrin, og ved Middagstid naaede jeg min Hytte.

XXVIII.

I Menneskets Anvendelse af Hunden er Arbejdets For-
deling, til stort Held for Resultatet, bleven gennemført, det
er ikke som med Hesten, hvor det forlanges, at samme
Individ skal være tjenligt til Alt muligt, til at kjøre med,
ride paa, trække Plov, paradere osv.; Hundens Udvikling
er énsidig, dens Natur er af blødt Stof, som let lader sig
forme, og Troskaben vokser hos den — som hos Menne-
sket — ved Tildeling af Prygl og Kjødben i passende Af-
veksling. Enhver Hund har sin begrænsede Opgave, blot
f. Ex. det: *at jage Ræve*, kræver forskellige Hunde med
vidt forskellige, stærkt udviklede Egenskaber.

En almindelig Jagthund kan anvendes som Klapper efter Ræve; Jægeren stiller sig for, Hunden gaar udenom Tykningen eller Rørmosen og driver Vildtet ud; Støverne derimod følger halsende Ræven paa Foden med Snuden langs Jorden, fulgt af Rytterne; Vildtet indhentes ikke, det løbes træt, hvorimod Mynderne, tavse og uden Næse, paa fri Felt indhenter Ræven og dræber den, hvis de tør lægge Skind til; tør de ikke det, sætter Ræven sig paa Bagdelen, viser Tænder og bider fra sig, Rytteren kan ingen Fortræd gjøre den, og i smaa Hold, for at holde Mynderne fra Livet, gaar det ad Skoven til; Gravhundene endeligt skal jage Ræven ud af Hulen; det er Modet til at angribe, hvorpaa det kommer an.

Der er saaledes mange Maader at jage Ræve paa med Hund, og desuden kan man uden Hund skyde dem i maaneklare Frostnætter paa Aadsel, en kølig Fornøjelse, eller tage dem paa Gift, af alle Maader den mest indbringende, hele Egnens Bestand kan fanges, thi Ræven trækker langt omkring, navnlig i Juli Maaned, efter at Hvalpene kan gaa paa egen Haand.

Den Kunst drives ved at lægge forgiftede Smaafugle ud i Skoven, men forresten kjender jeg den kun af Omtale; der hører nok speciel ministeriel Tilladelse til, formodenlig Indenrigsministerens, eller maaske — Gift! — Justitsministerens; eller vel allersnarest Ypperstepræstens. Jeg véd da, at naar jeg skal bruge Rottekrudt, maa jeg paa Apotheket præsentere en Sædelighedsattest fra min Sognepræst,

og naar jeg sammenligner, hvad jeg saa faar, hvoraf mine Rotter æder betydelige Qvantiteter, uden at det synes at anfægte deres Velbefindende, med Strychnin, der øjeblikkeligt dræber det største og mest sejglivede Bæstie, forekommer det mig ikke urimeligt, om der maa Kirkens højeste Myndigheds Velsignelse til for at forgive Ræve.

Men har jeg end ikke taget Ræve paa denne Maade, saa har jeg taget Ulve. Man skærer smaa Stykker raat Kjød halvt igjennem med en Pennekniv, dypper Knivens Spids i Strychninens fine, hvide Krystaller, stikker den ind i Flængen, presser Kjødet sammen og trækker Knivsbladet ud. Paa Steder, hvor man kan se Ulvenes Gang i Sneen, f. Ex. over en tillagt Flod, stikker man Kjødstumperne paa Enden af unge Skud, afskaarne og tilspidsede omtrent en Alen over Jorden. Man har Tal paa Bidderne, kan let finde dem igjen og se, hvormange hver Ulv har slugt, og ligger Dyret ikke paa Pletten, stammer det fra, at Kjødet har været frosset og Giften først kan virke, naar det tør op; saa følger man Sporet, indtil man finder Liget.

Allerede hen paa Efteraaret tilbringer Rævene af og til Dagen i Grav, men det er dog først, naar det bliver koldt, raat og uhyggeligt i Skoven, at de til Stadighed om Morgenen kravler ned i deres lune Huler, og især er de dér i Rolletiden efter Nytaar; saa kan man træffe 2—3 Kurmagere om én Madame. Hvorvidt en Grav er beboet eller ej, kan man i Almindelighed slutte sig til af Adgangen, ligesom hvorvidt det er Ræv eller Grævling, der har Bolig

i den, idet Grævlingen laver en lille forsænket Vej ned til Røret; men tidt kan der i en Samling af Grave være begge Slags Dyr, og hvad Graven indeholder, kan man i Tøvejr som Regel ikke se, fordi det ikke er muligt i Løvet at klare de friske Spor. hvorimod det er ulige lettere paa Sne, og er der faldet et Lag hen ad Morgenstunden, kan man følge Ræven hjem; men derfor kan der gjerne være en Grævling inde, thi den gaar nødigt ud i Sneen.

Var ikke de slemme Grævlinger til, vilde det lette meget paa Gravjagten. Englænderne siger rigtignok, at de har Hunde, som haler Grævlingen ud ved Nakken, naar den ikke vil gaa paa egne Ben; men saadanne Hunde har vi ikke hertillands, vore Hunde bliver nede i Graven i Time-vis, ligger og halser foran det tykke Dyr, der ikke rører sig, uden for at bide fra sig, hvis det angribes, og har man Vished for, at der er Grævling i Graven, bør man aldrig slippe Hundene derned, og er de komne derned, søge snarest muligt at faa dem fat og i Strikke. Men det hænder, at man kan staa og vente det meste af Dagen udenfor en Grævlingegrav for at faa Tag i Hundene, og naar man saa endelig fanger dem, kan de være saa forbidte, at de maa under Dyr lægebehandling for at lappes sammen. Allerværst gaar det dog, naar Grævlingen faar Hundens lokket eller drevet ind i et blindt Rør og lukker for den, kaster den inde der; Hundens Stemme lyder svagere og svagere og forstummer sluttelig ganske. For at

frelse sin Samvittighed, graver man næste Dag med et Par Mand i Bakken, det nytter sjældent, Hunden er tabt.

Hvorledes Jagten under Jorden egenlig gaar for sig, er vanskeligt at danne sig en begrundet Mening om: man har kun Hundens Glam at dømme efter; Ræven er tavs. Undertiden flytter de Kæmpende sig, det kan man høre, til andre Tider synes Striden staaende, eller der er komplet Ro. Skal der være nogen Fart i Jagten, gjælder det først og fremmest om at have gode, kraftige, kvikke, uforsagte og bidske Hunde. Foxterrieren er Indbegrebet af den vildeste Energi.

Naar Jagten under Jorden har varet længe, kan det være hensigtsmæssigt at fange Hundene ind og lade dem trække til Siden; saa skal Ræven, naar Alt er tyst, have Næsen udenfor, op at se, om der ikke skulde være Lejlighed til at slippe bort, Jægeren faar højst blot et Glimt af den, men maaske nok til at kaste sit Skud med Held; han trækker da det døde Dyr ud af Hulens Gab, Hundene faar Lov til at ruske lidt i Bælgen, og naar Ræven er strøjfet — det gaar nemt, saalænge den er varm — puttes Pelsen i Tasken, den lange, smækre, overraskende spinkle Krop med de grinende Tandrader hænges op over en Gren, og Jægeren gaar til en ny Grav eller hjem. Men har han tilbragt hele Dagen i Sneen, er han forkommen, Fødderne er som Istapper og han har fortjent sin bestilte Grønkaalsuppe med Smørrebrød og Snaps til — Reminiscenser fra Soldatertiden gaar det under.

Rævehuler er af meget forskellige Dimensioner, ligefra ældgamle Grave med mangfoldige Adgange og utallige, vidtløftige, sammenløbende Rør, der underminerer en hel stor Bakke i Skoven, og til den etaarige, enkelte Gang med udvidet Soveplads for Enden. Det Heldigste for Jagten er 2 Rør; naar Hundene slippes ned ad det ene, presses Ræven ud af det andet, og ved en saadan Grav har maaske Jægeren næppe faaet valgt sin Standplads, før Ræven kommer farende ud; men i de store, gamle Huler kan der være en Løben-Tagfat omkring i Gangene i Time-vis, man hører blot Hundene halse, Jægeren venter og spejder, og kan saa endelig Mikkell ikke holde det gaaende længere under Jorden og drives frem, er han fortabt. Jægeren staar kun nogle faa Skridt over Hulens Indgang og har frit Skud; Ræven har ingen Chance.

— Men Tiden sniger og Tiden bli'r lang. Saa løber Tanken sin sælsomme Gang, saa vide om Lande og Riger; og støver op fra *Der var engang* de gamle Minder med Suk og med Sang om Dans og om Vin og om Piger, om Storm og Stille, om Fjærnt og Nær, om ristede Runer og døvede Sværd, om Ild i Blodet og vildt Begjær, der stamper og stønner og higer, om Trangen bort og om Veen hjem — — og saa kommer Blyant og Tegnebog frem og snakker om Vin og om Piger, om ude og hjemme, om før og nys, om djærve Haandslag og hede Kys, om sledsk og besnærende Smiger; om søvnløse Nætter, om blodige Trætter, om tavse, øde, vidtstrakte Sletter, om Haabet, der

svulmer og viger. Og Jagtkniven gjemmes og Hundene glemmes og Rævens Aktier stiger.

„Giv mig et Ord, et Haandtryk, et Nik, hvorpaa jeg kan Livet bygge. Giv mig et Smil, giv mig blot et Blik — vis mig paa Ruden Din Skygge.“

„Jeg giver Dig Alt, hvad et Menneske rummer: min Sjæleangst, min lønlige Kummer, min Ro, min Lykke, min Fred, mit Mod; min Mund, min Favn og mit Hjærteblod.“

Naar saa Ræven passer sit Snit, falder der ikke engang Skud. —

— Farvel!

Bogánis.

